insan • düşünce • kültür

insicam

35

İnsanlığın Yüz Karası: SİYONİZM

Ahmet Emin Dağ: **Ortadoğu'da Yeni Sömürgecilik ve Siyonizm**

Semiha Karahan: **Ütopyadan Distopyaya: Birçok Boyutuyla Siyonizm**

Mustafa Özel: **Kur'an-ı Kerim'de Arz-ı Mevud**

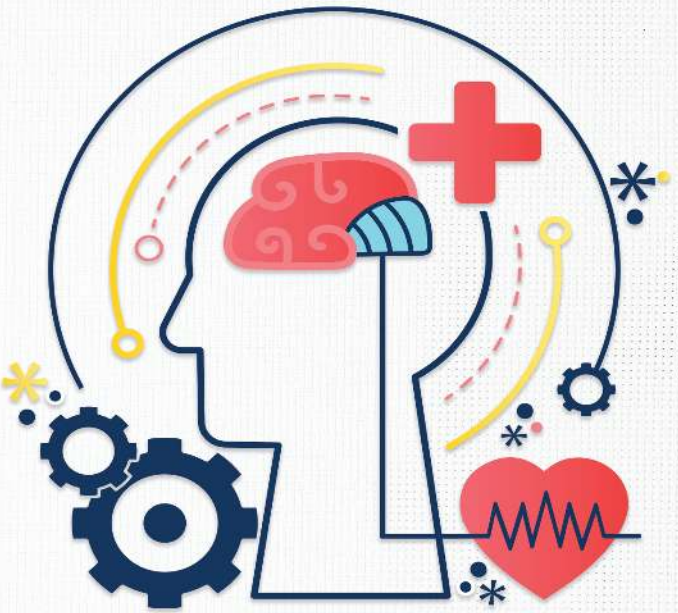
SAYI 35 • Ocak • 2024

Öznur GÖRÜR KISAR / İsyan • Mustafa ESER / Teslim Olmak ve Tercih Etmek • Ahmet POÇANOĞLU / Esma bint-i Ebû Bekir(R.A.) • Ahmet GEÇER / Şehbenderzade Filibeli Ahmed'in Gözünden Siyonizm ve Siyonistler • Ahmet Faruk ASA / Siyonizm ve Çeşitleri • Turan KIŞLAKÇI / Edward Said, Siyonizm, Emperyalizm ve Sosyal Bilimler • Şehnaz FINDIK / Terör Devletine Adım Adım: Theodor Herzl • Yusuf YAZAR / Antisemitizmin Ana Yurdu... • Selinay KELEŞ / "Garkad Ağacı" Hadisi Üzerine • Ali Kerem KAYHAN / İsrail Devletinin Meşruiyet Sorunu Üzerine • Celil BOZKURT / Türkiye'de Bir Zamanlar Siyonizmle Mücadele Derneği Vardı • İsa ÖZÇELİK / Aksa Tufanı İnsanlık Adına Bir Umuttur • Mucahid YILDIZ / Siyonizm ve Yeni Dünya Düzeni • Burak ÇETİK / İslamcı Dergilerde Siyonizm Araştırmaları

Mutlu Aile

Psikolojik Danışmanlık ve Araştırma Merkezi

Uzman Kadromuzla Psikolojik Danışmanlık Hizmeti Veriyoruz.

*"İstanbul'da belirlenen noktalarda **yüz yüze** ayrıca yurt içi ve yurt dışı **online** seçeneğiyle"*

0552 159 86 52

mapam
Mutlu Aile Psikolojik Danışmanlık ve Araştırma Merkezi

insan ve medeniyet hareketi
imh.org.tr

mutlu aile
mutluaile.org.tr

Bizi takip edin

/mutluailemutluçocuk

mapam@mutluaile.org.tr

Eyüp Merkez Mahallesi, Silahtarağa Caddesi, 12/1, Eyüpsultan/İstanbul

insicam
insan • düşünce • kültür

İMTİYAZ SAHİBİ
İnsan ve Medeniyet Hareketi Adına
Kemal Özden

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Mustafa Özel

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Mehmet Bulayır

EDİTÖR
Şehnaz Fındık

SON OKUMA
Betül Yavuz

KAPAK GÖRSELİ
Şifa Yaratılmış

YAYIN KURULU
Ahmet Geçer
Cemal Balıbey
Ebubekir Dilekçi
Fatih Büyükkara
Haluk Nas
Mustafa Özel
Mehmet Bulayır
Raif Nas

ISSN: 2757-9271

GRAFİK UYGULAMA
Hanne Nur Özden

YAYIN TÜRÜ
Ayda bir yayınlanır.
Yerel Süreli Yayın.
Ücretsizdir.

Yazı ve reklamların içerik sorumluluğu sahiplerine aittir. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Dergimize, www.insicam.net adresinden erişebilirsiniz.

Kahhâr ve *Cebbâr* olanın adıyla.

İnsicam, 2024 yılının ilk sayısıyla karşınızda. Gündemimiz belli. Kasım ve aralık sayılarımızda Gazze ve Filistin'e, çeşitli yazılarımızla yer verdik. Bu sayımızın dosya konusu, siyonizm. Ortadoğu'yu, Filistin'i kan gölüne çeviren canilerin ideolojisini, çeşitli boyutlarıyla ele almaya çalıştık. Önümüzdeki sayıda benzer bir konuyla karşınızda olmayı umuyoruz.

7 Ekim 2023 Cumartesi gününden beri dünya, başka bir dünya oldu. Yıllardır gittikçe daralan bir bölgede yaşam savaşı veren Gazzeli kardeşlerimiz, dünya kamuoyunun dikkatlerini bölgeye çekmek için bir harekât başlattı. İlk günlerde, dezenformasyondan dolayı konu yeterince anlaşılamasa da daha sonra dünya meseleyi kavramaya başladı. Bu kavramada siyonistlerin vahşet ve katliam siyaseti, oldukça etkili oldu. Bu bağlamda HAMAS'ın, Aksâ Tufanı'nı yürüten Kassâm Tugayları'nın sosyal medya politikasının rolü de zikredilmeli. Eğer mücahidler, operasyonlarını anlık ve etkili olarak paylaşmasalardı, dünya kamuoyunu bilgilendirmeselerdi bu noktaya gelmek, hiç de kolay olmazdı. Anlaşılan o ki mücahidler, sadece askeri alanda değil başta medya olmak üzere diğer alanlarda da etkili bir mücadele veriyorlar. Rabbimiz yâr ve yardımcıları olsun.

Gazze, Kudüs ve Filistin konusunda yapabileceğimiz en mühim şey, bilgi sahibi olmak ve sahip olduğumuz bilgileri çevremizle paylaşmak. Sağlıklı ve doğru bilgiye dayanmayan hiçbir hareket, eylem ve çalışma, istenilen sonuca ulaş(tır)amaz. O bakımdan bilgiyi önemsiyoruz. İnsicam'ın varlık sebebi de bu. Nitelikli bilgi, bu bilgiye yaslanan, ayakları yere basan yorumlar ve gerçekçi bir yöntem. Yöntem, bilgi ve yorumu, bir üçlü olarak, birbirini bütünleyen unsurlar görüyoruz.

2024 yılının insanlık adına hayırlara vesile olmasını temenni ediyoruz. Zulmün, cinayetin, katliamın, soykırımın sona ermesini niyaz ediyoruz.

Şubat sayımızda buluşmak üzere *Kahhâr* ve *Cebbâr* olana emanet olunuz.

Mustafa ÖZEL
Genel Yayın Yönetmeni

İÇİNDEKİLER

05 *Çizgi* Hilal ÖZDER

06 *İsyan*
Öznur GÖRÜR KISAR

08 *Ağustos Böceğine Kim İftira Etti?*
Derviş ÇELEBİ

10 *Teslim Olmak ve Tercih Etmek*
Mustafa ESER

12 *İnci Mercan Gerdanlığı -31- Esma bint-i Ebu Bekir (R.A.)*
Ahmet POÇANOĞLU

16 *Siyonizm ve Türkiye: Herzl'in Hâtıratıyla**
Yaşar KUTLUAY

20 *Şehbenderzade Filibeli Ahmed'in Gözünden Siyonizm ve Siyonistler*
Ahmet GEÇER

26 *Siyonizm ve Çeşitleri*
Ahmet Faruk ASA

30 *Ütopyadan Distopyaya: Birçok Boyutuyla Siyonizm*
Semiha KARAHAN

34 *Edward Said, Siyonizm, Emperyalizm ve Sosyal Bilimler*
Turan KIŞLAKÇI

38 *Terör Devletine Adım Adım: Theodor Herzl*
Şehnaz FINDIK

42 *Antisemitizmin Ana Yurdu, Endülüslü Bir Hahamın Seyahatnamesi ve Siyonizmin Bir Kefaret Olarak Desteklenişi*
Yusuf YAZAR

48 *Kur'an-ı Kerim'de Arz-ı Mevud*
Mustafa ÖZEL

52 *"Garkad Ağacı" Hadisi Üzerine*
Selinay KELEŞ

56 *Ortadoğu'da Yeni Sömürgecilik ve Siyonizm*
Ahmet Emin DAĞ

60 *İsrail Devletinin Meşruiyet Sorunu Üzerine*
Ali Kerem KAYHAN

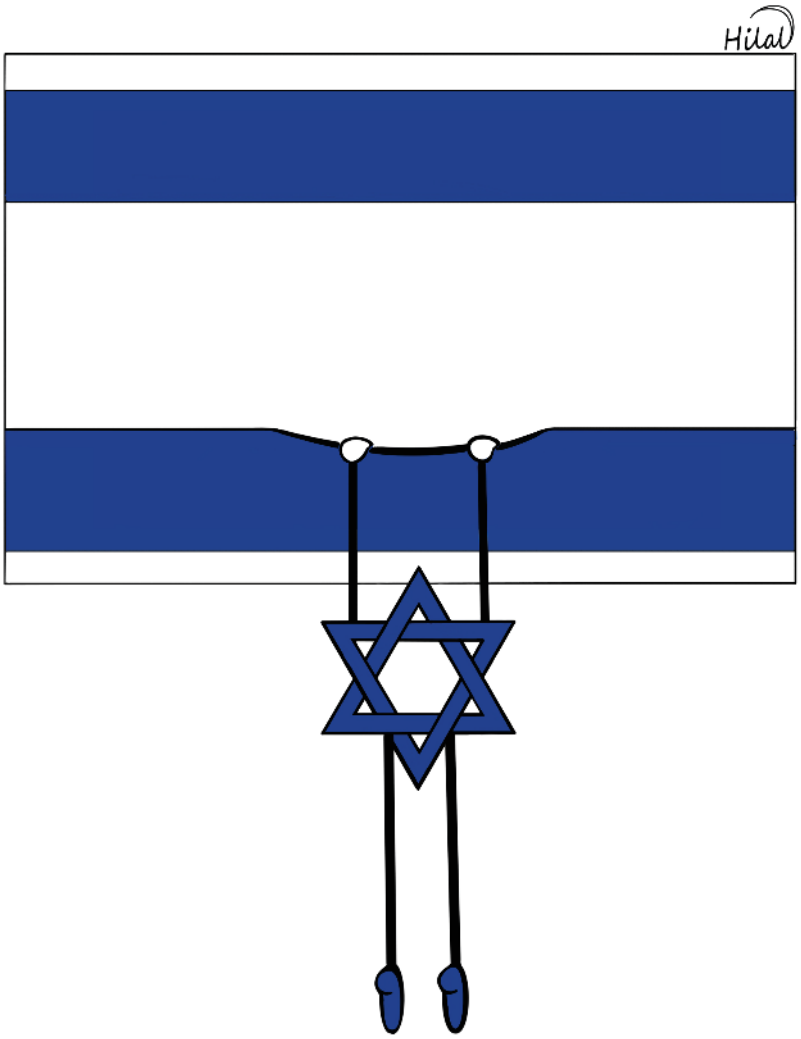
62 *Türkiye'de Bir Zamanlar Siyonizmle Mücadele Derneği Vardı*
Celil BOZKURT

66 *Aksa Tufanı İnsanlık Adına Bir Umuttur*
İsa ÖZÇELİK

68 *Siyonizm ve Yeni Dünya Düzeni*
Mucahid YILDIZ

70 *İslamcı Dergilerde Siyonizm Araştırmaları -Sebilürreşad ve Kudüs Dergileri Örneği-*
Burak ÇETİK

74 *Yeşil/in Sermayesi İsviçre*
Zübeyir ŞEKERCİ

Çizgi: Hilal Özder

İsyan

Öznur GÖRÜR KISAR

******

Ey kelimelerin ardı sıra gidenler!
Yüklenin sırtınıza isimlerinizi.
Çekin vaktimizden saatlerinizi.
Ve defolun!
Füze sizden, taş bizden.
Kılıç sizden, kan bizden.
Ateş sizden, can bizden.
Saatlerinizi de alın vaktimizden.
Ve defolun!
Bizim göğümüzde yağmurlar yağar.
Sizin göğünüzde gaz bulutları.
Alın kanımızdan hissenizi.
Raks ve ziyafetle kutlayın katlimizi.
Haydi defolun!
Ayarlayın akrebini saatin.
Tapınılacak buzağılar vaktine ,
Ya da bir tabanca sesine .
Ve defolun!
Vehimlerinizi de boş bir çukura gömün.
Ve örtün üstünü.
Haydi defolun!
Gezdiğiniz bu topraklar razı etmeyecek sizi.
Oysa sevincimiz buradadır bizim.
Bizdedir çünkü sizde olmayan.
Kan ağlayan bir halk ve yaralı bir vatan.
Unutarak ve hatırlayarak,
Kendini onaran.
Nerede yaşayacaksanız yaşayın.
Ama durmayın artık aramızda!
Nereden çağıracaksanız çağırın ecelinizi.
Kirletmeyin güvercin ellerimizi.
Çekin elinizi ekmeğimizden ve tuzumuzdan.
Yaramızdan, suyumuzdan ve toprağımızdan.
Alın hissenize düşeni de kanımızdan.
Haydi defolun!
Mazimiz buradadır bizim.
Ve geleceğimiz.
Burada duyduk hayatın ilk sesini.
An bizimdir.
Ve bize aittir zaman.
Buradadır bizim,
İstikbalimiz.
Dünyamız.
Ve ahiretimiz.
Çekin elinizi ekmeğimizden ve tuzumuzdan.
Yaramızdan, suyumuzdan ve toprağımızdan.
Alın hissenize düşeni de kanımızdan.
Haydi defolun!
Ey kelimelerin ardı sıra gidenler!
Yüklenin sırtınıza isimlerinizi.
Silin hatıralarımızdan tüm resimlerinizi.
Ve defolun!

*Şair: Mahmut Derviş
Çeviri: Zeliha Eliaçık

Şimdi hepimiz isyankâr bir Mahmut Derviş şiiri, hepimiz bir Ubeyde vakarından kendine pay biçmiş, gizli, buruk bir sevinciz. Gıptayla dualarımızda cesur yiğitler. Hepimiz sıcak ve karşı konulmaz bir öfke ile kıyamı özlüyoruz. Şimdi artık gaflet uykularımızı aralıyor başkaldıran isyan şiirleri, ajanslardan düşen kardeş şehadetleri. Şimdi biz her ne yapıyorsak bil ki ey şeytanlaşmış kafir, en iyisini yapmaya bilendi kalplerimiz. Yemin olsun öyle yapacak ellerimiz. Gidemiyor; elimiz, kolumuz uzayamıyorsa o diyarlara. Elbette bu kahrolası acizlik zaten başımızı eğendir. Buradan kusarız kinimizi, buradan öldürürüz ne varsa kıymet verdiğiniz. Kardeşliğimizi, erdemli insan topluluklarını hiçe sayamayacaksınız. Bırakın Müslüman uyanışını, dünya uyanışına gebe sabahlarımız. Zulmünüz ebedi olmadı, olmayacak da. Bilin ki rezilsiniz; rüsvay oldunuz, dünyaya tüm güçlerinizle.

Müslüman asaletini dünyaya gösterendi hak; Gazze eliyle. Ne şeref ki onlar verdi canlarını bir sabah ayazında, soğuk topraklara. Biricik Zeynep'lerini Muhammet'lerini kefenledi abdestli eller. Dillerindeydi ayetler; kâh fısıltıyla kâh haykırarak. Şimdiden her gece görüyorlar sevdiklerini, cennetin avlusunda koşuştururken, uykuya her vardıklarında.

Günler var zulüm yağıyor başlarına ümmetin. Öfkemiz taze, sabrımız yorgun olsa da biliyoruz ki bugün yarın duyacağız zafer haberlerini kardeşlerimizin. İşte o gün gelene dek. Her gece hepimiz niyazda, hepimiz duadayız. Helak oluşunuza hasret, o kaçınılmaz sona kurulu yüreklerimiz. Her pisliğiniz ile bitişinize koştu adımlarınız. Her kötü işinizle yaklaştınız ateşinize cehenneminizin. Bilin ki artık sadece Müslümanlar değil bekleyen, tüm insanlık bekliyor alçak halinizin sonunu, hezimetinizin vuku buluşunu.

Olabilecek tüm alçaklığı yaparak fireni bozuk bir araç hızında düşüşünüzle silinecek dünya haritasından varlığınız. Yok hükmündesiniz artık. Süper güçlerinize rağmen bu sondan kaçamama zilleti, Allah'ın bir mucizesi değil de nedir? Perişan halinizi hepimizin zihnine nefretle kazıyan nasıl bir adaletidir rabbimizin?

Bizi nasıl bir uykudan uyandırdı zulmünüz? Artık iflah olmaz bir öfke ile dualarımız oldu eylemlerimiz. İnsanlığı kurtuluşuna yaklaştıracak tevekkülü gördü bütün dünya insanı. Senin elinle oldu ey nasipsiz kafir bu uyanış. Bu kahır sana yetecek kıyamet kopana dek. Gönlümüzün köprülerini öyle kavilleştirdi ki tüm zulmün artık her şeyinle yalan ve hırsızlığına şahit bütün gözler. Artık her halin ayan beyan cihan-ı aleme.

Sabırsız ellerimiz duada kardeşlerimiz için. Kıyameti yaşattığınız minik gözlerin yaşı ile boğulasınız. Ahı ile son bulsun ahvaliniz. Gittiğiniz her yer sürgününüz, ettiğiniz katık zehriniz olsun. Hiçbir kalpte merhamet bulamasın yalvarışınız. Kahrolun. Bittiğinizi bekliyor duada kalplerimiz. Yüreğinizin yetmediği cesaretinizle, çocuklarımıza yetti güçleriniz. Alçaklığınızı haykıracak nesillere tarih kitaplarımız.

Ağustos Böceğine Kim İftira Etti?

Derviş ÇELEBİ

"Ey masalcı adam iftira ettin sen
Bu harikalar harikası böceğe
Onu suçladın tembellikle
En çalışkan onu görüyorum ben
Hiçbir karşılık beklemeden
Yazı ağustosu çamı çınarı
Tanıtıyor bize yazı ağustosu çamı ve çınarı"

(Sezai Karakoç-Gün doğmadan s.679)

Zihniyet dünyamızı kimler inşa ediyor? Misal, bize kediyi nankör, ağustos böceğini tembel olarak tanıtan ve bizi buna ikna eden kimdir? Kediye çamur atanı bulamadım, ama ağustos böceğine iftira eden bir çoğumuzun malumu La Fontaine adında 17. yüzyılda yaşamış Fransız bir şair ve masal yazarıdır. Eserlerinden bir kısmını Beydeba'nın *Kelile ve Dimne* eserindeki hikayelerden aparıp modifiye ederek pazarlamış, üslubunda ise kısmen Dede Korkut'tan esinlenmiş bu Fransız (müptezeli) edebiyatçı sadece bir örnek. Bizi biz yapan, genetik kültürel kodlarımızla oynayan buna benzer onlarca yazar sanatçı edebiyatçı sayabiliriz.

Meseleyi edebiyat bağlamından çıkarıp tarihsel perspektiften bakacak olursak; Osmanlı'nın son döneminden başlayarak, devletin rotası kaybolup, gemimizin yelkenleri kısmen poyraz, mütemadiyen karayel rüzgarlarına açık hale gelince Fransızlar tarafından formatlanan jön Türkler ve onların teşkilatlanmış modeli ittihat ve terakki cemiyetinin, İslamcılık, Türkçülük derken Batı'dan esen rüzgârın gücüne telim olup karayelde karar kıldığını görürüz. Yolun ilerisinde geminin safraları sayılan padişahlık ve dahi hilafeti okyanusun serin sularına terk edilince hafiflemiş genç, Türkiye Cumhuriyet gemisinin hızla Batı'ya yol alması

daha kolay oldu elbette.

Kamusu, namusu, yeniden formatlanmış. Din ve dine ait ne varsa, mümkün olan kısmı denize dökülmüş, olmayanı ambara kitlenmiş. Kitabı, defteri elinden alınmış, yenisi budur diye Latinize edilmiş bir ulusun çocuklarının bütün günahını La Fontaine'nin boynuna dolamak niyetinde değilim elbette. Bir vaka örneği olarak bu masalcıya dikkat çekmek istedim sadece. İpin ucunu buradan yakalarsak kuklacıya ulaşmak mümkün olur diye düşündüğümden 19. yüzyıldan bu yana başlayıp 20. yüzyılda ayyuka çıkan, üzerimize, her ne kadar sanat, edebiyat namına Batı'nın envaiçeşit ifrazatı boca edilse vaktin bu zamanında karayelden, poyrazdan elimiz kulağımız titrese de buzumuzu eriten lodostan razıyız. İçimizi ısıtan kıble rüzgarından da umudumuzu kesmiş değiliz.

Peki bu lodostan kastımız, kıbleden muradımız nedir?

Sevgili okuyucu farkındaysan ambarda kitlenen tohumlarımız bu yüzyılda filiz vermeye başladı. Onların üzerine titreme vaktidir. Bu bağlamda meseleyi kendine dert edinenler olarak üzerimize düşeni yaptığımızı söyleyebilir miyiz? Ya da ne yapmalıyız?

Cumhuriyet ile bir problemimiz olduğu sanılmasın lakin dinimize dahleden ve mahallemizde salyangoz satanlarla meselemiz var.

Birçoğumuzun diline pelesenk ettiği, ağzımızın sakızı "medeniyet" kavramı bahsinde şanlı tarihimiz üzerine nutuk atmak dışında elde var olan nedir? Hamaset ve slogan dışında ne üretiyoruz? Medeniyeti besleyen en önemli havzanın kültür olduğu malum. Kültürü besleyen en önemli damar ise kuşkusuz edebiyattır. O halde suyun başı olan edebiyatımıza sahip çıkmalı değil miyiz? Yazının girişindeki konuya dönecek olursak. Çocuklarımıza kendi masallarımızı anlatmaz isek, Fransızlara öfkelenmek derdimize çare olmaz. Müzikten romana, şiirden sinemaya kendi kültürel kodlarımızla eser vermeye gayret eden gençlerimizi başta karşı mahallenin değirmenine su taşıyan resmî kurumlar olmak üzere sahip çıkma konusunda şapkamızı önümüze koyma vaktidir. Yaklaşık yirmi yıldır yönetim erkini elde tutan siyasal iktidarın dindarların maslahatına uygun birçok olumlu adım attığı bir gerçek. Ayrıca kalkınma, Teknofest gençliği, taş üstüne taş koyan, fiziksel imar faaliyetlerine ayrılan enerjiyi ve çıkan ürünleri takdir etmek durumundayız. Lakin aynı teşekkürü ülkemize hâkim olan kültürel iklim konusunda tekrar etmek nerede ise imkânsız. Kültürel iktidarın sahipleri hâlâ meşruiyetini karayelden devşiriyorlar. Faturayı siyasal iktidara kesmeden bu sorumluluğu hep beraber üstlenmek zorundayız. Kültürel iktidarın eksik olduğu fiziksel iktidar, kendini imar edene değil, kendini inşa eden paradigmaya hizmet eder. Enerjimizi kendi kültürel kodlarımızla akıl yürütecek zihniyet inşasına akıtma vakti geldi de geçiyor sanırım.

Yazının sonunda başa dönersek eğer hikmeti uzakta aramaya gerek yok. Kültürel iktidarı tesis etmek derdindeysek yolumuzu aydınlatan Sezai Karakoç'lara daha ziyade kulak vermek ve itibar etmek, dahası nice yeni Sezai'ler yetiştirmek zorundayız.

Meseleyi edebiyat bağlamından çıkarıp tarihsel perspektiften bakacak olursak; Osmanlı'nın son döneminden başlayarak, devletin rotası kaybolup, gemimizin yelkenleri kısmen poyraz, mütemadiyen karayel rüzgarlarına açık hale gelince Fransızlar tarafından formatlanan jön Türkler ve onların teşkilatlanmış modeli ittihat ve terakki cemiyetinin, İslamcılık, Türkçülük derken Batı'dan esen rüzgârın gücüne telim olup karayelde karar kıldığını görürüz.

Teslim Olmak ve Tercih Etmek

Mustafa ESER

"Hem bilimin nesnesi ve hem de diğer bilimlere has yöntemlerin konusu olan insan, böylece yalıtılmış halde kalır ve insanı doğadaki bir sınıfa ve bir takıma bağlayan nesep, kesinlikle bir intisap olarak anlaşılmaz. Tersine, antropolojizm insanı hayvanla, kültürü doğayla olan karşıtlığı üzerinden tanımlar. Düzenin ve özgürlüğün sentezi olan insani güçlerin karşısında hem doğal kargaşalar hem de kör içgüdüsel mekanizmalar yer alır; örgütlenme harikası olan insan toplumu, sürülerin, yığınların ve güruhların toplaşmasından farklı oluşu üzerinden tanımlanır."
Edgar Morin, İnsanın Doğası

Umuyor, bekliyor ve şimdinin mesuliyetinden kaçarak kendimizi bir muştu ile avutuyoruz. Hâlbuki durup düşünse insan, şu acı gerçekle karşılaşacak: *Şimdi ve burada'*nın hakkını vermeyen, muştusuna kavuştuğunda da umduğu saadeti elde edemez.

Eşik eşik ertelediğimiz ve her istasyonda gelmesini umut ettiğimiz mutluluk belki de bize gelecek olan bir armağan değil; inşa etmek zorunda olduğumuz ve bizim kendisini seçeceğimiz bir tercihtir. Gelen değil, gidilen; tevarüs eden değil, emekle var edilen bir olgudur. Hatta belki de bir netice değil bu bilgeliğin süreğen halidir mutluluk. Bir adım daha cesaret ederek kendisini tercih etmek zorunda olduğumuz bir ödevdir bile diyebiliriz onun için.

Bütün dinler ve iddiası olan bütün oluşumlar, nihai kertede insana mutlu-

luğu vaat ederler. Bu varoluşsal bir tatmin ve ikna oluşturur pek çok zihinde. Yani varoluş karşısında, bütün bunların anlamı nedir ya da bütün bunlara neden muhatabım dendiğinde, bu bağlam ile cevap vermek pek çok zihinde makul ve tutarlı görülebilir. *Anlam*'ı mutluluğa bağlamak anlaşılabilir haldedir. Fakat burada mutluluk denilince, haz ile elde edilen doyumun anlaşılması, meseleyi bambaşka bir libasa sokacaktır. Mutluluk haz ile de elde edilebilen bir netice şeklinde de zuhur edebilir; huzur ve emekle elde edilebilen seyir halinin bizzat kendisi olarak da. İnsan kendini ikna etmede pek mahirdir. İlkinin sahici mutluluk olduğuna çok kolay karar verebilir. Zira asgari emekle azami netice elde etmek tabiat yasalarının başında gelir. Ama insan tabiat yasalarının üzerinde hem tasarruf ve takdir kabiliyetini haiz hem de bu kabiliyetinden kaynaklı emanet bilinciyle bu yasaları muhafazadan mesuldür. Dolayısıyla en ilkel tarafı olan beşerî/biyolojik içgüdüleri ile değil; onu insan kılan tercih yeteneği ile yol yürür, yürümelidir. İçgüdülerinin farkındadır, onları reddetmez ve yok saymaz. İçgüdülerinin çeldiriciliğine ve gücüne vakıftır. Dolayısıyla onları dizginlemeli, budamalı ve onlara karşı gerekli tedbirleri almalıdır. Beşerî tarafıyla hazzı doyurmanın peşine düşmemelidir. Emeğin kutsiyetine inanmalı ve emeğin genellikle haz vermese de huzurun temel şartı olduğunu bilmelidir.

Zaman ertelenebilir değildir. Ertelenen bizzat emanet edilmiş ömürdür. Ertelediği istasyonun son durak olmadığını bile isteye ertelemeye devam eder insan, mesuliyetini ve dolayısıyla mutluluğunu. Gerçekten (!) yaşayacak halde değildir. Hele şu okul bir bitsin, hele bir meslek sahibi olayım, şu telaşeyi bir atlatayım, şu dersten bir geçeyim… Ertelenen yaşamın kendisidir. Yüzeysel bir haz ve belki ertelenen zamana kadar yalancı bir dinginlik... Sonra daha sert bir duvardır karşılaşılan yeni istasyon. Bir de ödevin aksatılmasından kaynaklı özsaygı azalması eklenince, ortadaki manzara hiç de iç açıcı olmayacaktır. Bu bağlamda ölüm vaktinin belirsizliği nimeti, bizi diri tutabilecek bir haldeyken bir yönüyle de tembelliğin mazereti de olabilir. Anın vacibini ihmal etmeyenler ömürlerini dolayısıyla kendilerini ıskalamaz ve ertelemezler. Âdete dönmemiş, bireysel kulluğun tezahürü ameliyeler, insanı asıl gündeme davet ederek ihmale izin vermezler. Bu yönüyle hususi bir ehemmiyete sahiptir ibadetler.

Elinde olmayandan övünemeyeceği gibi ondan hesaba da çekilmeyecektir Âdem. Bu övünce asabiye dendiği malumdur. Bununla yerinmesi de insanın izzeti itibariyle caiz olmayacaktır. O halde kudretimizi elimizde olanların tanzimine yöneltmeliyiz. Elimizde olanlar üzerinden bir ünsiyet kesbetmeliyiz. Üstteki cesaretin devamı olarak; emek ile huzurun saadetini var kılmaya mecburuz. Bu bizim kulluğumuzun amacı değil midir zaten? Tembellik neticesi ümitsizliğe, kayıtsızlığa, boşvermişliğe alan oluşturamayız. Bu iman olgusu ile çelişen bir durum olur. İman demek imkân demekse ve insan, Allah'ın muhatap aldığı ise elinin erdiği her alanda kulluğunun amacına mebni bir hal ile hâllenmelidir.

Bir teselli ya da temenni sadedinde kullandığımız bir kalıp var. Aynı zamanda bir açıklama: Nasip! Nasip deyince hemen tasdik edilir kişi. Evet, olan nasiptir. Nasipten öte yol yoktur. Nasibinde varsa bir şekilde o seni bulur… gibi. Buna benzer pek çok kabul ile nasibi bir yerlere konumlandırırız. Hâlbuki nasip pekâlâ tâbi olma hali olarak da anlaşılabilir, bu şekilde de okunabilir. O halde hem mutluluğu bir tercih olarak okuyup emeği ve iradenin faalliğini hem de tâbi ve teslim olmayı nasıl uyumlu hale getireceğiz?

Vuku bulan her durum, şart ve eylemi hayra dönüştürmek; insanın, özelde müminin şaşılacak bir becerisidir. Ya şükreder ya da sabreder. Her durum merhem, her durum cennet azığıdır. Elbette aynı izah simetrisi için de mümkündür. Her teması şerre dönüştürmek de mümkündür. Her durumu mu, evet öyle. Mesela bir kulluk eylemi olan namaz ibadeti bazılarının veyl'e uğramasına sebep olabilir, şayet namazlarından gafil iseler. İşte bahsedilen tâbi olmak, karşılaşılan halin varlığını kabullenmeyi, dolayısıyla *şimdi ve burada*'nın ödevine kolları sıvamayı kastederken; mutluluğun tercihi ise bu hali hayra çevirme potansiyeline ve bunun eyleme dökülmesi takdirine karşılık gelmektedir. Böylece ortaya bir tenakuz değil bir uyumluluk çıkacaktır.

Başımıza her ne geliyorsa kendi ellerimizle yaptıklarımız yüzündendir. Bu ilkeyi de şöyle anlayabilir miyiz; vukuat karşısında duyumsadığımız algı yani vukuatın bizdeki yansıması bizim elimizdedir? Zira duyumsayan biziz. Vakıayı yorumlayan biziz. Potansiyelimizi tasarlayabilir ve neyi, nereye, hangi dozda ve ne zaman ilave edeceğimizi bilebiliriz, bilmeliyiz. Bilme çabasının kendisi bile bir seviye ve bir bilgelik değil midir zaten? O halde bize ne oldu değil; bana düşen nedir, diye sorduğumuzda mutluluğa karar vermiş oluruz. Çünkü ilk soru itham edip mazerete zemin oluştururken; ikinci soru yaşıyor olmanın ve hesap verebilme şuurunun ispatı olacaktır.

İnci Mercan Gerdanlığı -31-

Esma bint-i Ebû Bekir (R.A.)

Ahmet POÇANOĞLU
Emekli Konya İl Müftüsü

31.HADİS

حديث أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ - رضى الله عنهما - قَالَتْ: قَالَ النَّبِيُّ -صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ-: «إِنِّي عَلَى الْحَوْضِ حَتَّى أَنْظُرُ مَنْ يَرِدُ عَلَيَّ مِنْكُمْ، وَسَيُؤْخَذُ نَاسٌ دُونِي فَأَقُولُ: يَا رَبِّ مِنِّي وَمِنْ أُمَّتِي فَيُقَالُ: هَلْ شَعَرْتَ مَا عَمِلُوا بَعْدَكَ وَاللَّهِ مَا بَرِحُوا يَرْجِعُونَ عَلَى أَعْقَابِهِمْ»؟فأقُولُ: سُحْقًا سُحْقًا لِمَن بَدَّلَ بَعْدِي.
فَكَانَ ابْنُ أَبِي مُلَيْكَةَ يَقُولُ: اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ أَنْ نَرْجِعَ عَلَى أَعْقَابِنَا أَوْ نُفْتَنَ عَنْ دِينِنَا.

Esma binti Ebu Bekir (Radıyallahü anhüma) hadisi

Rasulullah (s.a.v) şöyle dedi: Ben havuz başında olacağım hatta sizden bana gelmekte olanları gözetlerken benim önümde birtakım insanlar yakalanacak. Bunun üzerine ben "Ya Rab (Onlar) benden ve benim ümmetimdendir" derim. Bana "Sen onların senden sonra neler yaptıklarını biliyor musun? Vallahi onlar senden sonra ayak topukları üzerine dönmekten hiç mi hiç vazgeçmediler" denilir. Ben de "Benden sonra yolunu değiştiren uzak olsun, uzak olsun! diyeceğim".

Bu hadisi Esma'dan (r. anha) rivayet eden Abdullah bin Ebu Müleyke şöyle derdi: Ya Rabbi! Topuklarımız üzerine dönmekten yahut dinimizde fitnelere uğratılmamızdan sana sığınırız.

(Buhari:6592, Müslim:2293)

Bu Hadisten Öğrendiklerimiz

"Muhakkak biz sana Kevser'i verdik." ayetiyle Rasulullah'a (s.a.v) verilen Kevser, kelime olarak çoklukta ifratı -mübalağayı- ifade eder. Kelime Arapçada iyilik ve güzellikteki çokluğu ve bolluğu anlatmaktadır.

Kevser'e, "Hz. Peygamber'e cennette bahşedilen nehir" anlamı verildiği gibi daha yaygın olarak kelime, Rasulullah'a lütfedilen nübüvvet, hikmet, ilim, ümmetin çokluğu, tevhit, manevi nimetler şeklinde de tefsir edilmiştir. Aynı zamanda Kevser, Hz. Peygamber'e (s.a.v) özel olarak cennette verilmiş bir nehirdir. Öyle bir nehir ki bütün cennet ırmakları kendisinden doğan büyük bir nehri ifade etmektedir.

"Kevser, cennette bir nehirdir ve iki kıyısı altındandır. Suyu, inci ve yakutlar üzerinde akar. O suyun rengi sütten/ kardan daha beyaz ve baldan daha tatlıdır" (Sünen-i İbn-i Mâce, Zühd, 39)

Kevser hakkında bir diğer görüş, O'nun cennette bir havuz olduğu görüşüdür. Nitekim bu hususta Hz. Peygamber'in "Kevser, kıyamet günü ümmetimin kendisine doğru geldiği ve kaplarının sayısı gökteki yıldızların sayısı kadar olan bir havuzdur…" (Müslim, Salat, 53) hadisi de buna delalet eder. Kevser'in bir havuz olması, onun bir nehir olduğuna dair rivayetlerle bir arada değerlendirildiğinde, söz konusu nehirlerin bu havuza döküldüğü veya bu nehirlerin o havuzdan doğup akıp gittiği şeklinde düşünülebilir.

Naslara baktığımızda öyle bir havuz görürüz ki, "Kokusu miskten daha hoştur", "Baldan daha tatlıdır", "Suyu kardan daha soğuktur", "Bardakları da gökyüzünün yıldızları gibi çoktur", "Muhakkak ki o havuzda semanın yıldızları sayısınca ibrikler vardır", "Her kim ondan içerse, o kimse artık ebediyen susamaz", "İki tarafında inciden oyulmuş kubbeler vardır", "Kevser, Allah Teala'nın ona (Rasulüne) ihsan buyurmuş olduğu çok hayırdır. Birçok kimse, Kevser'in cennette bir nehir olduğunu söyleseler de cennetteki o nehir de Allah Teala'nın ona ihsan buyurduğu hayırdandır.", "...cennette bozulmayan su ırmakları, tadı değişmeyen süt ırmakları, içenlere lezzet veren şarap ırmakları ve süzme bal ırmakları vardır…" (Muhammed Suresi: 15) ayetinin tefsirinde de Kevser'e dair değerlendirmeleri görmekteyiz.

Rasulullah (s.a.v) "Havuzun başına bizden önce varacak olan öncümüzdür.", "Bizim hak yolundaki hizmetlerinize şehadet edecektir", "Bizi abdestten dolayı yüzlerimizin nuru, el ve ayaklarımızın parlaklığından tanıyacaktır".

Havuzun başına ilk gelecek kişilerin nitelikleri hakkında farklı rivayetler mevcuttur. Bazılarına göre bunlar dünyada sıkıntılı bir hayat geçirmiş olan fakir muhacirlerdir. Diğer rivayetlere göre ise havuzun başına ilk gelecek insanlar Ensar topluluğu ile Kur'ân ve Sünnet'e bağlı olanlardır.

Rasulullah (s.a.v) efendimiz, "Bunlar benim ümmetimdendir" dediği halde kendisine, "Sen onların senden sonra neler yaptığını bilmezdin..." diye anılanlara veya Rasullulah'ın "Muhakkak ben havuzumdan birtakım adamları develerin yanından yabancı deve kovar gibi koyacağım." dediği havuzun başından kovulanlara gelince hakikaten küfre dönen mürtedlerdir. İslam'dan değil de istikâmetten dönmüş asi mürtedelerdir de denilmiştir. Bunlar salih amelleri kötülüklerle değişenlerdir ve bid'atler çıkaranlardır. Zira Allah'ın dininde bid'at çıkaranlar, kendilerini Allah'a ortak ve benzer yapan kişidir. Çünkü Şâri ile beraber şeriat koyup ihtilafa kapı açmaktadırlar. Resulullah'ın (s.a.v) ardından dinde bidat çıkaranlar, zu-

Efendimizin (s.a.v) halasının oğlu Zübeyr b. Avvâm ile evlenmiş ve ondan Abdullah, Urve, Münzir, Asım ve Muhacir adlarında beş erkek; Hadîcetü'l-kübrâ, Ümmü'l-Hasan ve Âişe adlarında üç kız çocuğu dünyaya getirmiştir. Kocası Zübeyir, Mekke devrinin sıkıntılı günlerinde Habeşistan'a hicret etmişse de Esma'nın bu hicrete katıldığına dair bir rivayete rastlanmamaktadır.

lümde ileri gidenler, haksız yere mal yiyenler, büyük günahları açıkça işleyenler, yabancı develerin sürüden kovulduğu gibi Kevser havuzundan kovulacak olanlardır. İslam ümmeti, tarih boyunca O havuzun çevresinde birleşme umudu ve özlemiyle var olmuş, Allah yolunda malını ve canını harcamıştır. İşte bu sebeple hadisin ravisi Ebu Müleyke, "Ya Rabbi! Topuklarımız üzerine dönmekten yahut dinimizde fitnelere uğratılmamızdan sana sığınırız." dua etmiştir. Biz de hem Ebu Müleyke gibi hem de Resulullah (s.a.v) dua ettiği gibi Kevser havuzunda birlikte olmak umudu ve özlemiyle "Ey kalpleri hâlden hâle çeviren Allah'ım! Kalbimi dinin üzere sabit kıl!" diye dua edelim.

ESMA BİNT-İ EBÛ BEKİR
(Radıyallahü anha) أسماء بنت أبي بكر

İslam dinine Hz. Ebu Bekir ve ailesinin çok önemli hizmetleri olmuştur. İşte onlardan bir tanesi de Esma'dır (r. anha). Tam ismi Esma bint-i Abdullah Ebu Bekir es-Slddîk İbn-i Ebû Kuhâfe Osman bin Âmir bin Amr bin Ka'b bin Sa'd bin Teym bin Mürre bin Ka'b bin Lüeyy bin Gâlip'tir.

Hicretten yirmi yedi yıl önce, Hz. Peygamber'in bi'setinden 17 yıl önce Mekke'de doğdu. Esma doğduğunda babası Hz. Ebu Bekir 21 yaşındaydı. Annesi Kuteyle (Katle) bint-i Abdüluzzâ'nın sonraları Müslüman olduğu sanılmaktadır. On yaş büyük olduğu Hz. Âişe ile baba bir kardeş, Abdullah İbn-i Ebu Bekir'in ise öz kız kardeşidir. Esma (r. anha) ilk Müslümanlar içinde on sekizinci sırada yer almaktadır. Efendimizin (s.a.v) halasının oğlu Zübeyr b. Avvâm ile evlenmiş ve ondan Abdullah, Urve, Münzir, Asım ve Muhacir adlarında beş erkek; Hadîcetü'l-kübrâ, Ümmü'l-Hasan ve Âişe adlarında üç kız çocuğu dünyaya getirmiştir. Kocası Zübeyir, Mekke devrinin sıkıntılı günlerinde Habeşistan'a hicret etmişse de Esma'nın bu hicrete katıldığına dair bir rivayete rastlanmamaktadır.

Peygamberimize (s.a.v) hicret izni verilince Hz. Ebu Bekir'in evine gitmiş, hicret edeceğini söylemiş ve kendisinin de yanında olacağını müjdelemişti. Hz. Esma da oradaydı. Babasının hicret gibi mühim bir hadisede peygamberimizle birlikte olacağını öğrenince; hemen harekete geçmiş, peygamberimizle babasına yol azığı hazırlanmasına yardımcı olmuştur. Gerekli azık hazırlanmış. Fakat azık torbasını ve su kabını bağlamak için bir ip bulunamamıştı. Hz. Esma hemen belindeki kuşağını çıkarıp, ortadan iki parçaya ayırmış, bir parçasıyla yemek kabının, diğeriyle de su kabının ağzını bağlamıştı. Peygamberimiz (s.a.v), Esma'nın bu samimi davranışı sebebiyle; bir müjde verdi, "Ey Esma, sana cennette iki kuşak verilecek." buyurdu. Onun için kendisine "İki Kemer Sahibi" yahut "İki Kuşaklı" manasında "Zat'ün-Nitakayn" denmiştir. Peygamber (s.a.v) ve Hz. Ebu Bekir'in üç gün saklandıkları Sevr mağarasına geceleri yemek ve şehirdeki haberleri götürenlerden birisinin de ismi Esma'dır (r. anha).

Hicret sırasında Rasulullah ile Hz. Ebu Bekir evden ayrıldıktan sonra aralarında Ebû Cehil'in de bulunduğu Kureyşli bir grup eve gelerek Esma'ya babasının nerede olduğunu sormuş, "bilmiyorum" diye cevap vermesi üzerine Ebu Cehil ona bir tokat vurmuş, bu sebeple de küpeleri yere düşmüştür.

Hz. Peygamber ile Ebu Bekir Medine'ye ulaştıktan bir müddet sonra Mekke'ye adam göndererek her iki ailenin de orada kalan fertlerini Medine'ye getirtmişlerdir. Bu sırada hamile olan Esma çetin bir yolculuktan sonra Kuba'ya vardıklarında Abdullah b. Zübeyr'i dünyaya getirmiş, muhacirlerin Medine'de doğan bu ilk çocukları Müslümanları çok sevindirmiştir. Zira Yahudilerin, Medine'ye göç eden Müslümanlara büyü yaptıkları ve bir daha çocuklarının olmayacağı, böylece nesillerinin tükeneceği yolunda bir söylentiyi yaymalarının ardından Abdullah'ın doğması bu söylentinin doğru olmadığını ortaya koymuştur.

Esma bint-i Ebu Bekir, oğlu Abdullah'ın doğumunu şöyle anlatır: Mekke'de oğlum Abdullah'a hamile

kalmıştım. Doğum yaklaşmıştı ki Mekke'den Medine'ye hicret ettim, Kuba'ya indim. Abdullah'ı orada dünyaya getirdim. Doğunca, bebeği alıp Rasulullah'a (s.a.v) götürdüm, kucağına bıraktım. Rasulullah (s.a.v) bir hurma istedi, ağzında çiğneyerek ezdikten sonra, çocuğun ağzına verdi. Abdullah'ın midesine ilk inen şey Rasulullah'ın (s.a.v) mübarek ağzından idi. Sonra (yumuşattığı o) hurma ile çocuğun damağını ovdu, hakkında bereketle dua etti ve Abdullah ismini verdi."

Elimizdeki kaynaklarda, Esma'nın kocası Zübeyr ile Yermuk Savaşı'na katlılığını bildirmektedir. Bu savaşta İslâm ordusu içinde kadınların da bulunduğu ve ordunun arka tarafında bir tepe üzerinde mevzilenmiş olan bu kadınların kılıç kullanmak suretiyle savaşa iştirak ettikleri, hatta bu hususta erkeklerle yarıştıkları bilinmektedir.

Tefsirlerde Hz. Esma'nın yaşadığı bir olay sonrasında Müntehine Suresi'nin 8. ayetinin nüzul sebebi olarak şu hadise zikredilir:

"Resulullah (s.a.v) antlaşma yaptıktan sonra müşrik olarak Kureyş'in koruması altında bulunan annem beni arzu ederek görmeye gelmişti. Onunla ilgilenip iltifat göstereyim mi, diye Resulullah'a sordum. Bunun üzerine Allah (cc),

لَا يَنْهٰىكُمُ اللّٰهُ عَنِ الَّذِيْنَ لَمْ يُقَاتِلُوْكُمْ فِي الدِّيْنِ وَلَمْ يُخْرِجُوْكُمْ مِّنْ دِيَارِكُمْ اَنْ تَبَرُّوْهُمْ وَتُقْسِطُوْٓا اِلَيْهِمْ ۗ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِيْنَ

'Allah, din konusunda sizinle savaşmayan ve sizi yurtlarınızdan çıkarmayanlarla iyi ilişkiler içinde olmanızı ve onlara adaletli davranmanızı yasaklamaz. Allah adaletli olanları elbette sever.' ayetini indirdi ve Rasulullah da (s.a.v) bana 'Evet ona sıla et yani alâkadar ol, iltifat ve ihsan eyle.' buyurdu."

Esma çok cesur bir hanımdı; Haccâc karşısında yenilgiye uğramak üzere olduğu günlerde teslim olup olmama hususunda fikrine başvuran oğlu Abdullah'a 100 yaşlarında olmasına rağmen bütün liderlere ve liderlik iddiasında bulunanlara örnek olan şu tavsiyelerde bulundu:

Evlâdım, şerefinle yaşa, izzetinle öl, fakat kesinlikle esir düşme! Sen kendini daha iyi bilirsin. Eğer doğru yolda olduğuna ve ona davet ettiğine inanıyorsan yolunda devam et. Çünkü bütün taraftarların bu uğurda öldü. Benî Ümeyye oğlanlarının boynunla oynamalarına izin verme. Şayet bütün bunları dünya için yapıyorsan sen ne kötü bir kulsun. Bu takdirde kendini de birlikte çarpıştıklarını da helâk ettin demektir. Ancak doğru yolda olduğunu, fakat taraftarlarının desteğini çekmesi yüzünden zayıf düştüğünü mazeret olarak ileri sürüyorsan bu ne hür insanların ne de din ehlinin yapacağı bir iştir. Allah aşkına dünyada daha ne kadar kalacaksın? Bu durumda ölüm daha güzeldir.

Esma bint-i Ebu Bekir, oğlunun 14 Cemâziyelevvel 73'te (1 Ekim 692) öldürülmesinden birkaç gün sonra Mekke'de vefat etti. Kadın muhacirler içinde en son vefat eden sahabi olarak bilinen Hz. Esma'nın ileri yaşlarında gözüne perde inmişse de akli dengesi hiç bozulmamış ve dişleri bile dökülmemiştir.

Esma (r. anha) Rasulullah'tan (s.a.v) 58 hadis rivayet etmiş; hadislerin 5'i sadece Buhari'de, 4'ü Müslim'de, 13'ü ise hem Buhari hem Müslim'de yer almıştır.
Allah O'ndan Razı Olsun.

Esma bint-i Ebu Bekir, oğlunun 14 Cemâziyelevvel 73'te (1 Ekim 692) öldürülmesinden birkaç gün sonra Mekke'de vefat etti. Kadın muhacirler içinde en son vefat eden sahabi olarak bilinen Hz. Esma'nın ileri yaşlarında gözüne perde inmişse de akli dengesi hiç bozulmamış ve dişleri bile dökülmemiştir.

Siyonizm ve Türkiye: Herzl'in Hâtıratıyla*

Yaşar KUTLUAY

Doç. Dr. Yaşar Kutluay 18 Şubat 1931'de Mersin'in Silifke ilçesinde doğdu. 1949'da açıldığında kaydolduğu Ankara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi'nden 1953'te birincilikle mezun oldu. Kıbrıslı Türkler'in millî bilincini uyandırmak gayesiyle çeşitli faaliyetlerde bulundu. Aynı dönemde siyonizm konusuyla da ilgilenen Kutluay, bir yahudi devleti kurma fikrini ortaya atan siyonist lideri Theodor Herzl'in (ö. 1904) hâtıratını okudu. Türkiye'ye dönünce hâtıratın Osmanlı Türkiyesi'yle ilgili bölümlerini Türkçe'ye çevirerek Siyonizm ve Türkiye adıyla yayımladı. 12 Aralık 1969'da bir tekne kazasında vefat etti.

Siyonizm ve Siyonist kelimelerinin çok eski bir tarihi vardır. İki bin yıla yakın zamandır kullanılan ve görünüşe göre daha da kullanılacak olan bu kelimelere verilen anlamlar bilhassa Türkçede çok değişik ve ekseriya da yanlıştır.

Siyonizm ve Siyonist'in ne olduğunu bilmek için önce "Siyon'un ne olduğunu bilmek, bunun için de milâttan on iki yüzyıl geriye giderek Mısır'da Hazreti Musa (İbrani dilinde Moşe) ve Firavun ara- sında başlayan mücadeleden itibaren Yahudi tarihine kuşbakışı bir göz atmak lâzımdır.

MÖ 1200 yılları, kesin olmamakla birlikte, Hazreti Musa'nın bi'setinin yani peygamberliğinin başladığı yıllardır. O devirlerde İsrailoğulları Mısır'da esir olarak bulunuyorlar, çok daha önceden Hazreti Yakup ve oğlu Hazreti Yusuf'tan tevarüs ettikleri tevhit dinine sarılarak putperest Mısırlılar arasında yaşıyorlardı. Gerek Ahdi Atik'te ve gerek Kur'an-ı Kerim'de İsrailoğullarının oradaki hayatları hakkında pek çok şey anlatılmaktadır. Firavun'un, gördüğü bir rüya üzerine, doğan bütün Yahudi erkek çocuklarının öldürülme- sini emretmesi, o sıralarda doğan Hazreti Musa'nın ise bizzat Firavun'un sarayında büyütülmesi meşhurdur. Gençlik yıllarında bir Mısırlıyı kaza sonucu öldürünce korkarak Mısır'dan kaçan Hazreti Musa Tûr-1 Sina'da ilâhî vahye mazhar olur ve kardeşi Harun ile beraber tekrar Mısır'a, Firavun'un diyarına

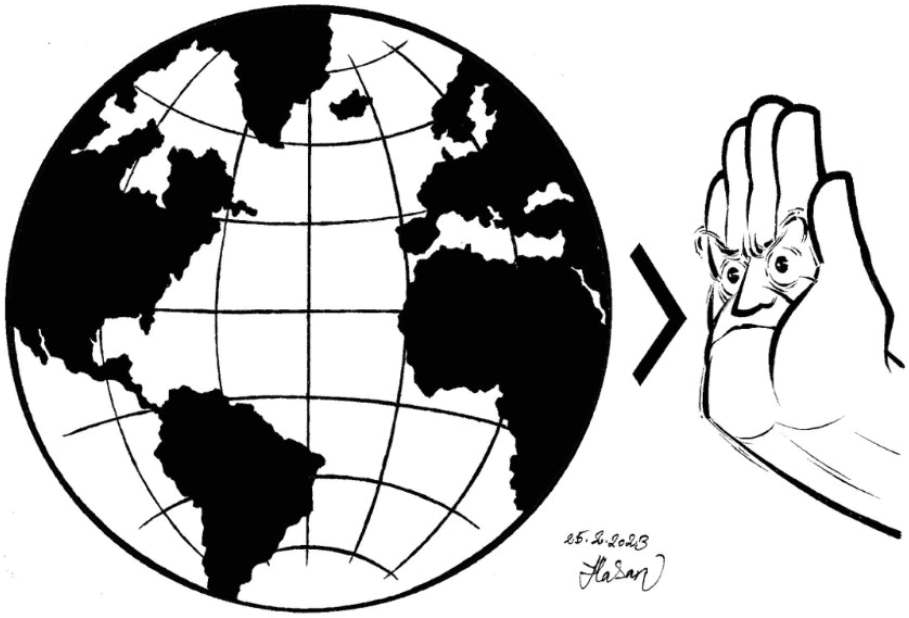
onu hak dine davet etmek vazifesiyle gitmiştir. Bu vazifenin mahiyeti hakkında Kur'ân-ı Kerim ile Ahdi Atîk'in elimizde bulunan mensuh nüshasının ifadeleri arasında farklar vardır. Gayemiz iki din arasındaki görüş farklarını tespit etmek olmadığı için burada tamamen Yahudi ananesindeki silsileye sadık kalarak olayların gelişmesini göreceğiz.

Hazreti Musa çeşitli mucizeler göstererek İsrailoğullarını Firavun'un elinden kurtarmış ve yine mucizevi bir şekilde Kızıldeniz'den geçirerek Mısır'dan çıkarmıştır. Bugün Sina Dağı'nın bulunduğu çölde kavmi ile kırk yıl kadar dolaşan ve Tevrat'ı tebliğ eden Hazreti Musa bu süreyi yeniden bir millet yaratmak için kullanmıştır dene- bilir. Köle hayatına alışmış bir kavme millet hüviyeti vermenin imkânsız olduğunu görünce gözlerini yeni nesle çevirmiş, onları belirli prensipler dairesinde eğiterek âdeta yeniden yarattığı bir kavim ile kuzeye doğru hareket etmiştir. Hedef kendilerine "Vadedilmiş Toprak (Arz-ı Mev'ud)" yani bugünkü Filistin'dir. Hazreti Musa daha Şeria Vadisi'nde iken, Filistin'e giremeden vefat edince halefi Yoşua kavmin başına geçmiş ve bu toprakların asıl sahibi olan Filistinlileri kovarak kendileri buraya yerleşmişlerdir. Silo şehri yakınında Gerizim Dağı'nda kurbanlarını takdim edebilecekleri bir "mezbah" inşa etmişlerdir. Ananeye göre dinî emir ve nehiylere hakkıyla riayet etmedikleri için Allah Filistinlileri bunların başına musallat etmiş ve MÖ 1100 yıllarında Yahudiler yenilmiş, memleketten kovulmuş ve mezbahları da yıkılmıştır. Ahdi Atik'in çeşitli yerlerinde Yahudilerin dinden uzaklaşmaları ve Allah'tan başka ilah edindikleri için cezalandırıldıkları anlatılır. O sıralarda gelen Samuel adlı nebileri bunları tekrar ıslah ile eski itikatlarına döndürür ve birliği yeniden sağlar. Saul'un riyasetinde bir krallık kurarlar. MÖ 1015 yılında tahta geçen Hazreti Davud (David) bugünkü Kudüs'ü başşehir yapar. Krallık en muhteşem devrini Hazreti Süleyman devrinde yaşar. Harika kuvvetlerin sahibi olan Hazreti Süleyman başşehir Yeruşalaym'da (Kudüs) meşhur "Süleyman Mabedi"ni Siyon Dağı'nın üzerinde inşa ettirir. Bu mabede Yahudi ananesinde "Beyt Hamikdaş" (Kutsal Ev) denilir.

Allah tarafından seçilmiş ve Hazreti Süleyman'a bildirilmiş olan yerde inşa edildiğine inanılan mabedin Yahudi dinindeki yeri pek büyük ve önemlidir. Bina edildiği yer bugünkü Kudüs'te Ömer Camii'nin bulunduğu sahadır ki zamanımıza ancak bir tek "Batı Duvarı" intikal etmiş bulunmaktadır. Yahudilerin "Ağlama Duvarı" de- dikleri bu duvar halen

Siyonistlerin kurdukları teşkilat-ı hafiyenin hedefi, bütün milli cemaat ve güç odaklarını, kendine bağlayarak bu sahada tekel oluşturmaktı.

MÖ 1015 yılında tahta geçen Hazreti Davud (David) bugünkü Kudüs'ü başşehir yapar. Krallık en muhteşem devrini Hazreti Süleyman devrinde yaşar. Harika kuvvetlerin sahibi olan Hazreti Süleyman başşehir Yeruşalaym'da (Kudüs) meşhur "Süleyman Mabedi"ni Siyon Dağı'nın üzerinde inşa ettirir. Bu mabede Yahudi ananesinde "Beyt Hamikdaş" (Kutsal Ev) denilir.

durmakta ve ziyaret edilmektedir. Mukaddes kitapları olan Ahdi Atik'te ve bunun ilk beş kitabını teşkil eden Tev- rat'ta, yerine getirilmesi sadece mabedin varlığına dayanan yüzlerce emir bulunmaktadır. Mabetteki başkohen ve kökenlerin, yani din adamlarının; kurbanların, takdimlerin ve bilhassa vergilerin toplanmasında görevleri bulunmaktadır. Belirli ibadetler ancak mabet ve başkohenin varlığı ile mümkün olabilmektedir. Dolayısıyla mabet olmaksızın Yahudi dininin vecibelerinin ifasına imkân yoktur.

Bu mabet MÖ 586 yılında Babil kralının Filistin'i işgali sırasında yıkıldı ve Yahudiler esir olarak Babilonya'ya yani bugünkü Irak'a götürüldü. Tarihteki meşhur "Babil Esareti Devri" budur. Yetmiş yıl devam etmiştir. İran'ın Babil'in hâkimiyetine son vermesi ve imparatorun Yahudilere lütufkâr davranması sonucu tekrar Filistin'e gelen Yahudiler yetmiş yıl sonra MÖ 516 yılında mabedi ikinci defa aynı yerde yeniden inşa ettiler. İlk mabedin o zamana kadar duran temelleri ve duvarları aynen muhafaza edildi.

Tarihte "İkinci Mabed Devri" diye tanınan bu devirde MÖ 332 yılında Büyük İskender'in doğu seferi sırasında bağımsızlıklarını yeniden kaybettiler. İskender sadece İsrailoğullarının siyasi hâkimiyetlerine son vermiş fakat din işlerinde tamamen serbest bırakmıştı. Fakat İskender'in ani ölümü üzerine bu bölgeye hâkim olan Ptoleme Soter idaresinde Yahudiler rahat durmayıp isyan ettiler. Ptoleme Soter isyanı şiddetle bastırdı ve İsrailoğullarının büyük bir kısmını esir olarak Mısır'a götürüp İskenderiye şehrine yerleştirdi. Sonra da din işlerinde yeniden serbestlik tanıdı. İskenderiye'deki Yahudi cemaatinin düşünce tarihinde Ptoleme'nin

önemli bir yeri vardır. Yeni Eflatuncu görüşün vatanı, Philo'nun yetiştiği muhit burasıdır.

Filistin bölgesinin yeni hâkimi İmparator Antiyokus Epifanes daha önceki müsaadeleri iptal edip Yahudi dinini ortadan kaldırarak yerine Yunan dinini koyma faaliyetine girişti. Her şehre stadyumlar, tiyatrolar ve tapınaklar inşa ettirerek halkı Yunan tanrılarına ibadete zorladı. Yahudilerin bir kısmı bu sırada Yunanlaşmakla beraber, dine sadakatle bağlı olanlar da vardı. Bunlar önceleri pasif mukavemete başladılar. Kâhin Mattyahu ve oğullarının başa geçmesiyle isyan mahiyeti kazanan "Makabi harekâtı" MÖ 157 yılında başarı kazandı ve Makabi Devleti kuruldu. Halen dünyanın çeşitli yerlerinde Yahudiler tarafından kurulan Makabi Cemiyetleri ismini buradan almaktadır. Bu hâkimiyet Roma İmparatorluğu'nun fetihleri sebebi ile pek uzun ömürlü olamadı ve MÖ 37 yılında sona erdi. Roma, Herod'u başlarına kral tayin edip din işlerinde de serbesti tanıdı. Fakat Yahudilerin her fırsatta isyan etmeleri üzerine Titus kati harekete girişerek MS 70 yılında mabedi yerle bir etti, çoğunu kılıçtan geçirdi, kalanların çoğunu da dünyanın dört bucağına sevk ederek esir pazarlarında sattırdı.

Mabedin Babil Krallığı ve Romalılar tarafından tahripleri, câlib-i dikkattir ki aynı ayın aynı gününde (9 Ab) vaki olmuştur. Bu gün Yahudi dininde en büyük yas günüdür.

Mabedin ortadan kalkması ve birkaç şehirdeki küçük cemaat hariç bütün Yahudilerin dağıtılması ile dinin de ortadan kalkmasından endişe eden din bilginleri derhal Yohanan Ben Zekkay'ın başkanlığı altında Yavne şehrinde toplanarak bir okul açarlar ve öğretime başlarlar. Bu okul birkaç yüzyıl Yahudilerin dinî merkezi olarak hizmet görür. Bundan sonra dinî merkezlik Irak Yahudilerinin kurdukları akademilere geçer. Filistin'deki Talmud'dan sonra Babil Talmud'u burada tedvin edilir (499 yılı). Ahdi Atik'ten sonra dinin kaynağını bu kitaplar teşkil etmektedir. Bu arada eski bir Yahudi mezhebi tarafından kurulmuş olan Sinagog (Havra) müessesesi dinde mabedin yerine ikâme edilir. Yabancı diyarlarda "sürgün'de bulunulduğuna nazaran dinî emirlerin nasıl yerine getirileceği hususunda kararlara varılır ve bugün yaşadığı şekliyle "Ortodoks Yahudilik" kurulur. İşte bu andan itibaren de Siyonizm ideali doğar.

Yabancı diyarlarda "sürgün'de bulunulduğuna nazaran dinî emirlerin nasıl yerine getirileceği hususunda kararlara varılır ve bugün yaşadığı şekliyle "Ortodoks Yahudilik" kurulur. İşte bu andan itibaren de Siyonizm ideali doğar.

* Bu metin, Doç. Dr. Yaşar Kutluay'ın "Siyonizm ve Türkiye: Herzl'in Hâtıratıyla" (4. baskı, Eylül 2023, Pınar Yayınları) adlı kitabının Giriş'idir (ss.: 11-14).

Şehbenderzade Filibeli Ahmed'in Gözünden Siyonizm ve Siyonistler

Ahmet GEÇER

Şehbenderzade Filibeli Ahmed Hilmi Bey, 1865'te, bugün Bulgaristan sınırları içinde kalan Filibe'de dünyaya geldi. Babası, Filibe konsolosudur (Şehbender). İlk siyasi izlenimlerini, o dönemde zengin ve kozmopolit bir yer olan Filibe'de konumu itibariyle siyasete yakın olan babasının çevresinde edindi. 93 Harbi sonrasında henüz 13-14 yaşlarındayken ailesiyle birlikte İstanbul'a göç etmek zorunda kaldı. Meşakkatli geçen göç yolunda anne, baba ve kız kardeşini kaybetti. Osmanlı tebaası olan Bulgarların eliyle ve Rusların destekleriyle yapılan mezalim sebebiyle, on bir bin kişilik kafileden sadece bin kişi Edirne'ye ulaşabilmişti. Filibe'de başladığı eğitimine Galatasaray Sultanisi'nde sürdüren Filibeli Ahmed Hilmi Bey, mezuniyet sonrasında Posta ve Telgraf idaresinde, ardından da Düyûn-u Umûmiye Nezareti'nde çalıştı, 1897'de görevli olarak gittiği Beyrut'ta Jön Türklerle tanıştı ve Mısır'a kaçarak, İttihat ve Terakki Cemiyeti için çalışmaya başladı. Fizan'a sürüldü, sürgündeyken tasavvufa ilgi duymaya başladı ve Arûsiyye tarikatına dâhil oldu. Meşrutiyet'in ilanından sonra İstanbul'a dönerek Darülfünun'da felsefe okuttu ve Cemiyyet-i Tedrisiyye-i İslâmiyye üyeliğinde bulundu. 30 Ekim 1914'te vefat etti. Kabri, Fâtih Camii hazîresindedir.

Şehbenderzade Filibeli Ahmed, yazımıza konu teşkil eden dizi yazısını, günlük *Hikmet* gazetesinde (5-22 sayılarında, 05 Ağustos 1911- 22 Ağustos 1912 tarihleri arasında) yayınlamıştır. 1911-1912 yıllarında 77 sayı yayınlanan *Hikmet*, haftalık olarak başlayıp günlük olarak devam etti. Hikmet dergisinde "Siyonist Siyaset Menhûsesi" (Uğursuz Siyonist Siyaseti) üst başlığıyla yayınlanan siyonistlerin entrikalarına dikkat çektiği dizi yazısının en üstünde "انظار ملته / Milletin Dikkatine" bir ifade bulunmaktadır. 1911 yılından bugüne baktığımızda üstadın siyasi vukûfiyeti görülebilmektedir.

Şehbenderzade siyonistler hakkında 5. sayıda yazdığı dizi yazısın ilkinde gerekçesini şu ifadelerle anlatır:

"Türklere, Müslümanlara ve hele Türk gençlerine ve gayrimüslim Osmanlılara kurulan tuzakları aşikâr etmek lüzumu baş gösterdi. Eğer bu babda

vazife-i irşadiyeyi ifa etmezsek, hala eski dolaplara aldananları gaflet içinde bırakmış olacağız."

Siyonistlerin Osmanlı'yı parçalamak için yaptıkları planları dört ana kısma ayrılmaktadır.

A) Panturanizm/Türk birliği: "Türkleri aldatmak, izzeti nefsi millilerini okşayıp kendilerini Müslüm ve gayrimüslim diğer Osmanlı unsurlara karşı bir kuvvet olarak kullanmak"

B) Panislamizm/İslam birliği: "Müslüman unsurları Avrupa nezdinde sukut ettirecek ve Türk ittihadını akim bırakacak şekilde bir İttihad-ı İslam siyaseti"

C) Anasır siyaseti: "Osmanlı tebaası gayrimüslim unsurları aldatmak gibi çocukça bir emelden ibaret ittihadı anasır siyaseti."

D) Gizli amaçlar siyaseti: Bu oyunların gerçek gayeleri için ortak bir ad bulmak zordur. Bu fikirlere sahip olanların şahsi menfaatleri ile siyonistlerin arz-ı mevûdu elde etmek hedefleri olan gizli gayeleri bu başlık altında incelenebilir.

Birbirleriyle uyuşması imkânsız olan bu fikirlerin çatışmaları hemen başlatmıştır.

Ama "Siyonist masonlar bu işi öyle bir maharetle idare ettiler ki pek az zaman sonra artık şirket-i inhisariye diye adlandırılan uygulamaya dâhil olanların kurulan tuzaktan kurtulması ve körü körüne alet olmaması imkânsız idi."

Türk birliği adına iğfal edilen gençlere materyalizm fikirleri telkin edilmekte, Türklüğün yükselmesi için İslamiyet fikirlerinden uzaklaşmanın gerekliliği anlatılmaktaydı. Gençleri heyecanlandıran "teceddüd" (yenilenme), "terakki" (ilerleme), "şerefi yüce tarih" fikirleri ortaya atılıyordu. Bir takım gazete ve dergilerde bu fikirleri yaymak için kalemler ve mecralar bulunup finans ediliyordu. Bu fikir içinde beslenenler, bir taraftan İslami bir ittihad fikirlerine, diğer taraftan anasır-ı Osmaniye muvazenesine karşı pek garip nazariyeler öğreniyorlardı.

Hikmet'in dergisinin 6. sayısında aynı konuya devam eden Filibeli Ahmed Hilmi, *"Muvazene-i Anasır"* fikrini savunmakta ve Osmanlı'nın dağılmasını önlemek için bunu tek çıkar yol olarak görmektedir. "Türkiye'de hiç şüphe yok ki geniş ve serbest bir meşrutiyet gereklidir. Lakin memleketimiz gibi muhtelif unsurlara, muhtelif tarihlere sahip, mezhep ve lisanları, ırk ve kavmiyetleri farklı insanların var olduğu bir memleket de *"muvazen-i anasır* sükûnetin, huzurun, terakki ve tekâmül gibi hususların varlık nedeni olacaktır."

Fransız ihtilaliyle bütün dünyada öne çıkan ırki temele dayanan devlet fikrinin yayılması Osmanlı bünyesindeki unsurları da etkilemiştir. Osmanlı'nın dağılması ile neticelenecek bu gelişmeye çözüm arayan Filibeli Ahmed Hilmi'ye göre, "Meşruti memleketlerde hükümet bir ekseriyete dayanmak durumundadır." Bu ırk esasına dayanma, Osmanlı'da diğer ırklara bir kavmî nasyonalizm arayışı ve hakkı getirecektir. Bu durum, daha iyiye götürmeyeceği gibi anarşi doğuracaktır. Bunun emareleri de mevcuttur.

"Meşrutiyetin ilanı, hâkim millet, tabi millet ayrımını kaldırdığı için unsurların nüfusunun güç dengesinde büyük önemi vardır. Hâlbu-

Türk birliği adına iğfal edilen gençlere materyalizm fikirleri telkin edilmekte, Türklüğün yükselmesi için İslamiyet fikirlerinden uzaklaşmanın gerekliliği anlatılmaktaydı.

Fransız ihtilaliyle bütün dünyada öne çıkan ırki temele dayanan devlet fikrinin yayılması Osmanlı bünyesindeki unsurları da etkilemiştir. Osmanlı'nın dağılması ile neticelenecek bu gelişmeye çözüm arayan Filibeli Ahmed Hilmi'ye göre, "Meşruti memleketlerde hükümet bir ekseriyete dayanmak durumundadır." Bu ırk esasına dayanma, Osmanlı'da diğer ırklara bir kavmî nasyonalizm arayışı ve hakkı getirecektir. Bu durum, daha iyiye götürmeyeceği gibi anarşi doğuracaktır.

ki memleketimizde sırf nüfus itibariyle büyük bir ekseriyeti teşkil edecek bir unsur mevcut değildir. Şu halde kavmiyet fikrinden daha genel ve sosyal bir fikir etrafında bir ekseriyet oluşturmak gerekecektir." Bu da ne ile olabilir? Şüphesiz birkaç unsurun müşterek hissiyatına uygun bir düşünce ile Müslüman unsurlar aynı mezhebe, birçok adet ve ananeye mensubiyette müşterektirler. Görülüyor ki Müslüman unsurların birlikteliği memleketin selameti için en çok düşünülmesi gereken meseledir.

Meşrutiyet makinesi ancak böyle bir ekseriyetle işleyebilir. Diğer mezheplere düşmanlıkla değil. Zaten var olan ittihat, bütün vatan evladının saadetine imkân verecektir. Bunda ne gayrimüslim unsurlara düşmanlık ne de sultan yakınlarına iltimas da yoktur. İşte dâhilde tasavvur ettiğimiz Müslümanlar ittihadı bundan ibarettir.

Hikmet'in 8. sayısında siyonistlerin oyunlarının bir yenisini açıklayan Filibeli, şöyle demektedir: Beşeriyeti kendi fikirlerine itaatkâr etmek isteyenler, daima iki şekilden birini uygularlar. Birincisi *"İknâ ve istihsân."* Diğeri ise *"İtmâ' ve ifsâd".*

Birinci yol ikna etme ve güzellikle itaat ettirme; ahlaka ve yasalara uygun bir yöntem ise de tesiri yavaş ve uygulaması pek zordur. İnsanlar ihtiyaçlarının yönlendirmesi ve ihtirasları ile çoğu zaman hakkaniyetine inandıkları durumları reddedip inkâr edebilirler.

İkinci usulün *(İtmâ' ve ifsâd/ tamah ve fesat)* tesir etmeyeceği kişi yok gibidir. İnsanların mutluluğa ulaşma adına çok fazla hayalleri ve beklentileri vardır, ancak buna ulaşma vasıtaları yoktur. Bu kişilere bu vasıtaları vermekle onların kendilerine itaat etmeleri sağlanır.

Beşeriyeti kendi emellerine hizmet ettirmek isteyen, bununla birlikte emelleri gayri meşru olanlar bu yöntemi kullanırlar. Bu yöntemle toplumdaki açıkgöz, cesur, müteşebbis, hilekâr, ahlaki bağlardan uzak adamlar seçilir. Kâh kandırarak, kâh taltif ve ödülle kâh tamahkârlıklarını kullanarak, bazen de tedhiş ve korkutmayla ele geçirilirler. İşte siyonistlerin memleketimizde maharetle uyguladıkları yöntem, budur. Uygun evsaftaki ihtiraslı, ihtiyacı çok, imkânları sınırlı birini tasavvur ediniz. Akıllı, hayatın zevklerinden haberdar böyle birinin meşru bir suretle aylık kazancıyla ancak kıt kanaat geçinebildiğini farz edelim. Bu adamın çoluk çocuğu da var ve halen bir eve sahip olamamış, sağlıklı olmayan bir yerde oturmaktadır. Siyonist, böyle birini amaçlarına uygun kullanmak ister. İzzet-i nefsini okşayan, ihtirasını kamçılayan bir şekilde yaklaşır, sefahat ve dünya lezzetlerinden tattırarak bunlara sahip olabileceğini ima eder. Sonra da görünüşte makul ve meşru bir unvanla kazancının on katını kazanma imkânını gösterir. Artık bu adamın siyonist ağdan kurtulabilmesi için ender bir halis ahlaka, safiyetli bir vicdana sahip olması gerekir. Siyonistler bu yöntemle yüzde doksan dokuz muvaffak olurlar. Artık bu adam, satılmış bir adamdır, yegâne vazifesi aldığı emirlere itaatten ibarettir. İkna ile bu ağa katılan ve vicdanını kaybeden safdiller de olabilir. Bunlar artık cinayet bile işleyebilecek hale gelirler.

"Bu mekruh usulleri sadece siyonistler kullanmazlar. Ancak doğuyu bilen doğudaki işlere vakıf ve büyük bir servete sahip olduklarından ve önemli bir iktisadi fikir-

lere malik olmaları nedeniyle bu tür mekruh usullerde olağanüstü başarılıdırlar."

Dördüncü olarak seçilen başlık, *"inhisâr /tekel"* dir (sayı 9).

"Artık herkes *şirketi inhisâriye* terkibine alıştı. Lakin bizim bahsettiğimiz inhisâr, şirket-i inhisâriyeden daha kapsamlı daha genel bir inhisardır. Ve bu inhisardan maksat, bildiğimiz rejiler değildir."

"Herkes bilmeli ki; medeniyet âleminde en dehşetli felaketlerden birisi de ticaret sanat ve farklı birtakım işlerde fazla kazanmak, diğerlerini kazandırmamak, küçük sermayeleri gayri meşru ve atıl bırakmak, rekabetleri mahvetmek gibi maksatlarla icat edilen inhisar = tekel durumudur."

Filibeli Ahmed Hilmi'ye göre tekel, sadece ticarette olmaz. Başta büyük şirketler olmak üzere maarif, sanayi ve siyasette de tekel, bünyede tahribatlar yapmaktadır. İnhisâr (tekel) toplumun çoğunun hukukunu çiğnemek, menfaatlerini gasp etmek için icat edilmiştir bir yağma silahıdır.

Günümüzde burada anlatılanların vahşi sonuçlarını ticarette, sanat dünyasında, hatta siyasi entrikaların nasıl finanse edilip desteklendiklerini görerek idrak ediyoruz.

Enzâr-ı Millete serlevhalı Filibeli Ahmed Hilmi'nin beşinci makalesi, "Siyaset ve İdare" başlığını taşımaktadır.

En büyük maharet, inhisarın (tekelleşme) siyaset ve idareye tatbikinde gösterildi. İdare-i millet iki ayrı "mihanikiyetle" (mekanik) tanzim olundu. Bunun birisi, gizli (hafi) teşkilat ve diğeri resmi teşkilattır.

Siyonistlerin kurdukları teşkilat-ı hafiyenin hedefi, bütün milli cemaat ve güç odaklarını, kendine bağlayarak bu sahada tekel oluşturmaktı.

Teşkilat-ı resmiye, hiçbir farklılık ve muhalefet gözetmeden bütün manasıyla itirazsız işleyecek bir makine vücuda getirmekti.

"Teşkilat-ı hafiyeyi ikiye ayırabiliriz.: "iç" ve diğeri "için içi" olmak üzere birbirleriyle bazen ve kısmen temas eden bu iki oluşum mekanik bir ilişkidedirler. İçin içi, doğrudan doğruya siyonist cemiyetin reisleridir. İç ise şirketi inhisariyede bulunan, bahsedilen yöntemlerle siyonistleştirilmiş bazı kişilerle çoğunun isimleri umumun bilmediği siyonistlerdir."

Siyonist cemiyetler kendini tamamen gizleyen, gelecekte önemli görevlere gelebilecek kişileri seçip belirliyorlar, bunları cemiyet içinde ve cemiyete tamamen hâkim diğer bir cemiyete mensup yaparak hem kendilerini gizlemek hem de henüz başlangıç düzeydeki farmasonluğa teşvik ve tanzimle görevlendiriyorlardı. Zaten her yerde bu şekilde çalışan kulüpler açılmaya başlamıştı.

Bu dehşetli idare makinesi başlarda varlığı hissedilmeden işledi. Lakin siyonistler belirsiz bir hayal, böbürlenme ve İbranilere has asabiye davranışlara sahip olmasalardı işlemeye devam edecekti. Acelecilikleri ve seçtikleri kişilerin beceriksizlikleri ve cehaleti sebebiyle dini, toplumsal anane ve temayüllerle çatışmaya başladılar. Hâlbuki ülke yönetimi için tasarlanan şeyler, içteki adamları tarafından müzakere edilerek dıştakile-

Siyonistlerin kurdukları teşkilat-ı hafiyenin hedefi, bütün milli cemaat ve güç odaklarını, kendine bağlayarak bu sahada tekel oluşturmaktı.

Siyonist cemiyetler kendini tamamen gizleyen, gelecekte önemli görevlere gelebilecek kişileri seçip belirliyorlar, bunları cemiyet içinde ve cemiyete tamamen hâkim diğer bir cemiyete mensup yaparak hem kendilerini gizlemek hem de henüz başlangıç düzeydeki farmasonluğa teşvik ve tanzimle görevlendiriyorlardı.

re empoze edilmek suretiyle onlar tarafından kendi düşünceleriymiş gibi sahiplendikleri menfaatlerine uygun karar, kanun ve usullere dönüşecekti.

"Ayan, mebus, vükela, matbuat… İşte bunlar hep gizli kuvvetin verdiği kararları tekrar ve tasdik etmeye mecbur makinecikler idi. Bunlar siyonist kuvvetinin iki kısım icra ordusundan birisini teşkil ediyordu. Diğer ordu ise diğer komisyoncu, dükkancı tuhafiyeci, müteahhit, sarraf, banker, gazeteci, muharrir, muallim, hatip, vesaire gibi ekseriyeti Avrupalıların **Şibh-i Musevî** dediklerinden, bazı Avrupalı ve yerli Musevilerden, emniyet kazanmış veyahut ne yaptığını bilmeyecek seviyede Müslüman ve Hristiyanlardan müteşekkil idi. Bunların cümlesi, siyonist fikirlerini ve hareketlerini tatbik ve siyonist sütununu tesis için her münasebet düştükçe ve hatta düşmedikçe var kuvvetleriyle "Yaşasın Osmanlılar!" diye bağırıyorlardı. Acaba şirket-i inhisariye namıyla ittihat-ı Türkî kitlesinden seçilen ademler, nasıl dehşetli bir avuç içine alındıklarını fark etmişler mi idi?"

Maalesef bir iki kişiden başkası hakikate vakıf değildirler. Ne zekâları, ne tahsilleri, ne de duyguları bunu ayırt edecek derecede değildir. Siyonistlerin müthiş kudretlerine, servetlerine manyetize edilmiş durumdadırlar. Belki de Türklüğü müdafaa ettiklerini, Müslüman birliği fikrini savunduklarını, bazıları da terakkiye mani taassupla mücadele ettiklerini sanmaktaydılar.

6. bölümün başlığı, Türklerin Vaziyeti ve Muvazene-i Anasır (sayı 11).

Osmanlı imparatorluğunun hal ve istikbalindeki meseleler şunlardır. Türkler inkılaptan evvel bir itibarla millet-i hâkime idiler. Bir itibarla diyoruz, çünkü Türkler Osmanlı İmparatorluğunu kurdukları günden beri bütün Müslüman unsurlarla aynı hukuka muhatap kılındılar ve hatta onları kendi ananeleri dairesinde ve kendi reisleriyle idare etmişlerdi.

İnkılap ile Osmanlıda bulunan her unsuru, aynı haklara sahip kıldılar. Böylece farklı unsurlardan meydana gelen bir Osmanlı milleti meydana geldi. Osmanlı birliğinin bozulmaması konusu da, herkesçe kabul ve teslim edildi.

Lakin söz ve uygulamada dağlar kadar fark ortaya çıktı. Nazariye itibariyle itiraz edilmeyen birçok husus, tatbikatta birçok arızayı ortaya çıkardı. Her şeyi şüpheli vaatlere bağlama yerine Türklüğün alacağı vaziyetle unsurların dengelenmesi meselesi her şeyin önünde tutulması gerekirdi. Bu önemli noktalar, bazı zorluklar nedeniyle karanlıkta kaldı. İttihat ve Terakki, Türkleri ve ittifak etmeleri gereken İslami unsurları birbirlerinden uzaklaştırdı. Arada oluşan soğukluk, her gün biraz daha arttı ve artık son zamanlarda çirkin bir rekabet şeklini almıştı.

Nihayet Genç Türkler, Osmanlıyı Türkleştirmekle ve Türk unsurları diğerleri aleyhine menfaattar etmekle suçlandılar. Bu suçlama hakkaniyetli değildi. Şayet önemli işlerde Türk unsurunun çokluğu tespitine dayandırılıyorsa, bu İttihat ve Terakki'nin kendi cemiyetleri adına yaptığı bir uygulamadır. Türk unsuru adına yapılmamaktadır. Bunun böyle olduğu aynı zamanda Türklerden birçoğunun iktidardan uzaklaştırılması ile anlaşılmaktadır.

Zerre kadar insafı olan itiraf eder ki eski müstebit idareden en çok zarara uğrayan Türkler olduğu gibi, inkılaptan sonra da en büyük zarara uğrayan yine Türklerdir.

Şehbenderzade Filibeli Ahmed Hilmi, *Hikmet*'in 16. sayısında siyonistlerin kullandıkları ve büyük oranda başarılı oldukları bir uygulamaya dikkat çekmek için yeni bir yazı daha kaleme almıştır ki bunun alt başlığı, *propagandadır.*

"Her asırda her şekl-i medeniyette icra-yı tahribat etmiş en dehşetli bir sessiz silahtır. Bu silahı kullanmasını bilenler, yüzde doksan dokuz muvaffak olurlar. Bu melun silaha mukavemet göstermek, imkânsızdır."

Her asrın muhterisleri, hukuk gaspçıları, ahlak ve fazilet düşmanları muvaffakiyete azmetmiş adamlarının velhasıl beşeriyete tahakküm etmek gayesi bulunanların ebedi silahı propagandadır. Gizli cemiyetler daima bu müthiş silahla savaşmışlardır. Safiyeti çok olan toplumlarda propaganda çok hızlı tesir eder.

Avrupa'da görülen örneklerinden birkaçını açıkladıktan sonra bütün gizli cemiyetlerin kullandıkları yöntemlerden bahsedeceğiz. Farz edelim bir gizli örgütün emellerine engel olan bir kişi var. Mühim bir mevkideki bu kişi, namuslu ve muhterem birisidir. Emellerine hizmet ettirmekten ümidi kestiği bu şahıs için derhal propagandaya başlarlar. Kaynağı belirsiz bir takım çirkin rivayetler yayılmaya başlanır. Mevkiine uymayan davranışlardan bahisle para gücüyle namus zafiyeti olduğu iftiraları duyurulur. Bir hizmetçi itirafı için para veya başka bir menfaat teminiyle sözlü itiraflar ortaya atılır. Bir süre sonra gençliğindeki yaşantısı üzerinden şayialar yayılmaya başlanır. Gizlice kumar oynadığı, milyonlar kaybettiği gibi şeyler o kadar yayılır ki ne ailesi ne akrabası bu iftiralardan kurtulamaz. Bu iftiralar o kadar ustaca ve defalarca tekrarlanır ki, nihayet insanların tereddütleri ve şüphelerine kin vesaire de eklenir. Nihayetinde bu gizli düşmanın propagandalarına mukavemet gösteremeyerek manen mahvolurlar.
Gizli cemiyetlerin genellikle büyük bir serveti ve pek çok mensubiyeti bulunduğundan mahvetmek istediği bir bankeri, bir fabrikatörü, bir taciri iflas ettirmek, onlara göre zor değildir.

Bu propagandanın kötü etkisinden kurtulmak ender olarak mümkün olur. Bu usulleri Cizvitler, masonlar vs. çok iyi bilirler. Bu, propagandanın batırma kısmıdır. Bir de çıkarma kısmı vardır ki bayağı bir kişi öne çıkarılmak istenirse, hemen onda birçok meziyetler vehmedilir. Bilcümle faziletler onda toplanmış olur. Bu şekilde propagandaya başlanır. Bir zavallının gizlice imdadına yetişmesi, meğer çok dindar ve ahlaklı birisi olduğu, benzer yakıştırmalarla artık başlar üzerine çıkarılır.

Filibelinin görüş ve anlayışını kısaca aktarmaya çalıştığımız bu yazıda çok net olarak görüleceği üzere yazar, yaşadığı günlerde Osmanlı coğrafyasının karşı karşıya olduğu tehlikeyi görmüş, kendince milleti dikkatli olmaya davet etmiştir. O günden bugüne pek bir değişiklik yok ki, aynı sorunlarla, aynı kirli emellerle hâlâ yüz yüzeyiz. Tarihten ibret alınmazsa, kaçınılmaz sonuç bellidir. Bu dertli kalem ve fikir erbabını rahmetle yâd ediyoruz.

Gizli cemiyetlerin genellikle büyük bir serveti ve pek çok mensubiyeti bulunduğundan mahvetmek istediği bir bankeri, bir fabrikatörü, bir taciri iflas ettirmek, onlara göre zor değildir.

Siyonizm ve Çeşitleri

Ahmet Faruk ASA

Yahudilere Filistin topraklarında bir yurt tahsisini amaçlayan siyonizm, özellikle 7 Ekim'in ardından daha yakından tanınmış ve çalışmalara daha fazla konu olmuştur. Türkiye'deki yaklaşımlar itibariyle tekdüze bir siyonizm algısının varlığından bahsedilse de siyonizm; kurulduğu topraklardan İsrail'in kurulmasına kadar kırılmalar yaşamış ve yaşamaya devam etmektedir. İhtiva ettiği düşünceler itibariyle siyonizmin tek bir metodolojiden ibaret olmadığını içinde farklı çeşitleri barındırdığını söyleyebiliriz. Bu yazıda siyonizmin çeşitli alt dallarının üzerinde duracağız.

Siyonizmin çeşitlerinden bahsederken üzerinde ilk durmamız gereken yaklaşım "Siyasi Siyonizm"dir. Siyonizmin kuramsal çerçevesinin şekillendirilmesinde büyük rolü olan Herzl'ın benimsediği bu yaklaşım, siyonizmin pragmatik yorumlarından biri olarak göze çarpmaktadır. Hâkim bir gücün desteği ve diplomasi ile bir yurt edinmenin gerekliliğini savunan Herzl, bu amaç doğrultusunda dönemin bölgedeki hâkim güçleri olan Osmanlı ve Almanya ile görüşme sağlamıştır. Ancak Herzl'ın bu anlayışının değer yüklü olduğunu belirtmekte fayda var. Zira Filistin topraklarına amaçlanan göçe, halefleri kadar sıcak bakmayan Herzl için diğer bölgeler de makul öneriler arasındadır. Filistin değil de Uganda ya da Arjantin de Herzl için kabul edilebilir yerlerdir. Göçün rotası neresi olursa olsun Herzl'ın metodolojisinin içerisinde "kolonileşme" vardır. Hâkim gücün etkisiyle yerli halkın topraklarından çıkarılması, Aliya'ların rotası Kudüs değil, farklı bölgeler olsaydı da yerinden edilme ile sonuçlanacaktı diyebiliriz.

Herzl ve Siyonist Kongrelere öncülük yapan isimlerin düşüncesinin

aksine, diplomatik temasların zaman kaybı olduğu düşüncesi ile pratik adımların hızlıca atılması gerektiğini düşünen "Pratik Siyonizm" anlayışı da kendisine önemli ölçüde taraftar bulmuştur. Filistin dışında herhangi bir göç bölgesinin yanlış adım olacağını savunan Pratik Siyonizm taraftarları için Filistin'e göç ve yerleşme bir an önce başlaması gerekmektedir.

Mezkûr iki anlayışı da içerisinde ihtiva eden "Sentezci Siyonizm" anlayışı, Herzl'ın ölümünün ardından Siyonist Kongreler'in esas yapısını oluşturmuştur. Diplomatik adımların gerekliliğini savunan bu anlayış, aynı zamanda bu lobi çalışmalarının Filistin için atılması gerektiğini ortaya koyarak iki siyonizm biçimini bir nevi birleştirmiştir. Chahim Weizmann'ın önderliğinde devam eden siyonizmin bu yorumu, aktif ve saldırgan bir dış politika izlerken Filistin'de kolonileşmeye de ağırlık vermiştir. Sentetik Siyonizm, siyasi atılımlar sebebiyle uzaklaşan Pratik Siyonizm taraftarlarının da desteğini almıştır. "Balfour Deklarasyonu", Sentezci Siyonizm taraftarlarının izlediği yolun anlaşılması için önemli örneklerden bir tanesidir. Kimyager olan Weizmann'ın lobi çalışmaları neticesinde dönemin İngiltere Dış İşleri Bakanı'nın kaleme aldığı bu mektup, Yahudilere Filistin topraklarında bir yurt kurulmasını öngörüyordu. Bununla beraber Weizmann'ın İsrail'in kurulmasının çok öncesinde Arap liderler ile gerçekleştirdiği temaslar da siyonizmin bu yorumunun üzerinde durulması gereken faaliyetlerinden biridir. Aynı zamanda İsrail'in ilk Cumhurbaşkanı da olan Weizmann'ın öncülüğünde şekillenen bu görüş, Herzl'ın Siyasi Siyonizm yaklaşımının ardından uzun yıllar Siyonist Kongrelerin almış olduğu kararlara yön vermiştir.

Siyonizmin en önemli yorumlarından biri de "Revizyonist Siyonizm"dir. Vladimir Zeev Jabotinsky öncülüğünde şekillenen bu anlayış, siyonizme getirdiği sert yaklaşım ile dikkat çekmektedir. Geçmiş lider ve yorumların aksine Jabotinsky, göçlerin ve hedefin sadece Filistin toprakları ile sınırlı kalmasını sert şekilde eleştirmiştir. İsrail'in güvenlik açısından devamlılığı için nehrin öte yakasını yani Ürdün bölgesinin de işgal edilmesi gerektiğini savunan Jabotinsky, bu hede-

Filistin dışında herhangi bir göç bölgesinin yanlış adım olacağını savunan Pratik Siyonizm taraftarları için Filistin'e göç ve yerleşme bir an önce başlaması gerekmektedir.

Mesih gelmeden önce devlet kurulmasını şirk olarak gören Yahudi topluluklarına karşın Dini Siyonizm, sürgün dönemini Yahudiler için geri kalınmışlıklarla tarif etmektedir. Bu sebeple Mesih'in geleceği, Süleyman Mabedi'nin yeniden inşa edileceği, seküler yorumların engelleneceği, Yahudi kimliğinin baskın unsur olduğu bir İsrail Dini Siyonizm'in temel düşünce noktalarını oluşturmaktadır.

fin gerçekleştirilmesi için her adımı meşru görmüştür. Siyonizmin militan kanadı olarak da bilinen revizyonist yaklaşım, 1930'ların ardından gerçekleştirmiş olduğu terör saldırıları ile öne çıkmıştır. Sadece Araplara yönelik değil İngilizlere yönelik de saldırılar gerçekleştiren Revizyonist Siyonistler, bu faaliyetler ile Yahudilerin bölgede kalıcılığını amaçlamışlardır. İlerleyen yıllarda İsrail Savunma Ordusu'nun temelini oluşturacak başta Haganah ve İrgun olmak üzere irili ufaklı pek çok militan yapılanma da Revizyonist Siyonistlerin etkisi ile ortaya çıkmıştır. Özellikle son otuz beş yılda İsrail'in Filistinlilere yönelik acımasız saldırılarının arkasındaki "Demir Duvar" politikası da yine Jabotinsky'nin kaleminden çıkan bir doktrin olarak göze çarpmaktadır. Özellikle 7 Ekim'in ardından İsrail'in uygulamalarına baktığımızda İsrail siyasetinde Revizyonist Siyonizm'in temsiliyetinin güçlü bir şekilde devam ettiğini söyleyebiliriz.

Siyonizm, Avrupa'da ortaya çıkan ve esasları itibariyle seküler bir ideoloji olmasına karşın "Dini Siyonizm" de siyonizmin çeşitlerinden birini oluşturmuştur. Dini siyonizm de Yahudiler'in toprak sahibi olmasına yönelik bir perspektif ortaya koyarken metotlar itibariyle diğer yorumlardan ayrılmıştır. Halaka merkezli hareket eden Dini Siyonizm taraftarları; oluşacak devletin ve toplumun esas kimliğinin Yahudilik olması gerektiğini düşünmektedir. Oldukça pragmatist yaklaşımları içeren Dini Siyonizm, Yahudilerin Filistin'de var olma girişimlerini ilahi bir mesaj olarak yorumlamışlardır. Mesih gelmeden önce devlet kurulmasını şirk olarak gören Yahudi topluluklarına karşın Dini Siyonizm, sürgün dönemini Yahudiler için geri kalınmışlıklarla tarif etmektedir. Bu sebeple Mesih'in geleceği, Süleyman Mabedi'nin yeniden inşa edileceği, seküler yorumların engelleneceği, Yahudi kimliğinin baskın unsur olduğu bir İsrail Dini Siyonizm'in temel düşünce noktalarını oluşturmaktadır. 1967 yılındaki "6 Gün Savaşları", Dini Siyonizm'in popülaritesini halk arasında oldukça arttırmıştır. Hem yeni toprakların hem de kutsal mekanların ele geçirilmesi, bu yaklaşıma olan desteği arttırmıştır. Zaman zaman İsrail içerisinde farklı tartışmaların öznesi olan Dini Siyonizm, desteklenme itibariyle geçmişten bugüne dalgalı bir görünüm arz etmiştir. Kitle iletişim araçları ve küreselleşme Dini Siyonizm'in de değişmesine neden olmuştur.

"Kültürel Siyonizm" de Siyonizm'e dair önemli yorumlardan bir tanesidir. Ahad Ha'am'ın başını çektiği bu yaklaşım, Yahudi kültürünün merkeze almıştır. Yahudi kültürü olmaksızın siyonizmin başarıya ulaşamayacağını savunan Ha'am, göç edenlere Yahudi kültürünün aktarılması gerektiğini savunmuştur. Ha'am, Filistin'e ilk göç eden Yahudilerden biridir. Ancak Ha'am'ın düşlediği ile gerçekte gördüğü tablolar birbirinden farklı olmuştur. Ahad Ha'am, göçün ardından Filistin halkının varlığını realist bir pencerede ele almış ve yorumunu bu perspektifte geliştirmiştir. Ha'am için Filistinlilerin varlığı diğer birçok siyonizm yorumunun aksine kabul edilebilir bir durumdur. Bunun İsrail ulusunun gelişimine katkı sağlayacağını düşünen Ha'am için güçlü bir kültürel bilinç, beraberinde güçlü bir kültürel yayılma getirecektir.

Siyonizme dair temel olarak kabul edilen bu yaklaşımların haricinde bir de zamana, mekana ve şartlara göre ortaya çıkan siyonizm yorumları olmuştur. Küresel gelişme ve değişimlerin etkisi altında

şekillenen bu yorumlar da belirli kesimlerce temsil edilmiş ve edilmeye devam etmektedir.

Geçtiğimiz yüzyılın ilk yarısı itibariyle oldukça etkili olan sosyalizmin sosuna bulanan "Sosyalist (İşçi Siyonizm'i)", mezkûr değişimlerden etkilenen yorumlardan bir tanesidir. Kibbutzlara öncülük yapan bu Siyonizm biçiminde işçilerin hakkı savunulmakta ve tarım okulları ile kalıcılık hedeflenmektedir. Sosyalist Siyonizm'in partisi olan "İşçi Partisi", 1977 yılında yapılan ve Likud'un kazanmasıyla sonuçlanan seçimlere kadar İsrail'de iktidarda kalmıştır.

"Neo Siyonizm" olarak adlandırılan siyonizm yorumu ise güncele yakın yaklaşımlardan birisidir. Milliyetçiliği ön plana çıkaran bu yaklaşım, bugün İsrail merkez siyasetinde kendine yer bulmaktadır. Tıpkı Dini Siyonizm'de olduğu gibi 6 Gün Savaşları Neo Siyonizm'i İsrail içinde öne çıkarmıştır. Neo Siyonizm'e karşı bir düşünce olarak "Post Siyonizm" ön plana çıkmaktadır. Sadece Neo Siyonizm'i değil siyonizmin diğer yorumlarını da karşısına alan bu anlayış, İsrail'in varlığına temelden sorgulamalar getirmektedir. Arapların da adil bir paylaşım ve yönetimin içinde olması gerektiğini savunan bu yaklaşımın belirli bir kesimde karşılık bulmasında özellikle İsrail içinde yükselen Radikal Siyonizm'in etkisi fazladır. 77 seçimleri ile beraber 80'li yılların ortasından itibaren İsrail siyasetinde ve düşüncesinde başlayan sorgulamalar Post Siyonizm'in etki alanını arttırmıştır. Post Siyonizm taraftarları, İsrail'in ortaya koymaya çalıştığı tarihi, siyasi, coğrafi, kültürel ve güvenlik paradigmalarının yıkıcı boyutlarına odaklanmaktadır.

Görüleceği üzere siyonizm bir eksende ortaya çıkıp ilerlemediği gibi, tek bir yaklaşımdan da oluşmamaktadır. Esas itibariyle siyonizm çeşitlerinin önemli çoğunluğu benzer bir İsrail geleceği perspektifi ortaya koysa da metotlar ve aygıtlar itibariyle birbirlerinden farklılaşmaktadır. Türkiye'deki siyonizm çalışmalarının bu boyutuna dair araştırmaların artması, Filistin meselesine sağlayacağı katkı açısından önem arz etmektedir.

"Neo Siyonizm" olarak adlandırılan siyonizm yorumu ise güncele yakın yaklaşımlardan birisidir. Milliyetçiliği ön plana çıkaran bu yaklaşım, bugün İsrail merkez siyasetinde kendine yer bulmaktadır.

Ütopyadan Distopyaya: Birçok Boyutuyla Siyonizm

Semiha KARAHAN
İstanbul Üniversitesi Felsefe ve Din Bilimleri Doktora Öğrencisi

İsrail'in Gazze'yle olan savaşı siyonizm ideolojisini, İsrail'i ve Filistin'i dünyanın gündemine taşıyarak en aktüel ve akut meselelerden biri haline getirmiştir. Devletler, kendi politikaları doğrultusunda bu savaşa karşı farklı cevaplar vermiş aynı zamanda İsrail ve Filistin'e dair bakış açılarını ortaya koymuştur. 7 Ekim'den bugüne halklar da bu savaşa karşı tepkisini meydanlarda göstermiştir. Özellikle Batı'daki halklar (konuya ilgi duyan kesim) kendi içlerinde bütünlük sağlayamayarak İsrail veya Filistin tarafgirliği açısından ikiye bölünmüştür. Filistin lehine mitingler düzenlenmesi ve her ne kadar çoğunluğu Müslüman olsa da yüz binlerce insanın meydanları doldurması kitlelerin Filistin için gösterdiği kayda değer ilk çabadır. Bir başka ifadeyle Filistinliler uzun bir süreden sonra nihayet görünür hale gelmiştir. Ayrıca bu savaş halkların siyonizmin mahiyeti hakkında bilgi edinmesi ve kendi devletlerinin siyonizme karşı duruşunu analiz etmesine olanak sağlamıştır.

Güncel gelişmeler bir yana, siyonizm oldukça uzun geçmişe sahip kronik bir meseledir. Siyonizm neredeyse 400 yıldır dünya siyasetini şekillendirirken özellikle 19. yüzyıldan itibaren başta Filistin olmak üzere Ortadoğu'nun kaderini yönetmiş oldukça uzun metrajlı çok boyutlu, devinimleri olan teopolitik bir ideolojidir. Genellikle Yahudilerle ilişkilendirilen siyonizm, Hristiyan siyonizmi ve Yahudi siyonizmi olmak üzere iki ana kola ayrılır. Siyonizm ifade olarak Yahudiler tarafından üretilmiş bir terimdir. Ancak Siyonist düşüncelerin ilk defa Yahudiler değil Hristiyan Protestanlar tarafından ortaya atıldığı ve bu fikrin ilk "resmi" temsilcisinin 17. yüzyılda İngiltere olduğu bilinmektedir. İngilizlerin bu düşünceleri zamanla hem bazı Hristiyan devletler ve halkları hem de bazı Yahudiler tarafından benimsenmiş böylece siyonizm bir ideolojiye dönüşerek etkinlik kazanmıştır. Dolayısıyla siyonizm sadece Yahudilerle

değil, Hristiyanlarla da ilişkili bir ideolojidir. Hatta Hristiyan siyonizmi, siyonizmin çoğunluk ifadesidir. Çünkü yapılan araştırmalar her on siyonisten birinin Yahudi, diğer dokuzunun ise Hristiyan olduğunu ortaya koymuştur. Bu gerçekler aynı zamanda J. Biden gibi bazı liderlerin "Siyonist olmak için Yahudi olmak zorunda değilsiniz" ifadesinin içerdiği anlamın ta kendisidir.

Siyonizmi birçok boyutuyla tarihi süreci içinde inceleyip tanımak yeni hadiselere dair bakış açısı geliştirmek adına değerli bir adım olabilir. Nitekim yaşanan son gelişmeler hiçbir zaman statükocu olmayan siyonizmin devinimlerinden ve dönemeçlerinden sadece biridir. Bu dönemecin Yahudileri, Hıristiyanları ve özellikle Filistinliler olmak üzere Ortadoğu'daki Müslüman halkları direkt etkileyecek neticeler doğurması mümkündür. Bu düşüncelerle bu yazıda, Hristiyan siyonizmi, Yahudi siyonizmi hakkında genel bir tanıtım yapılmaya ve siyonizmin Filistin halkı için ne anlama geldiğine dikkat çekilmeye çalışılacaktır.

Hristiyan Siyonizmi: Hegemonyacı, Binyılcı ve Kıyametçi

Siyonist düşüncenin temelleri İngiltere'de 17. yüzyılda ortaya konarak "Yahudi Restorasyonu" şeklinde adlandırılmıştır. Yahudi Restorasyonu, İngiltere, Hollanda, Fransa, Almanya ve ABD'deki Protestanların Mesihçi ve binyılcı dokudaki dindarlıklarıyla, Tanrı'nın Krallığını inşa etme dürtüsüyle, kendilerinin üstün halk olduklarına duydukları inançla ve sömürgeci ve hegemonyacı karakterdeki ekonomik ve politik çıkarlarını düşünerek kurguladıkları ve benimsedikleri bir teopolitikadır. Ve 1899'da yeni bir isim alarak Hristiyan siyonizmi tabiriyle yoluna devam etmiştir. Hristiyan siyonizmi, Yahudilerin Filistin'e dönmesi, orada devlet kurması ve tapınağın üçünce defa inşa edilmesi gerektiği ve bu yolda Hristiyanların, Yahudilere yardım etmekle görevli olduğuna dair teolojik olarak motive edilmiş bir inançtır ve Hristiyan kıyametçiliğinin özel bir ifadesi olup binyılcı nosyonda Mesihçi bir ideolojidir. Kısacası tarihte ilk olarak Yahudi Restorasyonu ifadesiyle boy göstermiş Hristiyan siyonizmi; kıyametçi ve binyılcı teolojisi ve sömürgeci ve hegemonyacı yapısıyla bir İngiliz projesidir.

Reformasyonla ivme kazanarak Avrupa'da yaygınlaşan binyılcılık; 17.yüzyılda ahir zamanda yaşadıklarına inanan İngilizlerin, Yahudilere ve Filistin'e adeta kafayı takmasının böylece Yahudi Restorasyonu fikrini üretmesinin nedenidir. Çünkü binyılcı inanışa göre İsa Mesih'in geri dönmesi ve onunla binyıllık bir altın çağ yaşanabilmesi için gereken koşullardan bazısı Yahudilerin restore edilmesiyle ilgilidir. İngiltere bu restorasyonun, Yahudilerin Filistin'e döndürülmesi ve orada Hristiyanlığı kabul ederek seçilmişlik payelerini geri kazanmasıyla gerçekleşebileceğini iddia etmiştir. Binyılcı İngilizlerin düşüncesinde bunların gerçekleşmesiyle İsa Mesih dönerek Kudüs'te binyıl sürecek krallığını kuracaktır. Dolayısıyla kendileri için parlak bir gelecek hayal eden İngilizler, Yahudileri Tanrı'nın Krallığı'nın kurulmasına doğru giden ütopik yolda birer araç haline dönüştürmüştür.

Yahudi Restorasyonu fikrinin altında sadece dini bir motivasyon yoktur. İngiltere'nin sömürgeci anlayışı doğrultusunda şekillendirdiği politik ve ekonomik çıkarlar da mezkûr fikrin doğması ve yaygınlaşmasında önemli birer unsurdur. İngiltere Yahudi Restorasyonuyla, Yahudilere yeşil ışık yakarak onların ekonomik güçlerini sömürmeyi ama aynı zamanda onları Filistin'e döndürerek onların mevcudiyetinden tamamen kurtulmayı, sömürdüğü Yahudi sermayesiyle zenginleşerek Osmanlı İmparatorluğu'na karşı güç kazanmayı ve Yahudilerin Filistin'de bir devlet kurmasını sağlayarak hem kendisine bir savunma hattı çizmeyi hem de sömürmeyi planladığı Ortadoğu'da vücut bulmayı hedeflemiştir. Bu hedeflerden de anlaşılacağı üzere İngiliz düşüncesinde Yahudilerin Av-

rupa'da ihya edilmesi mümkün değildir, Yahudiler mutlaka Avrupa'dan gitmelidir. Bu da aslında Yahudi Restorasyonunun anti-semitik ve hegemonyacı doğasına işaret etmektedir. Nitekim Hristiyan siyonizminin ilk temsilcisi İngiltere, Yahudilerin ve Filistinlilerin kaderini hegemonyacı bir tavırla tayin etmiş, Yahudileri zaman ve mekân olarak Filistin'e sıkıştırmış, Filistinlileri ise yok saymış, hükümsüz kılmıştır.

Hristiyan siyonizmi, 17. yüzyıldan itibaren İngiltere'nin iç ve dış siyasetini şekillendirmesinde önemli rol oynamıştır. Mezkûr ideoloji özellikle Hollanda, Fransa ve Almanya olmak üzere bazı Avrupa ülkeleri ve ABD tarafından benimsenerek devletlerin de karakter yapısına işlemiştir. Protestanlar arasında yaygınlaşan Yahudi Restorasyonu fikri, 19. yüzyılın hemen başında Yahudi dünyasına sirayet ederek Yahudi siyonizminin doğuşuna zemin hazırlamıştır. Böylece uzun yolculuğunda önemli bir dönemece varmayı başaran İngiltere, Yahudi siyonizminin en büyük destekçisi olmuştur. Osmanlı'nın giderek güç kaybettiği 19. yüzyıl konjonktürü İngiltere'ye, Ortadoğu'da sömürgeci hakimiyetini kurabilmesi ve Yahudi siyonistleri kullanarak kendi emellerini gerçekleştirebilmesi için fırsat doğurmuştur. Fırsatı değerlendiren İngiltere, İsrail'in kurulmasını sağlamış ve kendisi için Müslüman devletlere karşın bir fedai görevi yapacak İsrail'i bir sınır karakolu olarak bölgeye tayin etmiştir. 2. Dünya Savaşı sonrasında küresel güç haline gelen ABD İsrail'in hamisi olmuş ve güçlenmesini sağlamıştır. Bugün Hristiyan siyonizminin görünen en büyük temsilcisi ABD'dir ve (Hristiyan) nüfusunun neredeyse yarısı siyonisttir.

Hıristiyan siyonistler, Yahudi siyonistlere birçok alanda destek vererek, hem kendi Mesihçi inançlarının gerekliliklerini yerine getirmekte hem de asırlarca Avrupa'da zulmettiği Yahudilere ve Holokost'a karşı kefaretlerini ödediklerini iddia etmektedir. Yani kendi günahlarının kefaretini Filistinlileri yok sayarak ödemektedir! Bu tutum yüzlerce yıl anti-Semitik Batı'nın artık filosemitik olduğu gibi bir izlenim verse de bu ikircikli bir davranıştır ve Yahudiler için çok trajik sonuçlar doğuracak bir risktir. Çünkü Hıristiyan siyonistler kendi kıyametçi senaryoları gereği; zamanı geldiğinde yani İsa Mesih döndüğünde özellikle Kudüs'te Müslümanlara ve vaftiz olmadıkları takdirde! Yahudilere hayat hakkı tanımayacaktır! Binaenaleyh Hristiyan siyonizmi, Protestan Hristiyanlar için 400 yıllık bir meseledir ve kendi üstünlüklerini ispat etmek için Yahudileri ve Müslümanları figüran olarak kullandıkları ikircikli bir teopolitikadır.

Yahudi Siyonizmi:
Ütopik, Dünyevi ve Anakronik

Kudüs'ün Tanah'taki isimlerinden biri olan "siyon" kelimesinden türetilmiş siyonizm, "modern Yahudi ulusal bağımsızlık hareketidir" ve 19.yüzyılda Avrupalı Yahudiler tarafından üretilmiş bir ideolojidir. Bünyesinde emperyalizm, kolonyalizm ve milliyetçilik kavramlarını barındıran siyonizm hedeflerini; milliyetçi bir yapıda İbrani kimliği inşa etmek, diasporadaki Yahudileri Filistin'e döndürerek orada egemen bir Yahudi devleti kurmak şeklinde sıralamıştır. Yahudilere bu zaman ve bu mekânda parlak bir gelecek vaat eden siyonizm ulus ve toprak eksenli bir ideolojidir ve diğer milliyetçiliklerden kendisini farklılaştırabilmiştir. Öyle ki dindar veya seküler hemen her siyonist, özellikle "Vaat Edilmiş Topraklar ve Seçilmişlik" gibi dini doktrinleri kendi ideolojilerinin bir yapıtaşına dönüştürmüş ve

bunlarla seküler kavramları harmanlayarak ortaya bir teopolitika koymuştur. "Tevrat'a adeta demir atan Siyonizm", kendisine görece kutsiyet ve meşruiyet kazandırmıştır. Siyonistler Tevrat'ı dini hükümlerinden kopartarak ve bir tarih kitabı gibi okuyarak Yahudiler için kutsal bir geçmiş kurgulamıştır. Böylece devlet kurmak için aradıkları toprağı ve milliyetçi bir kimlik inşa etmek için istedikleri bilinci Tevrat'ta bulabilmiştir. Binlerce yıl önce Hz. Musa'nın yurt edinmek için Mısır'dan "çıkış" yaptığı Kudüs merkezli Filistin ve seçilmiş halk olarak antik dönemde boy göstermiş İsrailoğulları, siyonizm için mevcut Yahudilere servis edilen hedefler haline gelmiştir. Siyonistler bazen Tanah'taki geçmişi şimdiye taşımış bazen de kendilerini geçmişe ışınlamıştır. Bu anakronik okuma sayesinde ilk siyonistin Hz. İbrahim, kendilerinin de Hz. Yuşa'nın arketipi olduğunu iddia edebilmişlerdir.

Siyonizm, Avrupa'da "çıkış ve siyon" metaforlarıyla bir ütopya hedeflemiş ve bu hedefine de 1948'de Filistin'de İsrail Devleti'ni kurarak ulaşmıştır. Böylece İsrail, siyonizmin en önemli başarısı ve kurumsal yüzü olmuştur. Keza ortaya çıktığı dönemde siyonizm, siyonist Yahudilerin düşünce-

sinde, binlerce yıllık sürgünün neden olduğu acıları sonlandırabilecek bir kurtuluş reçetesiyken bugün siyonizm, siyonist Yahudiler için onlara vatan güvencesi veren ve acı hadiseler yaşamalarına engel olabilecek bir güçtür. Üstelik siyonist Yahudiler açısından önemli bir güç olmayı başaran İsrail, kendi tarihlerini kendilerinin yazmalarını sağlayarak Yahudi halkını edilgenlikten etken hale geçirmiş böylece yüzlerce yıllık soyutlanmadan sonra tarihe giriş yapabilmelerinin önünü açmıştır.

Lakin bu düşünceler her Yahudi için geçerli değildir. siyonizm, Yahudileri siyonist, anti-siyonist ve a-siyonist olmak üzere üçe bölmüştür. Anti-siyonist seküler Yahudiler siyonizmi, dünya görüşleri ve kendi vicdani ve ahlaki paradigmalarıyla bağdaştıramadıkları, dindar anti-siyonistler ise Tevrat'ın hükümlerini çiğnediği için ideolojiye muhalefet etmektedir. Nitekim siyonizmin Yahudilikle ilişkisi ve bu ilişkinin ne kadar sağlıklı olduğu mevzusu ideolojinin ilk döneminden bugüne kadar önemli bir tartışma konusu olmuştur. Binaenaleyh Yahudi siyonizmi, Avrupa'da ortaya çıkmış ve Filistin'de gerçekleşmiş bir ütopyadır ve Yahudilerin farklı tonlarda yorumladığı 170 yıllık bir meseledir.

Filistinliler İçin Siyonizm: Distopik, Hayati ve Vatani

Yukarıdaki bilgilerden de anlaşılacağı üzere Hristiyan siyonizminin "Tanrı'nın Krallığı" ve Yahudi siyonizminin "çıkış ve siyon" metaforlarıyla kurguladığı ütopyanın varış noktası Filistin'dir. Siyonistler kendi ütopyalarını Filistin'de gerçekleştirebilmiştir. Ancak bunu yaparken de Filistinliler için bir distopyanın doğmasına neden olmuşlardır. 7 Ekim'den sonra yaşanan acı hadiseler bu distopyadaki siyonist devinimlerin sadece son fazıdır.

Siyonist devinimleri, Filistinliler kendi vatanlarında yıllardır, insani ve hukuki olmayan hadiselerle defalarca tecrübe etmiştir. Bu tecrübeler Filistinliler açısından felaket manasına gelen "Nekbe" adındaki durumla eşdeğerdir. Nekbe, genelde 1948 İsrail'in kuruluşuyla başlatılsa da tarihi gerçekler Nekbe'nin Osmanlı İmparatorluğu'nun Kudüs hakimiyetini kaybettiği Aralık 1917'den hemen sonra başladığını göstermektedir. Dolayısıyla içeriğinde, toprak işgali, cinayet, zorla göç, mülteci sorunu, iş gücünün çalınması, hukuksuz tutuklama ve yargılama ve açık hava hapishanelerinde yaşama zorlanma gibi haksızlıkları barından Nekbe'nin 105 yıldır Filistinlilerin distopik tondaki kaderi olduğu aşikardır. Nitekim Gazze, 7 Ekim'den önce de yıllardır açık hava hapishanesiyken Gazzeliler de ölüme mahkûm edilmiş insanlardı ve İsrailli bazı akademisyenlerin de dediği gibi Gazze "imkansız bir yaşam uzamıydı ve dünyada görebileceğiniz en büyük adaletsizlikti." Diğer taraftan Filistinlilerin siyonizm ile Osmanlı yönetimindeki Filistin'e gelen siyonistler ve 1882'de başlayan aliyalar (Yahudi göçler) vasıtasıyla felaket günlerinden daha önce tanıştığı ve siyonist hareketin şiddetini giderek arttıran toksinomik açılımlarını zamanla daha yakından tanıdığı ve tattığı da bir gerçektir.

Filistinliler İngiliz manda yönetiminden, İsrail'in kuruluşuna, 1967 Savaşı'ndan bugüne kesintisiz bir şekilde adaletsizliklerle dolu bir distopyada yaşamaktadır. Batı Şeria ve Gazze'de açık hava hapishanelerinde yaşamaya mahkûm edilen, Kudüs'ün Yahudileştirilme politikası kapsamında çeşitli zorluklar altında Kudüs'te mevcudiyetlerini korumaya çalışan Filistinliler duvarlarla çevrilmiş bölgelerle birbirlerinden ayrıştırılmıştır. Filistinliler topraklarından zorla sürülmeye çalışılmakta, toprakları çalınmakta, öldürülmekte, yargısız infaza tabi tutulmakta, çocuklar da dahil olmak üzere binlercesi hapislerde suçsuz yere yatmakta, su ve tüm doğal kaynakları çalınmakta, işgalci siyonist yerleşimcilerin (sivil) her an silahlı tehdidine maruz kalmakta, tarım arazileri, zeytin ağaçları heba edilmektedir. Kısacası toprak ve toplum bütünlükleri olmayan Filistinliler "apartheid" devletin tüm zorluklarıyla mücadele etmekte ve her geçen gün topraklarının daha da küçüldüğüne şahit olmaktadır. Filistinliler topraklarını, işgal eden ve etmeye devam siyonistlere adeta Hz. Davud'un Golyat'la antik dönemdeki savaşını hayal ve taklit ederek direnmeye çalışmaktadır.

1948'den itibaren mülteci durumuna düşen hiçbir Filistinlinin vatanına geri dönüş imkânı bulamadığı da belirtilmelidir. Ancak İsrail'e göç etmek isteyen her Yahudi bunu yapmakta özgürdür. "1950 geri dönüş yasası" gereği İsrail'in kapıları her Yahudiye açıkken bunun toplu bir göç şeklinde yapılmasını sağlayanlar Hristiyan siyonistlerdir. Bu gerçekler göz önünde tutularak Gazze'nin bugün yaşadığı hadisenin yeni bir toprak işgali ve zorla göçe tabi tutulma politikası olduğunu anlamamak abesle iştigaldir. Bu da zaten Filistinlilerin hayatlarının çalınması ve vatansız bırakılmalarıyla eşdeğer düzlemdedir.

Binaenaleyh siyonizm, Filistinliler için neredeyse 150 yıllık bir mesele ve 105 yıllık bir distopyadır. Müslüman devletlerin ve Müslümanların Filistinlilerin yaşadığı bu felakete yıllardır kayıtsız kalması acı gerçekleri değiştirmediği gibi İslamiyet'te mukaddes bir belde olan Kudüs'ün Müslümanlar açısından giderek uzak bir hayal olabilme riskini de ortadan kaldırmamaktadır.

Edward Said, Siyonizm, Emperyalizm ve Sosyal Bilimler

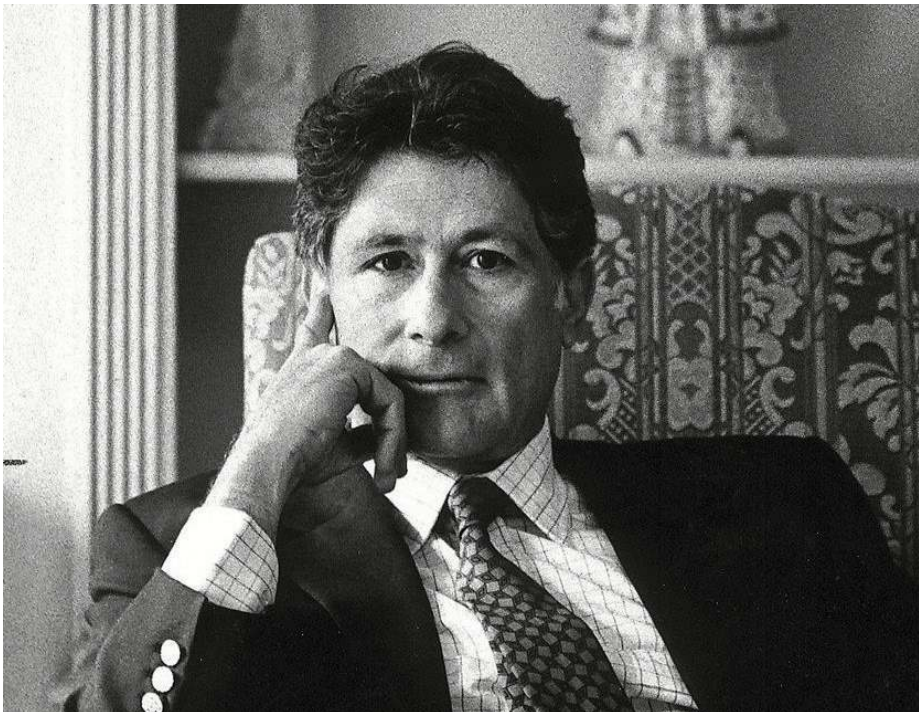
Turan KIŞLAKÇI
Gazeteci-Yazar

18. ve 19. yüzyıllarda emperyalizm ve sömürgecilik, dünya haritasını ve insanlık tarihini şekillendiren başlıca unsurlar oldu. Theodor Herzl'in "Yahudi Devleti" kitabında anlattığı Siyasi Siyonizm'in kökleri, bu emperyalizm ve sömürgecilikten türemiştir. Siyonizmi anlamak, 19. yüzyılda güç kazanan emperyalizm ve onunla birlikte ortaya çıkan ırkçılık düşüncesini anlamakla mümkündür. Bu nedenle, 1880'lerden itibaren Filistin'in sömürgeleştirilmesinin temelleri, Avrupa entelektüel kültürünün tarihinde aranmalıdır.

20. yüzyılın önde gelen düşünürlerinden Edward Said, "Emperyalizm ve Siyonizmin Entelektüel Kökenleri" başlıklı makalesinde, Batılı aydınların ABD, Batı ve Siyonistlerin gerçekleştirdiği soykırımlara neden sessiz kaldığını inceler. Said, "Oryantalizm" adlı eserinde Batı'nın Doğu'yu algılamasını ve bu algının emperyalist politikaları nasıl şekillendirdiğini derinlemesine analiz eder. Said'e göre, bu süreç, Batı'nın Doğu'yu egzotik ve geri kalmış olarak tasvir ederek emperyalist politikalarını meşrulaştırmasına yol açmıştır.

Siyonizm bağlamında Said, bu hareketin Yahudi halkının tarihsel ve dini bağları üzerine, Batı'nın ırkçı düşüncesi ve emperyalist ruhu ile birlikte Filistin toprakları üzerinde bir ulusal devlet kurma çabasını ele alır. Said, bu sürecin emperyalist güçlerin desteğiyle gerçekleştiğini ve Filistin halkının haklarının ihlal edildiğini vurgular.

Said şöyle der: "Emperyalizm ve Siyonizmin entelektüel köklerini açıklamak istiyorum, çünkü her ikisi de 19. yüzyıl siyaset ve kültür düşüncesinin mirası olarak bizi etkilemeye devam ediyor. Bu mirası tam olarak anlamadan, ırkçılığın yeni veya geçici bir olgu olduğunu düşünme hatasına düşebiliriz. Siyonizm ve emperyalizmin birbirlerinden nasıl ilham aldığını, her

ikisinin de Batı'nın siyasi ve entelektüel kültürünün merkezinde yer aldığını göstereceğim."

Said, sosyal bilimlerin emperyalizmin bir aracı olarak kullanıldığını belirtir: "Sosyal bilimler, emperyalizmin keşif koludur. Batı düşünce sistemini anlamadan, emperyalizmi ve Avrupa'dan dünyaya yayılan ırkçılığı anlamak zor." Said, emperyalizmin, toprak genişlemesi ve bunun meşrulaştırılmasına dayanan bir siyasi felsefe olduğunu söyler ve modern bilimsel emperyalizmin felsefi, ekonomik ve topraksal bileşenlerine dikkat çeker.

"19. yüzyıl Avrupa bilimi, insanları ve dünyayı sınıflandırmada büyük bir başarı elde etti. Modern emperyalizmin gerçek kökeni, sistematik sınıflandırma düşüncesidir. Bu düşünce, insanları beyaz, kırmızı, sarı, kahverengi ve siyah tiplere ayırarak ırkçılığı doğurmuştur" diye devam eden Said, bu sınıflandırmaların bilimlerde nasıl yer aldığını ve emperyalizmin insanları ve toplumları çarpık bir şekilde nasıl uyguladığını anlatır.

Said, karşılaştırmalı anatomide Linnaeus, Buffon ve Cuvier gibi bilim adamlarının yaptığı sınıflandırmaları ele alır. Bu sınıflandırmaların, insanları farklı ırklara ayırarak ırkçı düşüncelere yol açtığını ve bu düşüncelerin Gobineau ve Spengler gibi düşünürlerin eserlerinde yoğunlaştığını belirtir. Gobineau'dan Spengler'e kadar birçok Batılı entelektüelin ırkçı düşüncelere sahip olduğunu vurgulayan Said, üstün ırk teorisinin bu düşüncelerden kaynaklandığını ifade eder. Said, sosyal bilimlerin 19. yüzyılda yaptığı ayırımların sömürgecilere hizmet ettiğini, bu bilimlerin toplumları uygar ve geri olarak ayırırken emperyalizme uygar olmayan toplumları yok etme hakkı verdiğini belirtir.

Said, modern Avrupa sömürgeciliğinin, Amerika, Afrika ve Asya'daki toplulukların toprak haklarının gasp edilmesinin sosyal bilimler-

20. yüzyılın önde gelen düşünürlerinden Edward Said, "Emperyalizm ve Siyonizmin Entelektüel Kökenleri" başlıklı makalesinde, Batılı aydınların ABD, Batı ve Siyonistlerin gerçekleştirdiği soykırımlara neden sessiz kaldığını inceler. Said, "Oryantalizm" adlı eserinde Batı'nın Doğu'yu algılamasını ve bu algının emperyalist politikaları nasıl şekillendirdiğini derinlemesine analiz eder. Said'e göre, bu süreç, Batı'nın Doğu'yu egzotik ve geri kalmış olarak tasvir ederek emperyalist politikalarını meşrulaştırmasına yol açmıştır.

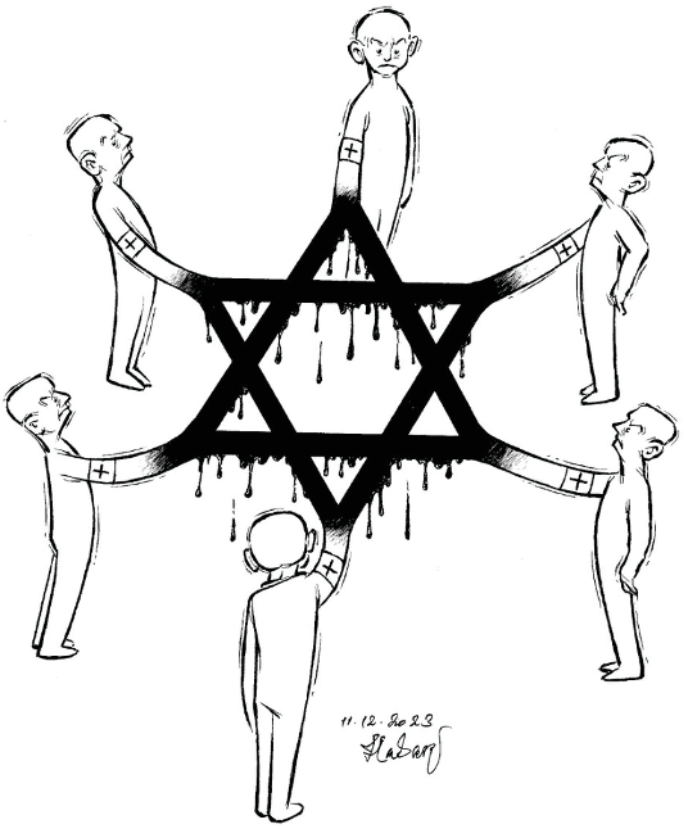
Said, modern Avrupa sömürgeciliğinin, Amerika, Afrika ve Asya'daki toplulukların toprak haklarının gasp edilmesinin sosyal bilimlerdeki öğretilerden kaynaklandığını söyler. "İnsanlar beyaz gelişmiş üreticiler ve siyah aşağı tüketiciler olarak ayrıldı; topraklar uygar ve boş alanlara ayrılarak beyaz Avrupalıların hakkı altında ele geçirildi" diyerek 19. yüzyılın sosyal bilimleri ile emperyalizm arasındaki ilişkiyi eleştirir.

deki öğretilerden kaynaklandığını söyler. "İnsanlar beyaz gelişmiş üreticiler ve siyah aşağı tüketiciler olarak ayrıldı; topraklar uygar ve boş alanlara ayrılarak beyaz Avrupalıların hakkı altında ele geçirildi" diyerek 19. yüzyılın sosyal bilimleri ile emperyalizm arasındaki ilişkiyi eleştirir.

Said, Batılı olmayan bütün ırkların yönetilmek, yok edilmek ya da topraklarının ellerinden alınması gerektiği yönündeki düşüncelerin bilim, kültür ve yüksek ussallık adı altında yapıldığını belirtir. "Karl Marx bile Hindistan ve İngiliz sömürgeciliği hakkında yazarken, İngiliz sömürgeciliğinin Hintliler için faydalı olacağını ve onları Doğulu geri kalmışlıktan kurtaracağını düşünmüştür" diyerek bu düşüncelerin yaygınlığını vurgular. Said ayrıca, "Benzer bir biçimde, Fransız ozanı Lamartine, 1833'te Filistin ve Suriye'yi gezmiş, binlerce kasaba ve insanı tanımış, yine de insansız topraklar, sınırı olmayan beldeler, gerçekliği olmayan toplumlar gördüğünü açıklayabilmiştir" der.

Edward Said, Batı'nın ırkçılığından etkilenen siyonizmin, Filistin halkını yok saymasının ve topraklarını işgal etmesinin arkasında Batı'nın entelektüel birikiminin olduğunu ifade eder. İşgalci İsrailli liderlerin Filistinlileri hem hayvan hem de medeni olmayan toplum olarak lanse etmesinin sebebinin bu düşünce olduğunu vurgular. Filistin sorununun çözümü için sosyal bilimlerin yenilenmesi gerektiğini belirten Said, Batılı aydınların soykırım konusunda sessiz kalmalarını da sert bir dille eleştirir.

Mısırlı ünlü düşünür Abdulvahap el-Messiri de siyonizmin, emper-

yalizmin ve Batı'nın ırkçılığının bir ürünü olduğunu kabul eder ancak siyonizmi şöyle tanımlar: "Siyonizm, özünde Avrupa'nın, Avrupa'dan herhangi başka bir bölgeye nakil vasıtasıyla Yahudi insan fazlalığından kurtulma hareketidir. Sonunda stratejik önemine ve Yahudilerle bağı olduğu inancına bakılarak bu bölgenin Filistin olmasına karar verildi." Yahudiler bir arada toplansın ve nakil operasyonu kolayca gerçekleşsin diye Batılılar tarafından: "Siz hiç kimsenin yaşamadığı bir yere gidiyorsunuz. Eğer orada yaşayan bir halk varsa da, daha önceki tecrübelerde olduğu gibi yerleşimin tamamlanması işleminin; yok edilmeleri, nakledilmeleri ya da köle edilmeleri yöntemlerinden biriyle gerçekleşmesi çok kolay olacak" denildi.

Sonuç olarak, ABD ve Batılı emperyalistlerin Amerika, Asya, Afrika ve Ortadoğu'da halkları katlederken ve ülkeleri işgal ederken kullandığı argümanlar, siyonizm tarafından da Filistin halkını katletmek ve topraklarını işgal etmek için kullanılmıştır. 200 yıldır sosyal bilimler, emperyalist, sömürgeci ve siyonist güçlere düşünsel destek sağlayarak dünya çapında acımasız katliamlara yol açmıştır. Bu sosyal bilimler sayesinde toplumlar, kendi kültürlerinden, dinlerinden, etnik kökenlerinden, coğrafyalarından ve tarihlerinden utanç duyar hale gelmiştir. Fransız düşünür Jean Baudrillard'ın söylediği gibi, "modernite, insanın kendi orijinalliğinden utanmasıdır."

Mısırlı ünlü düşünür Abdulvahap el-Messiri de siyonizmin, emperyalizmin ve Batı'nın ırkçılığının bir ürünü olduğunu kabul eder ancak siyonizmi şöyle tanımlar: "Siyonizm, özünde Avrupa'nın, Avrupa'dan herhangi başka bir bölgeye nakil vasıtasıyla Yahudi insan fazlalığından kurtulma hareketidir. Sonunda stratejik önemine ve Yahudilerle bağı olduğu inancına bakılarak bu bölgenin Filistin olmasına karar verildi."

Terör Devletine Adım Adım: Theodor Herzl

Şehnaz FINDIK

Devletleşme sürecinde siyonizm, Yahudilerin Filistin topraklarında bir ulus ve devlet inşa etmesini hedefleyen anlamlı, organize ve etkili bir teorik zemin oluşturdu. Bununla beraber Yahudilerin bu yeni kurulacak devlete iştiyakla sarılmaları, dil ve ulus birliğine sahip çıkmaları ve bu devletin asli unsurları olduğunu iddia etmelerini kolaylaştıracak motivasyon ve kabiliyeti üretti. Adanmış Yahudi sermayesini, bürokratlarını, siyasi figürlerini; orta sınıftan eğitimli, kültürlü ve heyecanlı birçok Yahudi gencini bir araya getirerek harekete geçirdi. Güvenli, sürekliliği olan ve adım adım "genişleyen" bir Yahudi devleti için etnik ve teopolitik zemini oluşturdu. Dolayısıyla uluslararası toplumun Yahudi göçü ve devletinin inşası için odaklanacağı muhtemel "meşru çizgileri" sabırla çizmek çok da zor olmadı. 20. yüzyıla gelindiğinde parçalanan imparatorlukların ve artan ulus devletlerin sömürü düzeninden kaynaklanan zafiyeti de siyonistlerin işlerini epey kolaylaştırmış oldu. Bu davanın savunulmasında öne çıkan en önemli siyonist figür Theodor Herzl'di.

Herzl, 1860 yılında Macaristan'ın başkenti Budapeşte'de doğdu. Kendisi daha sonra siyonizmin ve Yahudi devletinin en önemli temsilcilerinden oldu. Dindar bir Yahudi ailesine sahip, orta sınıfa mensup inançlı bir Yahudiydi. Viyana Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde okudu ve yine doktorasını da burada tamamladı. Avukatlık yaptığı yıllarda Yahudilere yönelik sözde ırkçı, baskıcı ve tahkir edici söz ve eylemlerin karşısında durmak için edebiyat ve basın alanına yöneldi. Siyonizmin en etkili savunucusu, yürütücüsü ve geliştiricisi olarak görülen Herzl, siyonizmi teorik çerçeveden kurtaran reçetenin de sahibidir. Nitekim öne sürdüğü "Yahudi Devleti" ideali ile sonraki yıllarda kurulacak sözde İsrail Devleti için kurucu ilkeler ortaya attı. Bu ilkeler en genel tabiriyle ekonomik iş birliği, diaspora yönetimi ve İbranice dilinin yeniden üretimini öngörüyordu. Dolayısıyla Herzl, siyonizmi uluslararası siyasi bir hareket ve senkronize bir Yahudi gücü haline getirdi.

1904 yılındaki ölümüne kadar Herzl, siyonizm adına mücadele ettiği süreçte kendi yazdığı günlüklerinde Osmanlı Devleti'nin çöküşüne dair çiz-

diği yol haritasıyla çokça dikkat çekti. 1896 tarihli "Der Judenstaat (Yahudi Devleti)" adlı eserinde Herzl, dünyanın çeşitli yerlerinde dağınık halde bulunan Yahudi halkını asimilasyondan kurtarmak ve gerçek bir Yahudi milleti teşekkül etmek için çalışmalarını derinleştirdi. *"Evet, biz bir devlet oluşturacak kadar ve hatta herkese örnek olacak güçlü bir devlet oluşturacak kadar kuvvetliyiz. Bu ideali gerçekleştirecek bütün insani güce ve kaynağa sahibiz"*[1] diye ifade ettiği uluslaşma süreci için ciddi bir yol haritası belirledi. İnandığı davanın "sınırları belli bir Yahudi yurdu" kurmak olmadığı apaçık ortadaydı. Herzl, Yahudilerin üstün ırk olarak insanlığa hükmetmesi gerektiğini, çünkü insan haklarının ancak kendileri gibi eğitimli ve zengin kimselerce korunacağı gibi görüşlere de sahipti. Bu konuda Der Judenstaat'ta (Yahudi Devleti) *"Diğerlerinin de tarihi hatalarından ders çıkarabiliriz; tıpkı aynı yolla kendi hatalarımızdan ders çıkarabileceğimiz gibi. Zira, biz modern bir toplumuz ve dünyadaki en modern toplum olmayı diliyoruz"*[2] diyordu. Gerçekten de Herzl için Yahudiler başka toplumlarca sindirilmiş ve asimile edilerek Avrupa kültürünü benimsemeye zorlanmıştı. Artık ayağa kalkmak ve tek bir vatan için güç toplamak gerekiyordu.

Gücün ekonomik ve siyasi tahakkümü kolaylaştıracak yönü Yahudiler için çok önemliydi. Her ne kadar Herzl'den önceki süreçte kolektif örgütlenen Hovevei-Hibbat Siyon (Siyon Severler) adlı grup Çarlık Rusya'sının baskılarına karşı Filistin'e göçü teşvik etse de Filistin'e yönelik ilk önemli göç Herzl'in ideali ile gerçekleşmeye başladı. Milliyetçi akımların da etkisiyle Herzl, Avrupa'da tetiklenen kırılmalara karşılık Yahudilerin maruz kaldığını iddia ettiği ırkçılığı sonlandırmak istiyordu. Ancak bu idealin arkasındaki sorularda ekonomik ve sosyal sorunlarla boğuşan Avrupa halklarının bunca buhranın içerisinde neden Yahudileri günah keçisi olarak gördükleri konusunda herhangi bir alt metin yoktu.

Birbirlerine sıkı sıkıya bağlı olan Yahudi sermayedarlar ve onların Avrupalı iş birlikçileri, kurmak istedikleri "yeni dünya düzeni"nde Yahudilere bir rol biçmişti ve artık diplomatik seferlere başlamanın tam zamanıydı. Dolayısıyla ilk göçler, liberal ve kapitalist sistemi besleyen ana omurgaya, yani Batı Avrupa'ya ve Amerika'ya yapılma-

Dolayısıyla ilk göçler, liberal ve kapitalist sistemi besleyen ana omurgaya, yani Batı Avrupa'ya ve Amerika'ya yapılmalıydı. Hibbat Siyon (Siyon Severler), Herzl'in tarih sahnesine çıkmasından hemen önce Filistin'e yapılacak sistematik göçlerin (aliyah) adeta bir provasını alıyordu. Önce siyasete yön vermek üzere Amerika'da ve Batı Avrupa'da ciddi bir Yahudi lobisi oluşturulmalıydı. Böylelikle bugün çokça aşina olduğumuz siyonist lobiler kurulmaya başlandı.

Osmanlı Devleti'nin gün be gün çöküşünden heyecan duyan Herzl, bu süreçte sık sık Sultan Abdülhamid ile karşı karşıya geldi. İttihat ve Terakki üzerinden Sultan'ın Yahudilere karşı sempatisini artırmaya yönelik çabalarda bulundu.

lıydı. Hibbat Siyon (Siyon Severler), Herzl'in tarih sahnesine çıkmasından hemen önce Filistin'e yapılacak sistematik göçlerin (aliyah) adeta bir provasını alıyordu. Önce siyasete yön vermek üzere Amerika'da ve Batı Avrupa'da ciddi bir Yahudi lobisi oluşturulmalıydı. Böylelikle bugün çokça aşina olduğumuz siyonist lobiler kurulmaya başlandı.

Dünya Siyonist Kongresi'nin Herzl önderliğinde 29 Ağustos 1897'de bir araya gelmesiyle siyonizmin kurumsallaşma süreci hızlandı. Herzl, bu kongre sonucunda Dünya Siyonist Teşkilatı'nı da resmen kurmuş oldu. 1890 sonrasında hızla yayılan Hibbat Siyon şubeleri artık resmi bir kimlikle ve dünyanın her yerinde "Büyük İsrail" ideali için çalışacaktı. Böylelikle Yahudilerin ulus devlet kozunu kullanarak kendilerine yurt aradıkları davaları süreç içerisinde bir dünya sistemi dizayn etmeye evirildi. Yahudi yurdu arayışının şekli sınırların ötesine geçerek bir Yahudi "tahakkümü"ne dönüşmesi kaçınılmaz olarak gerçekleşmeye başladı.

Yahudi çiftçilerin Filistin'e yerleştirilmesiyle başlayan süreçte bir birlikte yaşama formu belirleyen Herzl, bilhassa bu süreçte Yahudilerin Filistin'e gelen birkaç "Musevi" aileden ibaret komşular olduğunu vurguluyordu. Müslümanların Osmanlı tecrübesi sayesinde yüzyıllardır ehli kitap ile birlikte sorunsuz bir halde yaşaması, Herzl ve ortakları için Filistin'e açılan kapı olmuştu. Musevi tüccar, esnaf, zanaatkâr ve çiftçileri stratejik yerlere yerleştiren bu formun yanında Herzl, Filistin'e şekil verecek hamleleri siyaseten destekleyen örgütlerin de kurulmasını öngörüyordu. Bu örgütler eliyle ulus birliğinin tesis edilmesi hızlandırılacak ve İsrail hayalinin gerçekleşmesi sağlanacaktı. Herzl, bu hayaline adım adım yaklaşırken muhataplarına şu sözlerle meydan okumayı da görev biliyordu: *"Ben Basel'de yahudi devletini tesis ettim. Bunu bugün yüksek sesle söylesem bütün dünyada bir kahkaha tûfanı kopar. Fakat bundan beş sene, belki elli sene sonra muhakkak herkes bunun böyle olduğunu anlayacaktır"*[3]

Öte yandan Herzl'in yerleşim planının arkasında Yahudilik dinini nasıl bir motivasyon aracı haline getirdiği bir başka konuydu. Yahudileri konsolide etmek için dini değerleri, Arz-ı Mevud inancını, bitmeyen sürgün hikayelerini romantize ederek Mesih inancına alan kazandırmaya başladı. Kurtarıcı inanç, kurtarıcı lider ve kurtarıcı devlet için Yahudiliği pergelin bir ucuna sabitleyerek çerçeveyi biraz daha genişletmeye başladı. Bu anlamda İbraniceyi Yahudi ulusunun ve kurulacak Yahudi devletinin ortak dili olarak yeniden üretmeye koyuldu. Yahudilerce unutulmaya yüz tutmuş bu dilin bir başka özelliği de Yahudiler için kurulacak devletin gerçek manada bir ulus devlet olduğu inancını güçlendirmeye yönelik katkısıydı. Herzl bu konuda da şu sözleri kaleme alıyordu: *"Onların berbat bir şekilde büyümüş jargonlarından, hâlâ kullandığımız Getto dillerinden, hırsızlara ait hapishane ağızlarından vazgeçmeliyiz. Bizim ulusal öğretmenlerimiz gerekli olan dikkatlerini bu konuya vereceklerdir ve kendisini genel ilişkiler, konuşmalar için büyük faydası olduğunu ispatlayan dilimiz herhangi bir baskıyla ve dayatılmadan ulusal dilimiz olarak benimsenecektir. Toplumumuzun ırkı kendine özgüdür; biriciktir; çünkü, biz sadece babalarımızın inancıyla birbirimize sıkı sıkıya bağlanmışız"*[4]

Yahudi devletinin nasıl olması gerektiğine dair yazdığı reçetesinden hareketle Herzl'in romantik ve reel unsurları bir arada kullanabilmek hususunda yetenekli olduğunu söylemek mümkündü. Nitekim Herzl, siyonizmi, Arz-ı Mev'ûd yani Filistin dışında kalan bütün Yahudileri anavatanlarında toplamayı ve Süleyman Mabedi'ni de Siyon dağı üzerinde yeniden inşa etmeyi hedefleyen din ve millet temelli bir ideoloji olarak yeniden teşekkül etmişti. Bunu yaparken de dinsel, dilsel, jeopolitik, sosyo-ekonomik ve küresel alanlarda birçok faaliyeti organize eden ciddi teorik ve pratik çalışmalara da öncülük etmişti. Ancak siyonizmin karşılık bulması ve planlarının zamanında işlemesi önündeki tek engel Osmanlı Sultanı II. Abdülhamid'in inadı olacaktı. Bilhassa günlüklerinde Osmanlı Devleti'nin parçalanmasına yönelik yazdıklarına bakarak siyonizmin önündeki en büyük engelin Osmanlı Sultanı olduğu anlaşılıyordu: *"Türkiye'de telaş. Acaba Şark Meselesi Türkiye'nin bölünmesi suretiyle bir hâl şekline bağlanamaz mı? Avrupa kongresinde mümkündür ki (Belçika ve İsviçre gibi) tarafsız fakat bize ait olacak toprak parçası da biz alalım. (Paris,10 Kasım 1895)"*[5]

Herzl, Osmanlı'nın parçalandıktan sonra geride bırakacağı Filistin parçasına sıkı sıkıya sarılmıştı. Bu hususta bu toprak parçasının ilk etapta tarafsız bir toprak olarak Yahudilere hibe edileceğine inanıyordu. Bilhassa bu topraklara sahip olduktan sonra tarafsızlık vurgusuyla olası bir karşı savaş ihtimaline karşın ulusun güvenlik ve kolluk ihtiyacını artırmayı ön görüyordu. Neticede Yahudilerin savaşma içgüdüleri henüz geri gelmiş değildi: *"Yahudi Devleti tarafsız olarak algılanacak. Bu yüzden, dahili ve harici güçlere karşı korunmak için sadece profesyonel bir orduya ve tabi modern savaşın her türlü gereği olan ekipmana gereksinim olacak."* [6] Osmanlı Devleti'nin gün be gün çöküşünden heyecan duyan Herzl, bu süreçte sık sık Sultan Abdülhamid ile karşı karşıya geldi. İttihat ve Terakki üzerinden Sultan'ın Yahudilere karşı sempatisini artırmaya yönelik çabalarda bulundu. Bilhassa finans ve iş birliği anlamında Osmanlı Devleti ile yakın temas içerisinde olmak istiyordu. Kendisi bu durumu hatıralarına şu şekilde kaydetmişti: *"Bulgaristan İmar ve İskân bakanı ve bizim teşkilât üyelerinden Carl Herbst'in bildirdiğine göre Genç Türkler (Jön Türkler) gazetelerinde bizim projelerden bahsediyorlar ve böyle bir avantajdan faydalanmadığı için de hükümeti itham ediyorlar. 25 Kasım 1899"*[7]

Theodor Herzl, siyonizm teşekkülünde Yahudi lobilerine gücü elde etme ve onu bir baskı aracı haline getirme konusunda destek sağladı. Bu baskı sayesinde Yahudilerin kendisine yahut Yahudi gruplarına karşı yürütülecek herhangi bir istenmeyen eylem söz konusu dahi olmamalıydı. Eylemlerin niteliği ne olursa olsun herhangi bir devlet Yahudileri kızdırmaktan çekinmeliydi. Baskı mekanizmasına istinaden örülecek geniş bir ağ ile halkların Yahudiler konusundaki ısrarlı ötekileştirmeleri yahut ırkçılıkları "Anti-Semitizm" çatısı altında baskılanmaya mecburdu. Dolayısıyla Yahudiler, kurumsal yapıları, örgütleri, şirketleri ve devletleri kontrol altına alabilecek siyasi ve ekonomik gücü ellerinde bulundurmalıydı. Siyonizm, en temelde böylesi bir dünya sistemi ön görmeliydi. Herzl, bu konuda da *"Eylem bireylere karşı hatta en güçlü Yahudi gruplarına karşı bulunulacak, fakat yönetimler bütün Yahudilerin geneline karşı bir eylemde bulunmayacak... Yahudilere karşı herhangi resmi bir haksız tavrın başlaması kalıcı bir ekonomik krizi meydana getirir. Bu yüzden hiçbir silah etkili biçimde bize karşı kullanılamaz, çünkü bu silahlar onları kullanan ellere zarar verir. Bu arada kin ve düşmanlık çok hızlı ilerler. Zengin bu zararı çok fazla hissetmez, ama fakir bunu fazlasıyla hisseder."*[8] sözleriyle ısrarını ortaya koyuyordu. Küresel sistem içerisinde ekonomik ve sosyal alanlarda karşılıklı bağımlılığı artırdıkça ve etkili bir manipülasyon yürüttükçe Yahudi imajını koruyacak doğal kalkanı da edinmiş olacaktı.

Theodor Herzl, Yahudi milletini, dilini, ülküsünü ve devletini "arz-ı mevud" ideali ile birleştiren akıl olarak tarih sahnesine çıktı. Zengin ve güçlü sermayedarları milliyetçi akımların etkisiyle kendilerine ait bir ulus devlet yaratma projesine ortak etti. Siyonizm sürecini yöneten ve siyonist mirası devreden en önemli figür haline geldi. Siyonizm hakkında yapılan çalışmaların büyük bir kısmı Herzl'in kendi eliyle yazdığı hatıratına, günlük ve yazışmalarına dayanıyor. Dolayısıyla siyonizm için bir nevi açık kaynak niteliği taşıyan yazıları, günümüz İsrail terör devletinin de omurgasını oluşturuyor. Dünyanın neresinde olursa olsun Yahudilerin temel ilkeleri haline gelen ve onları güdüleyen Herzl'i okumak, siyonizmin arka planda neyi hedeflediğini anlamamıza yardımcı olacak.

[1] Theodor Herzl, Yahudi Devleti, çev. Hasan İlhan (Ankara: Alter Yayınları, 2018), 32
[2] A.g.e., s. 90.
[3] David Vital, The Origins of Zionism, Oxford 1975, s. 233-234, 260, 396.
[4] Herzl, s. 91.
[5] Yaşar Kutluay, Siyonizm ve Türkiye, Koloni Yayınları, İstanbul: 2000, s. 59.
[6] Herzl, age, s. 94.
[7] Kutluay, s. 207-208.
[8] Herzl, age, s.100.

Antisemitizmin Ana Yurdu, Endülüslü Bir Hahamın Seyahatnamesi ve Siyonizmin Bir Kefaret Olarak Desteklenişi

Yusuf YAZAR

Tarihçilerin birçoğu gibi J. M. Roberts da Oxford Yayınları tarafından yayınlanmış olan Dünya Tarihi isimli eserinde, Yahudi olanlara zulüm ve Yahudi düşmanlığı anlamında antisemitik tutum ve uygulamaların Avrupa ülkelerinde Ortaçağ boyunca çok yaygın bir biçimde yer almış olduğunu belirtir. Antisemitizm yakın dönemde ise özellikle Birinci Dünya Savaşı öncesinde Çarlık Rusya'sında ve Romanya'da sonrasında ise Weimar döneminde ve Hitler döneminde en uç formda, bir soykırıma dönüşmüş olan hâliyle Almanya'da zuhur etmiştir. Antisemitizme yabancı olanlar ve dolayısıyla Yahudiler karşısında kendisini borçlu hissetmeyenlerse Müslüman topluluklardır. Ve dolayısıyla, sonrasında İsrail'in kuruluşu gerçekleşecek olan İkinci Dünya Savaşı'na kadar İslâm coğrafyası, Yahudiler tarafından her zaman sığınılabilecek en güvenli liman olarak görülmüştür. Siyonizm ise 19. yüzyılda antisemitizmin sağladığı elverişli zeminde vücut bulmuş[1] ve o anti-semitik uygulamalar karşısında Batılılarca 'kefaret' kabilinden kendisine bir meşruiyet sağlanmış ve destek vaad edilmiş olan ırkçı ve ulus-devlet kurulmasını hedefleyen bir çıkıştır. Dolayısıyla, siyonizmden söz edinilen yerde anti-semitizmden söz etmemek konuyu eksik bırakmak olur.

Antisemitizm bir Roma uygulamasıdır.

Yahudileri Filistin topraklarından ilk sürmüş olanlar[2] değilseler de son büyük sürgünü gerçekleştirmiş olanlar Romalılardır. M.S. 132 yılında, bölgenin hâkimi Romalı komutan, Yahudilerin son isyanını bastırır ve tüm Yahudileri Kudüs ve çevresindeki Filistin topraklarından sürgün ederek yılın belli birkaç günü hariç kendilerinin Kudüs'e girişlerini yasaklar. Bu, Roma yönetiminin uygulamış olduğu net ve keskin bir anti-semitizmdir. Kudüs 637 yılında Hz. Ömer zamanında Müslümanlar tarafından fethedildiğinde 500 yıl sürmüş olan bu yasak kaldırılır, şehirde Yahudilerce kutsal sayılan yerler yeniden onların ilgisine hasredilir.[3] Batıya göç ederek özellikle Endülüs'te (İspanya) İslâmî hükümdarlıklar altında kendilerine gerçek bir barış yurdu bulan Yahudiler için bu ülkede geçirdikleri 10. ve 12. yüzyıllar arası dönem unutulmaz altın bir dönem olacaktır. Buradaki Yahudiler (Sefarad Yahudileri), 1492 yılında Endülüs hükümdarlıklarına son vermiş olan ve fanatik bir Katolik olan Kastilya ve Leon Kraliçesi İsabella ve Aragon Kralı II. Ferdinand tarafından Elhamra belgesiyle zorba bir tutumla, yanlarına altınlarını, paralarını, ziynet eşyalarını, vd. almalarına izin verilmeksizin İspanya'dan kovulurlar[4]; bu da Yahudilerin muhatap kılındıkları en büyük anti-semitizm uygulamalarından birisi olarak kayıtlara geçer.

Yalnızca İspanya'dan mı?

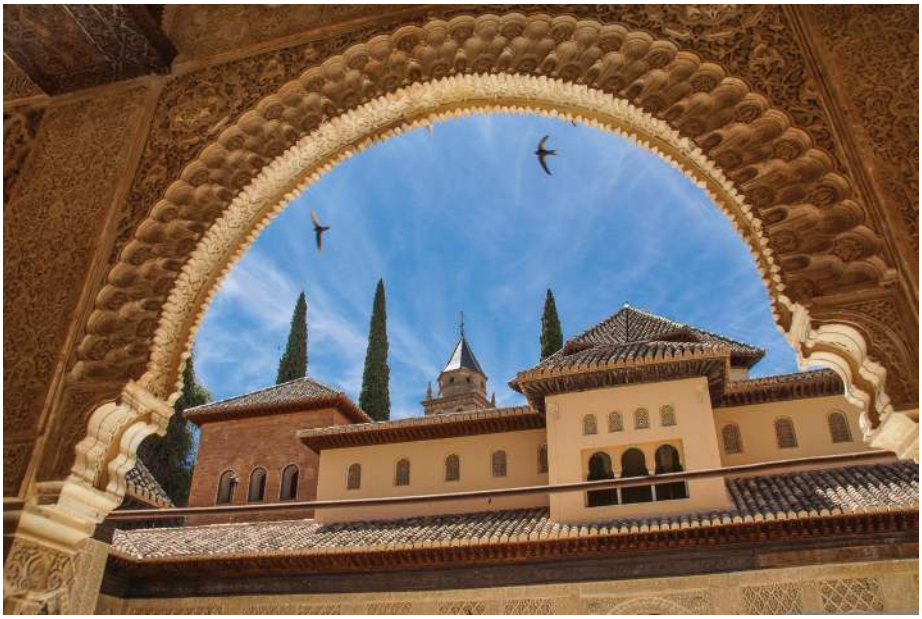
Yahudilerin anti-semitik zulme uğrayışları İspanya'da olmakla kalmamıştır. İngiltere'de bulunan Yahudiler de 1290 yılında Edward I. zamanında bir Kraliyet kararnamesi ile kovulurlar, geride bırakmış oldukları gayrimenkullere el konulur.[5] Benzer bir uygulama Fransa'da da (13. ve 14. yüzyıllarda) hayata geçer. Avrupa'da Yahudilerin genel bir serbestiye kavuştuğu dönem Fransız İhtilali (1789) sonrası dönemdir. Ama çok geçmeyecek, ant-semitizm Birinci Dünya Savaşı öncesi dönemde Çarlık Rusyası ve Romanya'da ve sonrası dönemde de en şiddetli formuyla Almanya'da ortaya çıkacaktır. Naziler, Birinci Dünya Savaşı'nı kaybedişlerinin sebebini bir ölçüde, komünistlerin yönlendirmesi altında olduğunu düşündükleri Yahudilere[6] bağlamışlardır.

Özetle, Anti-semitizm Avrupa ile özdeşleşmiş bir tutum ve duruştur, 'made in Europe' mottosunu taşır ve menşei net bir şekilde Avrupa'dır.

Toledo'lu Haham Benyamin'in seyahatnamesi ne söylüyor?

16. yüzyılda İbranice (İstanbul'da) yayınlanmış olup, İngilizce ya da diğer bir dilde de yeni baskıları olan bu söz konusu etmiş olduğumuz seyahatname, Türkçede henüz yayınlanmış değil. Yıl 1159. Yahudiler Endülüs'te tarihlerinin altın yıllarını yaşamaktalar. Kudüs'te yaşadıkları üç büyük sürgün ve kovuluşun (M.Ö. 722; M. Ö. 587; ve M.S. 132'de) üzerine sürüldükleri ya da göç etmiş oldukları ülkelerde de (Libya'da, vd.) baskı ve sürgünler yaşamış olan Yahudiler, İspanya Müslümanlar tarafından fethedilince büyük bir serbestliğe kavuşurlar; hayatın her alanında kendilerini ifade ve gösterme şansını bulurlar. Aralarından bazıları İslâm devletlerinin yönetim saflarında yer edinirler, ticarette olduğu kadar bilimde ve sanatta da ön plana çıkanları olur. İstanbul henüz Constantinopolis'tir (Konstantiniyye), Doğu Roma İmparatorluğu'nun merkezidir; Kudüs ve çevresinde ise Haçlı şövalyelerin kurmuş olduğu Hristiyan krallık-

Yahudilerin anti-semitik zulme uğrayışları İspanya'da olmakla kalmamıştır. İngiltere'de bulunan Yahudiler de 1290 yılında Edward I. zamanında bir Kraliyet kararnamesi ile kovulurlar, geride bırakmış oldukları gayrimenkullere el konulur.

Yahudiler açısından Endülüs, sürgünlerle ve acılarla yoğrulmuş yüzyıllardan sonra huzuru ve serbestliği bulmuş oldukları bir yurt olmuştu. Ama çok değil, Endülüs'ün varlığı Hristiyanlar elinde son bulduğunda Yahudi toplumu da yeniden barışı bulabilecekleri bir yurt arayışına girecektir.

lar egemendir. Selçuklu yönetimi Anadolu'nun büyük bir bölümünde egemen durumda olsa da Türkler henüz Anadolu'ya tümüyle hükmediyor değildir. İşte böyle bir zaman diliminde, Tuleytulalı (Toledolu) bir haham olan Benyamin doğuya doğru çok uzun sürecek (14 yıl) olan bir yolculuğa çıkar.

Endülüs'te kendi içinde parçalanmış Müslüman krallıklara Hristiyan güçlerin saldırılar başlatması (1229) yakındır. Yahudiler açısından Endülüs, sürgünlerle ve acılarla yoğrulmuş yüzyıllardan sonra huzuru ve serbestliği bulmuş oldukları bir yurt olmuştu. Ama çok değil, Endülüs'ün varlığı Hristiyanlar elinde son bulduğunda Yahudi toplumu da yeniden barışı bulabilecekleri bir yurt arayışına girecektir (1492). O dönemde barışla buluşacakları yurtlardan birisi ise Osmanlı coğrafyası olacaktır. İşte böyle bir zaman diliminde, Tuleytulalı (Toledolu) bir haham olan Benyamin'in doğuya doğru çıkmış olduğu yolculukla amacı, dünya Yahudilerinin nerelerde ve ne durumda olduklarını, içinde bulundukları toplum kesimleriyle ve yönetimlerle ilişkilerinin nasıl olduğunu tespit etmektir. O yıllarda 'dünya' Avrupa, Asya ve Afrika olarak bilinmektedir. Açık denizler henüz aşılmamış, her anlamda Amerika henüz keşfedilmemiştir. Osmanlı'nın zuhuru için de henüz vakit erkendir. Seyahatinin amacı, seyyahımızı ve bu seyahatnameyi Yahudi cemaatleri nezdinde çok değerli kılmıştır.

Benyamin, İtalya ve Yunanistan üzerinden Constantinopolis'e (Konstantiniyye'ye) gelir[7]; orada fazla eğleşmez, oradan Ege adaları üzerinden Suriye ve Filistin'e, oradan Irak ve İran Üzerinden Hindistan'a varır ve sonra Yemen, Nubia (Sudan) ve Mısır üzerinden geçen bir güzergâh üzerinde 100'den fazla önemli yerleşim merkezine uğrar ve oralardaki Yahudileri ziyaret eder, onların nüfuslarını ve durumlarını öğrenip seyahatnamesinde kaydeder.

Kudüs'ün Müslümanlar tarafından fethedilmiş olmasının (Yıl: 637 -Hicrî 15-) Yahudi toplumu tarafından önemli oluş sebebi, bu fetihle birlikte İslam yönetiminin, 500 yıldır yürürlükte olan Yahudilerin Kudüs'e giriş ve orada ikamet ya-

sağını kaldırmış olması dolayısıyladır. Bundan önce, Romalıların sürgün (M. S. 132) sonrası koyduğu yasak gereğince Yahudiler Kudüs'e yerleşemiyor ve her Yahudi ancak yılda bir kez Kudüs'e girip çıkabiliyordu.

Bu seyahatnamenin ilk basımı 1543 yılında, İbrani dilinde İstanbul'da (o gün için Konstantiniyye) yapılmıştır. Eser daha sonraki yüzyıllarda Latinceye, Almancaya ve İngilizceye de çevrilir.

Yahudilerin o yıllarda dünyadaki dağılımına ve şehirlerdeki nüfuslarına dair verilen rakamlar dikkat çekicidir; Avrupa'nın en büyük şehirlerinde bile Yahudi nüfusu nadiren 500'ü bulur ve binli rakamlara yalnızca birkaç yerde (henüz Bizans elindeki İstanbul'da -Constantinopolis'te- ve birkaç büyük merkezde) ulaşırken, doğudaki İslam şehirlerinde dört bin ya da on bin gibi sayılara sık rastlanılır (örneğin Roma'daki Yahudi nüfusu 200, Napoli'deki 600, Selanik'teki 500, Constantinopolis'de 2500 ve Haçlıların elinde bulunan Kudüs'te 200 iken, Cizre'deki Yahudi nüfusu 4000, Musul'daki 7000, Kûfe'deki 7000, İsfahan'daki 15000, Hemedan'daki 50000 ve Semerkant'taki de 50000 olarak verilir). Bu sayıların ifade ettiği şeyse, o dönemde Avrupa'da anti-semitik uygulamalara muhatap olan Yahudilerin İslam topraklarında barış içerisinde olduklarından başka bir şey değildir.

Siyonizm, anti-semitizmin çocuğudur.

Yazının giriş cümlelerinde vurgulamış olduğumuz gibi, Yahudiler Avrupa'da Ortaçağ boyunca yüzyıllarca anti-semitik uygulamalara maruz kaldılar. Fransa İhtilali sonrasında belli bir rahatlamaya kavuşan Yahudi topluluklar kendilerini Birinci Dünya Savaşı öncesinde Çarlık Rusya'sında ve Romanya'da, savaş sonrasındaysa Almanya'da şiddetli bir anti-semitizmle karşı karşıya buldular; Weimar Almanya'sında ve Hitler döneminde bu anti-semitik uygulamalar bir soykırım niteliğine ulaştı. Bunun nedenini bazı tarihçiler Alman yöneticilerin savaştaki yenilgilerini ülkelerindeki Yahudi varlığıyla ilişkilendirmesiyle açıklar.[8]

Birinci Dünya Savaşı öncesinde Rusya[9] ve Romanya'da[10], özellikle sonrasında ise en şiddetli formuyla Almanya'da zuhur eden söz konusu antisemitizm, siyonizme ihtiyacı olan atmosferi sağlar. Siyonizm bağlamında ilk siyonist çekirdek örgütleniş, 1882 yılında Harkov'da –bugünkü Ukrayna topraklarında-, *"Zion'u Sevenler"* grubu olarak gerçekleşir ve bu grup ilk millî toplantısını 1884 yılında yapar. Siyonizm ilk örgütleniş günlerinden itibaren dinî olmaktan çok ırkî hassasiyet temelli *ulus-devlet* niteliğinde bir yapılanmayı gerçekleştirecekleri bir vatan arayışını esas alır; karakter itibariyle laiktir. Uluslararası tanınmışlığa sahip ilk Siyonist Kongre ise 1897 yılında Basle'de toplanmıştır. Kongrede siyonizmin ideali, "Filistin'de Yahudiler için kamu hukukuyla güvenlik altına alınmış bir yurt" temini olarak belirlenir; lider, Macar Yahudisi gazeteci, oyun yazarı Theodor Herzl'dir (1860-1904). Daha sonra bu Kongre 1901 yılına kadar her yıl; 1903-1913 arasında ve 1921-1939 arasında ise her iki yılda bir farklı bir Avrupa şehrinde düzenli olarak toplanır. Bu kongrelerde belli birkaç aşamadan sonra kendilerinin de talepkâr olduğu Filistin, Balfour Deklarasyonu'yla kendilerine yurt olarak vaat edilir. Böylece Kudüs'ün de ulaşılacak hedefteki yerinin netleşmesiyle siyonist ideal sağlam bir dinî

Birinci Dünya Savaşı öncesinde Rusya ve Romanya'da1, özellikle sonrasında ise en şiddetli formuyla Almanya'da zuhur eden söz konusu antisemitizm, siyonizme ihtiyacı olan atmosferi sağlar. Siyonizm bağlamında ilk siyonist çekirdek örgütleniş, 1882 yılında Harkov'da –bugünkü Ukrayna topraklarında-, "Zion'u Sevenler" grubu olarak gerçekleşir ve bu grup ilk millî toplantısını 1884 yılında yapar.

motif edinmiş olur. Yahudilerin Filistin'e göçünün organizasyonunu (ve dolayısıyla Filistin'de baskın bir Yahudi nüfusunun oluşmasını) temin ve İsrail devletinin kuruluşuna ilişkin adımlar Batılıların desteğiyle hızla gerçekleştirilir. Özellikle 1930'lu yıllarda Almanya'da Yahudilere yönelik olan ve soykırım derecesine yükselen şiddetli Nazi zulmü, siyonist hareketin Avrupa ve ABD'de siyasî destek ve mali fon sağlamasını çok kolaylaştırmıştır. Bu arada, Dreyfus Davası'nın (1894) siyonist hareketi harekete geçiren bir etki yaptığını da gözden kaçırmamalıdır.

Bu ulaşılan atmosferde Batılılar siyonistlere, 'kefaret' olarak her türlü maddî, mali ve siyasî desteği sağlayacaklardır. Sağlanan desteğin önemli bir bölümünü, dünyanın her tarafından (Doğu Avrupa ülkelerinden, Ortadoğu'dan, ABD'den, vd.) Filistin'e kısa sürede Yahudi göçünün gerçekleştirilebilmesi için gerekli olan finansal destek oluşturuyordu; bu göçlerle Filistin'deki Yahudi nüfusunun orada belli iddialarda bulunabilecek bir nüfus oranına sahip olması hedeflenmişti. Aslında ABD dâhil birçok Batı ülkesi böylece yurtlarındaki Yahudi nüfusu azaltmayı (belli ölçüde onlardan kurtulmayı) da hedefliyorlardı. Kuşkusuz, siyonizme belli ölçüde bir destek de 89 Fransız Devrimi sonrasında etkisi daha da belirginleşen *milliyetçilik* ve *'ulus-devlet'* eğiliminden geldi. Bu arada, siyasî bir hareket olarak sahip olduğu karakterler dikkate alındığında siyonizmin kökenleri itibariyle Doğulu olan Yahudi toplumun kendisinden çok daha Avrupaî olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

İsrail'in Müslümanlarla derdi ne?

Birinci Dünya Savaşı yıllarına kadar Müslümanların hükümran olduğu topraklarda antisemitizmin varlığı hiçbir zaman iddia edilebilmiş değildir. Evet, o topraklarda Yahudilerin Müslümanlarla eşit oldukları düşünülmemiştir, ama kendilerine eziyet de edilmemiştir, onlar da Hristiyanlar gibi, cizye vermekle yükümlü olarak 'zımmî' hukukuna tâbi kılınmışlar ve bu hukuk içerisinde güvenlikleri sağlanmıştır. Toplum ve toplumsal faaliyetler içinde yerleri ve statüleri belli edilmiş; kendileri, tâbi oldukları hukuk çerçevesinde âdil bir atmosferi teneffüs etmişlerdir. Bu sağlanmış olan, Yahudilerin sahip olmak istediği, 'yalnızca güvenli olan değil, aktif ve serbest bir hayat sürme' niteliklerini de önemli ölçüde karşılayan, insan olma onur ve haysiyetini koruyan bir ortamdı. Birinci Dünya Savaşı ile tabii ki dünyadaki dengeler bozulmuş, dünyanın şirazesi kaymış ve daha öncesi için söz konusu olmayan farklılaşmalar ve dengesizlikler ortaya çıkmıştır. Bu tarihten sonra olup biten her şeyin sorumlusu esas itibariyle, yeni sistemi ya da düzeni kuran ya da kuramayan güçlerdedir. Bernard Lewis, Birinci Dünya Savaşı sonrasında Arapların Alman Nazilere sempatiyle baktığına işaret eder ve Araplar arasında bir anti-semitizm doğduğunu belirtir; bunu da 'antisemitizmin İslâmîleştirilmesi' olarak niteler.[11] Bu, çok doğru bir değerlendirme değildir. Evet doğrudur; Batılı güçlerin Yahudilere Filistin'de bir yurt temini fikrine sıcak baktığını ve bu konuda siyonistlere açık destek verdiğini gören Araplar kendilerini Nazilere yakın hissetmiştir.[12] Ama bu, biraz da o günkü şartlarda kendilerini köşeye sıkıştırılmış ve çaresiz hissetmiş oluşlarıyla ilgili bir durumdur. Ayrıca, milliyetçiliğin Arapların bu yönelişinde ciddi bir rol oynamış olduğu da açıktır. Nitekim, İsrail'in kuruluşunu gerçekleştirmiş siyonist çabaya karşı bir cevap olarak kurulmuş olan Filistin Kurtuluş Örgütü (1964) hareketi, esas olarak milliyetçi-laik karakterde bir hareketti.

İsrail devlet aklı, bu Birinci Dünya Savaşı sonrasında ortaya çıkan atmosferde Filistin bölgesinde ve çevresinde bulunan Arapların tutumunu esas alan bir bakışla Müslümanları karşısındaki pozisyonunu belirliyor olamaz. Yahudi terör örgütlerinin (Haganah, Irgun, vd.) temelini oluşturmuş olduğu İsrail devletinin bugünkü terörist karakterli bakış ve tutumunda başka etkenler var olmalı. Belki, bilinç altında, tarihsel anti-semitik tutumları nedeniyle herkesi kendilerine borçlu görürken Müslüman topluluklara borçlu olduklarını hissedişleri onları huzursuz ediyordur. Daha büyük ihtimal ise onlara orada yurt sağlayan güçlerin onlardan bize meçhul olan beklentileri yönünde hareket ediyor olmalarıdır. Bu bağlamda zaman zaman zikredilen bir görüş, İsa'nın *'İkinci Geliş*'inin zeminini sağlayacak olan Armageddon savaşı arzusu ve itikadı içindeki militan Evangelist Hristiyanların, bu beklentilerine cevap olacak gelişmeleri sağlaması umuduyla İsrail'in soykırım modunda rutin haline gelmiş olan saldırılarını duyarsız bir biçimde izliyor olmaktan da öte, destekliyor olduklarıdır.[13]

Direnişin gelecek için mayalamış olduğu bereket.

Arka plan saiki ne olursa olsun, İsrail devleti ve toplumunda yön ve duruş belirlemeye katkı yapan aktörler, kendi içlerindeki bu vefasız ve adaletsiz durum alışların-

dan dolayı kuşku yok ki, bir gün ağır bir bedel ödemiş olduklarını görmekten kaçınamayacaklardır. Anti-semitik uygulamaların rövanşı için Nazilerinkiyle fazlaca özdeşleşmiş durumdaki ırkçı siyonist hırs ve öfkeyi Müslümanlar üzerine yöneltebilmiş olmaları modern Batılı aklın başarısı gibi görünse de Batılılar da benzer bir bedeli kendi akibetleri içinde mutlaka bulacaklardır. Vicdan sahibi Yahudi entelektüellerin Batılı dost görünümlü hâmilerinin bu manipülasyonunu çok uzun bir süre görmezden gelmeleriyse çok da mümkün görünmemektedir. Bu yükü, insan olma onuru duygusu tümüyle yok olmamış İsrailli vicdanı bile taşıyamaz. Bu tür taşınamaz vicdanî yüklerin toplumların önünde yeni yöneliş mecraları açtığıysa çok da bilinmez değildir.

Şu ya da bu niyet ve gerekçeyle beslenen Zion ateşi, öncelikle Yahudi toplumunun kendi haysiyet ve onurunu yakıyor, bunun yakıcılığını giderek daha keskin bir düzeyde hissedecekler; bunu sadece ateşi sağa sola sıçratanlar değil, teşvikçileri ve seyredenleri de hissedecek. İkinci Dünya Savaşı'yla birlikte dünya kamuoyunda mazlum ve mağdur imajıyla örtüştürülen Yahudi imajı, siyonistlerin sınır tanımaz şuursuz saldırganlığı ve ahlâksızlığı nedeniyle artık daha çok, 'zalim', 'saldırgan' ve hatta 'Yahudi Nazizmi' gibi bir imajıyla örtüştürülmektedir. Hak ve hakikat kendisini çok keresinde en etkili biçimde yaşanan acıyla hissettirir. Soykırım modunda insanî hassasiyet ve duygulardan tümüyle soyutlanmış saldırıların belirleyicisi olduğu bu son savaşın hayırlı sonuçları olacaksa eğer bunların en önemlilerinden birisi, bu direnişin bölgede ve dünyanın geri kalan kısmında bir ma'şerî vicdanın uyanışını tetiklemiş olmasıdır. Dünya sistemindeki işlemeyiş ya da yanlış işleyişlere dair itirazları olan, özellikle de bulunduğu bölgedeki gelişmeler karşısında sessiz kalmayıp oyun bozucu ya da oyun kurucu bir rol üstlenmekten geri durmayacağını göstermiş olan Türkiye'nin bu son direniş düzlüğünde sözünü ettiğimiz vicdan uyanışına öncü bir duruşla önemli bir katkı yaptığıysa tartışma götürmez bir gerçektir.

[1] Siyonizm: 19. yüzyıl ikinci yarısında anti-semitizme reaksiyon olarak doğmuş olan ve ilk belirlenmiş ideal olarak Yahudilere özgür ve güven içerisinde yaşayabilecekleri bir yurt temini kapsamında Yahudilerin Filistin'e dönüşüne adanmış olduğu ifade edilen ırkçı politik harekettir.

[2] Yahudilerin ilk sürgünü Asurlular elinde gerçekleşir (yıl: M.Ö. 722). Kudüs'ü ele geçiren Asurlular şehri ele geçirdiklerinde orayı yakıp-yıkarlar ve Yahudileri Mezopotamya topraklarına sürgün ederler. 'İkinci sürgün'ü ise Babil hükümdarı Nabukadnezar'ın elinden olur (M.Ö.587); Nabukadnezar onları sürgün eder –bu sürgünde bir rivayete göre, Yahudilerin önemli bir kısmı İspanya Kralı tarafından İspanya'ya götürülür-. Yahudilerin bir kısmı daha sonra ancak M.Ö. 538 yılında, Pers Kralı Büyük Kiros'un izin vermesiyle yurtlarına dönebilirler –bu sırada Kudüs ve çevresi Perslerin hükümranlığı altındadır-.

[3] 1100 yılında Haçlı şövalyeleri Kudüs'ü ele geçirdiklerinde Müslümanların yanı sıra birçok Yahudiyi de katlederler. Daha sonra 1100 yılında Selahaddin Eyyûbî liderliğindeki İslâm güçleri şehri yeniden ele geçirdiğinde Kudüs Yahudiler için yine bir barış yurdu hâline gelir ve bu durum Birinci Dünya Savaşı'na kadar bu şekilde devam eder. Savaş sırasında sömürgeci bir yaklaşımın ürünü olan Balfour Deklarasyonu (2 Kasım 1917) ile bölge kalıcı bir çatışma ortamına çekilmiş olur; ilerleyen günlerde Kudüs de İngilizlerin idaresi altına girer (9-11 Aralık 1917). Not: İlk zamanlardan itibaren Ortadoğu merkezli olup bitenleri belli bir perspektifle ve satır arası yorumlarıyla görmek için bkz: Başlangıcından Bugüne Ortadoğu –Yusuf Yazar-, Büyüyen Ay Yayınları.

[4] Kraliçe İsabella ve Kral II. Ferdinand tarafından Elhamra belgesiyle 1492 yılında İspanya'dan kovulmaları öncesi dönemde Endülüs'teki Yahudi nüfusuna ilişkin olarak 700 bine kadar çıkan birbirinden oldukça farklı rakamlar verilse de bu rakamın 600 bin civarında olması büyük ihtimaldir. Bazı uzmanlar, İslam fethi sırasında (712-713 yıllarında) İspanya'daki Yahudi nüfusunun 100 bin dolayında olduğunu belirtmişlerdir. 800 yıla yakın süren Müslüman hükümdarlar yönetimindeki Endülüs döneminde bu nüfus hızla artmış ve 700 binlere kadar ulaşmış görünmektedir.)

[5] İngiltere'den kovulan Yahudiler çoğunlukla Polonya'ya, Hollanda ve İskoçya'ya göç ederler. 1656 yılında Oliver Cromwell tarafından Yahudilerin İngiltere'ye dönmesine izin verilir.

[6] Çok sayıda komünist liderin (asıl ismi Issachar Zederblum olan Lenin ve Troçki –Leon Trotsky- gibi) Yahudi kökenli oluşları bu yaklaşımın benimsenmesinde rol oynamıştır. (Troçki ya da diğer bazı Yahudi komünist liderlerin Yahudi kimliğini ön plâna çıkarmamış oluşları bu yaklaşımın benimsenmesini ve özellikle Naziler tarafından kullanılmasını engelleyememiştir.)

[7] O dönem şehrin henüz Bizanslılar (Doğu Roma) elinde olduğu dönemdir.

[8] Nazi Almanya'sında, Birinci Dünya Savaşı yenilgisinin (1918) Alman ırkının Yahudilerle evlilikler sebebiyle saflığını kaybedişle açıklanması ve bunun bir sonucu olarak, Alman kanının korunması için 'Yahudi ırkı'ndan olanlarla evliliğin yasaklanmış olması (15 Eylül 1935) sır değildir.

[9] Birinci Dünya Savaşı öncesi dönemde dünya Yahudilerinin beşte birinin (yaklaşık 5 milyonluk bir nüfus) Çarlık Rusya'sında yaşamakta olduğu söylenir. Ortodoks kilisesinin de gayretleriyle, özellikle 1880 sonrasında Rus Yahudileri sık bir biçimde pogromlara (Yahudilere karşı ev ve iş yerlerini tahrip ve öldürmeye varan şiddet hareketleri) maruz kalmışlardır.

[10] Romanya'da anti-semitizm, burada Osmanlı hükümranlığının sona erip Romanya bağımsızlık kazandıktan (1878) sonra ortaya çıkmış olan bir olgudur.

[11] Notes On A Century –Reflections Of A Middle East Historian-, Bernard Lewis, 2012. (Kitap Türkçede de Tarih Notları –Bir Orta Doğu Tarihçisinin Notları- ismiyle yayınlanmıştır

[12] Bu yakın hissediş, Filistinlilerin lideri kimliğiyle Kudüs Büyük Müftüsü Emin Hüseyin'in yardım beklentisiyle Adolf Hitler'i Almanya'da bizzat ziyaret edişiyle (28 Kasım 1941) tescillenmiştir.

[13] Belli çevrelerce, bölgenin bir yangın yerine dönmesini sağlaması umuduyla Birinci Dünya Savaşı sonrasında Filistin'e Yahudi göçünü teşvikte ve İsrail Devleti'nin kuruluşunu destekleyişlerinde de aynı Evangelist yaklaşımının rol oynamış olduğu kanaati güçlü bir şekilde zikredilmektedir.

Kur'an-ı Kerim'de Arz-ı Mevud

Mustafa ÖZEL

Prof. Dr., FSMVÜ, İslami İlimler Fak.

Kur'an-ı Kerim'in sıkça ve ısrarla üzerinde durduğu konulardan biri, bütün insanların tek bir baba ve anneden gelmesidir. O, bunu bazen isim belirterek bazen belirtmeden, bazen özel bazen genel ifadelerle belirtir. Dikkat edilirse "baba" kelimesini, "anne" kelimesinden önce yazdık. Çünkü önce erkek, Adem, sonra da o erkekten kadın (:Havva. İsmi Kur'an'da geçmemektedir.) yaratılmıştır. Daha sonra insanlar bu ikisinden üremişlerdir. Bu durum, kıyamete kadar devam edecektir.

Allah Kur'an'da kendisinin insanların yaratıcısı olduğunu bildirirken herkesi tek bir candan, varlıktan (nefs) yarattığına dikkat çekmektedir (Nisâ 1, En'âm 98, A'râf 189, Zümer 6). İradesi, ilmi ve kudreti sonsuz olan Allah, Adem'i topraktan yaratmıştır (Âl-i İmrân 59). Rûm suresi 20. ayette ise gücünün ve varlığının işaretlerinden bahsederken "Sizi topraktan yarattı." diyerek genel bir ifade kullanmaktadır. Bu durumu başka ayetlerde de (Hacc 5 gibi) görmekteyiz. Nisâ suresi 1. ayette haber verdiğine göre, herkesi yarattığı bu tek bir candan (nefs) da onun eşini yaratmıştır.

Allah, yarattığı bu insanların nasıl yaşayacaklarını kendilerine haber vermeleri, öğretmeleri ve uygulamaları göstermeleri için değişik zamanlarda farklı milletlere peygamberler göndermiştir. Bütün peygamberler, kendilerinden önce gelen peygamberleri ve kendilerinden sonra gelecek olan peygamberleri halklarına haber vermiş, anlatmışlardır. Peygamberler, büyük bir zincirin halkalardırlar.

Peygamberlerin bazı özellikleri vardır. Konu kelam kitaplarında detaylı olarak ele alınmıştır. Dileyen o eserlere bakabilir. Biz, burada konumuzla doğrudan alakası olup "seçmek" ve "üstün kılmak" anlamında olan ve Kur'an-ı Kerim'de geçen kelimelere değineceğiz. Bunun sebebi, Yahudilerin, siyonistlerin kendilerinin seçilmiş ve üstün oldukları anlayışlarına Kur'an-ı Kerim açısından bakmaktır.

"Seçmek" anlamında Kur'an'da üç kelime vardır. Bunların ilki, *ictebâ*'dır. Fiilin seçmek anlamında genel olarak iman edenler, özel olarak ise peygam-

berler hakkında kullanıldığı görülmektedir. Hacc suresinin son iki ayeti (77-78), bir bütündür. Konumuzla ilgili olan kısmın anlamı şöyledir: "Ey iman edenler, rükû edin, secde edin, Rabbinize kulluk edin ve hayır işleyin ki kurtuluşa eresiniz. Allah uğrunda hakkıyla cihad edin. O, sizi *seçti* ve dinde üzerinize hiçbir güçlük yüklemedi. Babanız İbrahim'in dinine uyun." Ayetin muhatabı indiği dönemdeki müslümanlar olsa da, kıyamete kadar gelecek olan bütün müslümanlar bu hitaba dâhildir. Kur'an'da Hz. Adem'in (Tâhâ 122), Hz. İbrahim'in (Nahl 121), Hz. Yunus'un (Kalem 50), Hz. Yusuf'un (Yusuf 6) Allah tarafından seçildiğinden özel olarak bahsedilmektedir. Peygamberlerin seçilmiş olduğunu genel bir ifadeyle anlatan ayetler de vardır. En'âm suresinde (83-90 ayetler) peygamberler topluca isim isim zikredilmektedir. Burada yirmiye yakın peygamber adı geçmektedir. 87. ayet-i kerime, şöyle sona ermektedir: "Onların hepsini *seçtik* ve dosdoğru bir yola yönelttik." *İctibâ* (seçti) fiilinin geçtiği bazı ayetlerde *hedâ* (hidayete erdirdi, doğruya ulaştırdı) fiilinin de geçtiğine işaret etmek isterim. Bu bağlamda Âl-i İmrân suresi 179. ayet ile Şûrâ suresi 13. ayetin meallerini, sırayla verelim. İlk suredeki ayetin ilgili kısmı şöyledir: "Allah, size gaybı bildirecek de değildir. Fakat Allah, peygamberlerinden dilediğini *seçer* (ve gaybı ona bildirir)." Şûrâ suresinin mezkûr ayeti, şöyle sona ermektedir: "Allah, ona dilediğini *seçer*. İçtenlikle kendine yönelenleri de ona ulaştırır."

"Seçmek" manasındaki diğer fiil ise, *ıstafâ*'dır. Fiilin önce peygamberler hakkında genel olarak kullanılışına bakalım. Neml suresinde Musa, Davud, Süleyman, Salih ve Lut peygamberlerin kıssaları anlatıldıktan sonra gelen ayetin (59) meali şöyledir: "De ki: "Hamd olsun Allah'a! Selam olsun *seçtiği* kullarına! Allah mı hayırlı yoksa ortak koştukları şeyler mi?" Benzer bir durumla Sâd suresinde karşılaşılmaktadır. Surede Davud, Süleyman, Eyyûb peygamberlerin kıssaları anlatıldıktan; İbrahim, İshak ve Yakub peygamberler ismen zikredildikten sonra şu genel hüküm verilmektedir (Sâd 47): "Muhakkak onlar, bizim nezdimizde gerçekten *seçilmişlerdendir*, hayırlılardandır." Âl-i İmrân suresinde İmrân ailesi, Meryem, Zekeriya, Yahya, İsa ve İbrahim peygamberlerin kıssaları başlamadan yer verilen ayeti (33) de hatırlayalım: "Allah, Adem'i, Nuh'u, İbrahim ailesini ve İmrân ailesini *seçip* alemlere üstün kıldı." Demek ki seçilenler, sadece İsrail oğulları değil. Onlardan önce seçilenlerin varlığından, onlardan sonra da seçilenlerin varlığını çıkarabiliriz.

Hacc suresi 75. ayet ise şöyledir: "Allah hem meleklerden hem insanlardan elçiler *seçer.*" Bu fiilin bir peygamber hakkında kullanıldığı yerlerden biri, Bakara suresi 130. ayettir. Hz. İbrahim kıssasının anlatıldığı bölümde yer alan ayetin anlamı, şu şekildedir: "İbrahim'in dininden, kendini bilmezlerden başka kim yüz çevirir! Andolsun ki, biz onu dünyada (elçi olarak) *seçtik.* Şüphesiz o, ahirette de iyilerdendir." Mezkûr fiil, A'râf suresi 144. ayette Hz. Musa hakkında da kullanılmıştır. Burada Yüce Allah, peygamberine şöyle seslenmektedir: "Ey Musa! Ben sana vahiyler göndererek ve seninle konuşarak, seni insanlar arasından *seçtim* (ve seni üstün kıldım). Sana verdiğimi al ve şükredenlerden ol!" Söz konusu fiilin peygamberler dışında iki kişi hakkında daha kullanıldığını görmekteyiz. Bunların ilki, Tâlût'tur (Bakara 247). Allah'ın Tâlût'u kral olarak göndermesine itiraz eden-

Kur'an'da Hz. Adem'in (Tâhâ 122), Hz. İbrahim'in (Nahl 121), Hz. Yunus'un (Kalem 50), Hz. Yusuf'un (Yusuf 6) Allah tarafından seçildiğinden özel olarak bahsedilmektedir. Peygamberlerin seçilmiş olduğunu genel bir ifadeyle anlatan ayetler de vardır

Üçüncü ve sonuncu fiil ise ihtâra'dır. Kelime, Kur'an'da konumuzla ilgili olarak iki surede geçmektedir. Bunların ilki Tâhâ suresi 13. ayettir. Allah burada Hz. Musa'ya şöyle seslenmektedir: "Ben seni seçtim; öyleyse artık vahyolunanı dinle!" Rabbimiz bu ayette Hz. Musa'ya, peygamberliğini bildirmektedir. Duhân suresindeki ayetin (32) meali, şöyledir: "Biz onları bilerek bütün diğer toplumlardan seçip üstün kıldık." Görüldüğü üzere Hak Teala Hazretleri, İsrail oğullarını üç değişik fiille seçtiğini ifade etmektedir.

lere, peygamberleri onu Allah'ın seçtiğini, ona ilim ve beden gücü verdiğini söyleyerek cevap vermiştir. Diğeri ise Meryem validemizdir. Melekler, Âl-i İmrân suresindeki Hz. Meryem kıssasında kendisine Cenab-ı Hakk'ın kendisini *seçtiğini,* iki kez söylemektedirler (ayet 42): "Hani melekler, 'Ey Meryem! Allah, seni *seçti.* Seni tertemiz yaptı ve seni dünya kadınlarının arasından *seçti* (ve onlara üstün kıldı.)' demişlerdi." Tefsirlerde ve buna bağlı olarak meallerde, *ıstafâ* fiilinin Hz. Meryem hakkındaki ikinci kullanımı, genel olarak "üstün kıldı" manasında yorumlanmıştır.

Üçüncü ve sonuncu fiil ise *ihtâra*'dır. Kelime, Kur'an'da konumuzla ilgili olarak iki surede geçmektedir. Bunların ilki Tâhâ suresi 13. ayettir. Allah burada Hz. Musa'ya şöyle seslenmektedir: "Ben seni *seçtim*; öyleyse artık vahyolunanı dinle!" Rabbimiz bu ayette Hz. Musa'ya, peygamberliğini bildirmektedir. Duhân suresindeki ayetin (32) meali, şöyledir: "Biz onları bilerek bütün diğer toplumlardan seçip üstün kıldık." Görüldüğü üzere Hak Teala Hazretleri, İsrail oğullarını üç değişik fiille seçtiğini ifade etmektedir.

Şimdi de seçmek ve seçilmekle yakından ilgili olan *feddale* (üstün kıldı) fiili üzerinde durmak istiyorum. Allah, yarattığı kulları arasından kimini kimine üstün kılmış mıdır? Yani insanlar arasında din, dil, renk, ırk bakımından bir farklılık söz konusu mudur?

İnsanların iman edenler ve iman etmeyenler olmak üzere ikiye ayrıldığı, Kur'anî bir hakikattir. Allah, yarattığı ve kendi varlığını peygamberleri aracılığıyla haberdar ettiği insanlardan, kendi varlığını ve otoritesini kabul etmelerini istemektedir. Ancak bu ikiye ayrılma durumu, iman edenlerin iman etmeyenlere hayat hakkı tanımama, insanca yaşamaya izin vermeme gibi uygulamalara ve hareketlere asla imkân ve cevaz vermez. İman etmeyenlerin her türlü emniyeti ve hayat hakkı, iman edenlerin uhdesindedir. Kendilerine tanınan hukuk içinde kaldıkları sürece, onlara asla dokunulmaz. Kısacası bu durum, haksızlığa, hukuksuzluğa, zulme kesinlikle yol açmaz.

Burada peygamberler arasında bir üstünlük olup olmadığına da bir iki cümleyle değinelim. Bakara suresinin 285. ayetinde, müslümanların peygamberler arasında herhangi bir ayrım yapmadıkları bildirilmektedir. Ancak aynı surenin 253. ayetinde Allah, bazı peygamberleri bazılarına üstün kıldığını söylemektedir. Bunu nasıl anlamak gerekir? Evet peygamberlerin hepsi, yüklendikleri misyon itibarıyla birdir, eşittir, aralarında fark yoktur. Hepsi insanları Allah'ın varlığına ve birliğine inanmaya, emir ve yasaklarına uymaya, yaşadıkları hayatın mutlaka bir hesabının ve karşılığının olacağına iman etmeye ve ona göre yaşamaya çağırırlar. İşin özeti budur. Ancak farklılık, Allah'ın kendilerine yaptığı ihsan ve ikramda tezahür eder. 253. ayette farklılık olarak, Allah'ın bazılarıyla (Hz. Musa) konuşması, Hz. İsa'ya mucizeler vermesi ve onu Ruhu'l-Kudüs (Cebrail) ile desteklemesi zikredilmektedir. Konu, İsrâ 55. ayette de geçmektedir: "Gerçekten biz, peygamberlerin kimini kiminden üstün kıldık. Davud'a da Zebur'u verdik." Ayetten, bir peygamberin diğerlerinden üstün olmasının gerekçesinin kendisine kitap verilmesi olduğunu anlamaktayız. Bilindiği üzere, Allah her peygambere kitap vermemiştir. Peygamber Efendimizin (s.a.v.) bütün varlık âlemine rahmet olarak gönderilmesini (Enbiya 107) de bu bağlamda zikredebiliriz.

Buradan İsrail oğullarının üstün

kılınması konusuna intikal etmek istiyoruz. Kur'an-ı Kerim'de dört ayette İsrail oğullarının üstün kılınmasına temas edilmektedir: Bakara 47 ve 122, A'râf 140 ve Câsiye 16. Her ayet de, ale'l-âlemîn (âlemlere) ifadesi ile sona ermektedir. Neml suresinde Süleyman kıssasının başında yer alan 15. ayet de "Andolsun biz Davud'a ve Süleyman'a bir ilim verdik. Onlar da: 'Bizi mümin kullarının çoğuna üstün kılan Allah'a hamdolsun!' dediler." bunlara dâhil edilebilir.

Önce dört ayetin meallerini verelim: "Ey İsrail oğulları! Size verdiğim nimetimi ve sizi âlemlere üstün kıldığımı hatırlayın." (Bakara 47 ve 122). "Sizi âlemlere üstün kılmış iken, size Allah'tan başka bir tanrı mı arayayım?" (A'râf 140). "Andolsun, İsrail oğullarına kitap, hüküm ve peygamberlik verdik, onları temiz ve güzel şeylerle rızıklandırdık ve onları âlemlere üstün kıldık." (Câsiye 16). Bakara suresindeki ayetlerde bahsedilen nimetlerin ne olduğunu, Câsiye suresindeki ayet açıklamaktadır. Ayete göre bunlar, *kitap* (vahiy bilgisi), *hüküm* (hikmet: ince meseleleri anlama ve kavrama yeteneği) ve *nübüvvet* (peygamberlik)tir. Mâide suresinin 20. ayeti de, bu nimetlerin ne olduğunu anlamamıza yardımcı olur: "Musa, halkına bir zamanlar şöyle demişti: Ey halkım! Allah'ın size verdiği nimetini hatırlayın. O, aranızdan peygamberler çıkardı, sizi krallar yaptı ve size âlemlerde (insanlar arasında) hiç kimseye vermediğini verdi."

Görüldüğü üzere Cenab-ı Allah onlara, kendilerini üstün kılan bazı nimetler vermiştir. Bunda şüphe yoktur. Ancak soru, şudur: "Bu nimetler, onlara hangi özelliklerinden dolayı ve ne kadar süreyle verilmiştir? Ve bu üstünlük, kime karşıdır?" Cevap, kısaca şöyledir: Söz konusu nimetlerin onlara verilme gerekçesi, Allah'a ve kendilerine gönderilen peygambere iman etmeleridir. İmanlarına bağlı kaldıkları sürece nimetler onların olmuştur. Üstün kılındıkları milletler ve insanlar ise, Allah'a ve peygambere iman etmeyen topluluklardır. Çünkü imanın dışında hiçbir değer ölçüsü yoktur. İsrail oğulları, yani yahudiler Allah'a iman ettikleri, imanlarına sahip çıktıkları ve imanlarının gereğini yerine getirdikleri sürece kıymetlidirler, üstündürler; tıpkı diğer zamanlarda diğer coğrafyalarda Allah'a iman edenler gibi. Mâide suresi 24. ayette belirtildiği üzere, peygamberleri Hz. Musa'ya, "Ey Musa! Onlar orada bulundukça, biz oraya asla girmeyeceğiz. Sen ve Rabbin gidin, onlarla savaşın. Biz burada oturacağız." diyen bir millet, Allah katında nasıl kıymetli ve seçkin olabilir!

Arz-ı mevud (*arz-ı mev'ûd*) meselesi, az önce zikrettiğimiz ayetin de içinde bulunduğu ayet grubunda (20-26) anlatılmaktadır. Burada Hz. Musa, İsrail oğulları, onlardan iki kişi ve Allah arasında konuşma bulunmaktadır. Musa peygamber muhataplarından Allah'ın ihsan ettiği nimetleri hatırlamalarını, Allah'ın kendilerine verdiği kutsal topraklara (arz-ı mukaddes) girmelerini, itaatsizlik yapmamalarını istemekte, böyle yaptıkları takdirde sonlarının hüsran olacağını haber vermektedir. Neticede Hz. Musa'yı dinlemeyen yahudiler, kendisine Allah ile birlikte gidip 22. ayette bahsedilen zorba ve zalim toplulukla savaşmalarını söylemektedir. Allah bu isyan ve itaatsizliklerinden dolayı, onlara o kutsal toprakları yasaklamıştır.

Evet, Allah yahudilere bir bölge vermiştir. Ancak onlar bu bölge için yapılması gerekenleri yapmadıkları için, kendilerine verilen ihsan ve ikramı takdir edemedikleri, kıymetini bilemedikleri için ondan mahrum kalmışlardır.

Peki, arz-ı mevud (arz-ı mukaddes) neresidir? Kur'an-ı Kerim'de bu konuda açıklık yoktur. Ancak tefsir kitaplarında burasının Filistin olduğu bildirilmektedir. İbn Âşûr'un verdiği bilgiye göre[1] arz-ı mevud, Orta Akdeniz'le, Ürdün nehri ve Ölü Deniz'den başlayıp kuzeyde Hama'ya, güneyde Gazze ve Hıbrûn'a (el-Halîl) kadar uzanan bölgedir. Kur'an-ı Kerim bu bölgeyi, "mukaddes" olarak nitelendirmiştir. Müfessirler bunun sebebini, orasının putperestlikten temizlenmesi olarak açıklamışlardır. Çünkü buraya peygamberler gelmiş, tevhidi hâkim kılmışlardır. Kimileri bu kelimeyi "mübarek" olarak izah etmişlerdir ki; bu yorum, İsrâ suresi 1. ayette zikredilen "çevresini mübarek kıldığımız" ifadesiyle örtüşmektedir. Hz. İbrahim'in burada, el-Halîl'de defnedilmesinden dolayı mukaddes olduğunu söyleyenler de olmuştur.

Mevzuyu, Âl-i İmrân suresi 110. ayet-i kerimeyle bitirelim. Bu ayet grubu, 101. ayetten başlamaktadır. Müslümanlara birlik olmaları, emr-i bil maruf, nehyi anil münkerde bulunmaları emredilmektedir. Söz konusu ayette, Ümmet-i Muhammed'in insanlar arasından çıkarılmış en hayırlı, en iyi, en güzel millet olduğu bildirilmektedir. Yazı içerisinde ara ara temas ettiğimiz gibi, üstünlük imanladır, imanın gereklerini yerine getirmekledir. Üstünlük vehimle olmaz, sadece ve sadece Allah'a yakın olmakla olur. Hucurât suresi 13. ayet-i kerimede buyurulduğu gibi Allah katında en değerli, en üstün olan insan, O'nun emirlerini yerine getirme, yasaklarından kaçınma konusunda en duyarlı olan insandır. Gerisi, laf ü güzaftır.

[1] https://tafsir.app/ibn-aashoor/5/21

“Garkad Ağacı” Hadisi Üzerine

Selinay KELEŞ
İstanbul 29 Mayıs Üni.
Yüksek Lisans Öğrencisi

“Müslümanlar, Yahudilerle savaşmadıkça kıyamet kopmaz. Bu savaşta Müslümanlar Yahudileri öldürürler. Hatta bir Yahudi; taşın, ağacın arkasına gizlenir. Bunun üzerine o taş, o ağaç, ‘Ey Müslüman, ey Allah’ın kulu! İşte arkamda bir Yahudi! Gel, onu öldür!’ der. Yalnızca garkad bir şey söylemez. Zira o, Yahudilerin ağaçlarındandır.”[1]

Yukarıda tercümesini verdiğimiz hadis-i şerîf, hem Buhârî[2] hem Müslim’de[3] yer alan “muttefekun aleyh” bir hadistir. Ayrıca Ahmed b. Hanbel (ö. 241/855)[4], İbn Mâce (ö. 273/887)[5] ve Beyhakî (ö. 458/1066)[6] gibi muhaddisler de rivâyet etmiştir. Kimileri tarafından mevzu/uydurma olarak nitelendirilip kabul edilmek istenmese, “Aman birilerinin canı sıkılmasın!” diye düşünülse de bu hadis-i şerîf, bu iki kitapta yer alması sebebiyle sahihtir ve Peygamber Efendimiz (s.a.v)’e nispeti sabittir. Hadisin bize nasıl ulaştığını ve sıhhatini merak edenler, klasik hadis kaynaklarına ve usûl kitaplarına bakabilirler. Bu yazıda sened incelemesi üzerinde değil, hadisin muhtevası üzerinde durulacaktır.

Öncelikle şunu söylemek gerekir ki, herhangi bir hadisi tek bir rivâyet üzerinden anlamlandırmak doğru değildir. Çünkü bir hadis, tek başına Peygamber Efendimiz (s.a.v)’in söylediği sözün bağlamını bize ifâde etmez. Bu sebeple her hadis için hadisin diğer rivâyetlerini, klasik dönemde âlimlerin bahsi geçen hadis hakkındaki görüşlerini ve konu bağlamındaki âyetleri göz önünde bulundurmak elzemdir.

Bu hadis-i şerîf, muttefekun aleyh bir rivâyet olması sebebiyle birçok şerh kitabında yer almış ve üzerine açıklamalar yapılmıştır. Fakat özellikle klasik dönemde yazılmış Buhârî ve Müslim şerhlerine bakıldığında, hadis hakkında etraflıca bir açıklama pek bulunmamaktadır. Şârihler, hadisin lafzına bağlı kalarak açıklamalar yapmış, özellikle “garkad” kelimesinin üzerinde durmuş ve kendi dönemleri için bir yorumda bulunmamışlardır. Şârihlerin açıklamalarını şöyle özetleyebiliriz:

Müslim’in en önemli şârihlerinden biri olan Nevevî (ö. 676/1277), garkad ağacının Beytülmakdis bölgesinde bilinen bir ağaç olduğunu, Deccâl ve Ya-

hudilerin öldürülmesinin bu bölgede olacağını ifade etmiştir.[7] Buhârî şârihlerinden olan İbn Hacer el-Askalânî (ö. 852/1449) ise, bu hadisin açıklamasında ağacın ve taşın konuşmasının iki ihtimal taşıdığını yani, hakikî mana veya mecaz olabileceğini ifade etmektedir. Fakat ona göre daha isabetli olan gerçek manadır ve saklanmak Yahudilere fayda vermeyecektir.[8] Daha sonraki dönem âlimlerinden Ali el-Kârî (ö. 1014/1605) ise, garkad ağacının Yahudilere izafe edilmesini, *ednâ mülâbese* olarak açıklar.[9] Ednâ mülâbese, kişinin mülkü olmayan şeylerin kendisine izafe edilmesi ve onunla ilişkilendirilmesidir. Yani asıl itibariyle, yaratılmış hiçbir ağaç Yahudilerin değildir. Tüm ağaçların hatta kâinatın sahibi, Allah Teâlâ'dır. Hadiste bu şekilde ifade edilmesinin sebebi, Yahudilerin karakterleri ve bu ağacın özelliklerinin birbirine benzemesi olabilir. Ayrıca Ali el-Kârî, hadiste geçen "Müslümanlar Yahudileri öldürür." cümlesinin, "Müslümanların Yahudilere galip geleceği" manasında olduğunu ifade etmektedir. Ali el-Kârî'nin yorum olarak sunduğu bu ifade, Buhârî'de hadisin farklı bir rivâyeti olarak geçmektedir.[10] Bu ifade, ümmetinin bugün düşmüş olduğu hâle rağmen, Efendimiz (s.a.v)'in bize vermiş olduğu bir müjdedir. Nitekim Ömer Karaoğlu'nun bir ezgisinde geçen, *"Kim bilir kaç kere biz öldürüldük? Kim bilir kaç şehre çöktü karanlık? Kim bilir nice odun taşındı nara?"* ifadeleri, ümmetin ve İslam coğrafyasının bugünkü hâlini özetlemektedir. Bugünkü hâle rağmen, bir gün gâlip gelineceğini öğrenmek, büyük bir umut vesilesidir.

Görüldüğü üzere, şerhlerde yer alan ifadeler, hadisin daha iyi anlaşılması için kelimelerin açıklanması ve kısmî olarak yorumlanması üzerinedir. Şerhlerde Yahudilerle alakalı ayetler üzerinden bir bağlantı kurulmamıştır. İsmail Lütfi Çakan Hoca'nın bu hadisle alakalı yazısında[11] şu âyetlerle irtibat kurması, hadisin günümüze ışık tutması açısından son derece önemlidir: "Biz kitapta İsrâiloğulları'na şöyle bildirmiştik: "Yeryüzünde mutlaka iki defa fesat çıkaracak, çok böbürleneceksiniz. Bu iki fesattan ilkinin zamanı gelince üzerinize güçlü kuvvetli kullarımızı gönderdik. Bunlar, evlerin arasında dolaşıp köşe bucak her tarafı aradılar. Bu, yerine getirilmiş bir vaat idi. Bir zaman sonra onlara karşı size tekrar üstünlük verdik, servet ve oğullarla gücünüzü arttırdık; adamlarınızın sayısını daha da çoğalttık. Eğer iyilik ederseniz kendiniz için iyilik etmiş olursunuz; kötülük ederseniz yine kendinize edersiniz. Nihayet ikinci cezalandırma vakti gelince, düşmanlarınız onurunuzu çiğnesinler, daha önce girdikleri gibi yine mescide girsinler ve ellerine geçirdikleri her şeyi yakıp yıksınlar istedik. Umulur ki rabbiniz size acır. Ama eğer yine fesatçılığa dönerseniz biz de cezayı tekrarlarız. Biz cehennemi kâfirler için ebedî bir ceza yeri yaptık."[12]

Ayrıca Ali el-Kârî, hadiste geçen "Müslümanlar Yahudileri öldürür." cümlesinin, "Müslümanların Yahudilere galip geleceği" manasında olduğunu ifade etmektedir.

Kur'ân'ın birçok yerinde Yahudilerle alakalı âyetler yer almaktadır. Hatta bir Yahudi, mushafı eline alıp baştan itibaren okumaya başlasa Kur'ân'ın Yahudilerle alakalı bir kitap olduğunu sanabilir. Kur'ân bir tarih kitabı olmamakla birlikte, Yahudilerin geçmişleri ve karakterleri hakkında bize apaçık bilgiler verir.

Kur'ân'ın birçok yerinde Yahudilerle alakalı âyetler yer almaktadır. Hatta bir Yahudi, mushafı eline alıp baştan itibaren okumaya başlasa Kur'ân'ın Yahudilerle alakalı bir kitap olduğunu sanabilir. Kur'ân bir tarih kitabı olmamakla birlikte, Yahudilerin geçmişleri ve karakterleri hakkında bize apaçık bilgiler verir. Yukarıda verdiğimiz ayetlerdeki Yahudilerle ilgili vurgulanan en önemli nokta ise, Yahudilerin "fesatçı" olmasıdır. Cenâb-ı Hak, bu özellikleri sebebiyle onları hem geçmiş dönemlerde hem Efendimiz (s.a.v) döneminde uyarmış ve devam ettikleri müddetçe önce dünyada sonra da ahirette cezalandırılacaklarını haber vermiştir.

"Fesatçılıkları" yüzünden yüzyıllarca topraklarına hasret kalmışlar, gittikleri yerlerde hep istenmeyen olmuşlar ve daima sürülmeye mahkûm olmuşlardır. 1948 tarihine gelene kadar hâl böyledir. Bu döneme kadar çektikleri çilelere rağmen yine ders almamış ve yeryüzünde fesat çıkarmaya ant içmişçesine, yüzyıllar önce fesat çıkararak kovuldukları topraklara yine fesada sebep olarak geri dönmüş, barışın hüküm sürdüğü toprakları işgal etmişlerdir. Zaman geçtikçe güçlenmiş ve dünyayı türlü kötülüklere maruz bırakmışlardır. Fakat hadis öyle haber veriyor ki, dünyaya yaydıkları fesada karşılık, o gün geldiğinde onlar için hiçbir şey kâr etmez olacaktır. Nitekim Sezai Karakoç, "Ey Yahudi!" adlı şiirinde[13] bu hadise bir atıf yapmış ve şöyle demiştir: "En vahşi taşların arkasına saklansan bile/Taşlar olduğun yeri haber verecek/Çünkü sen taşı bile yakacak kadar kinlisin ey yahudi"

Elbette ki burada tek suçlu Yahudiler değildir. Meseleye diğer taraftan baktığımızda ise kendi ahvâlimizi görmemiz de elzemdir. Nitekim Fahr-i Kâinat Efendimiz (s.a.v) Yahudilerin hâlini haber verdiği gibi, bizim bugünkü hâlimizden de bahsetmektedir. Ebû Dâvûd'un *Sünen*'inde, Melâhim bölümünde yer alan rivâyette Efendimiz (s.a.v) şöyle buyurmaktadır: "Yakında milletler, yemek yiyenlerin (başkalarını) çanaklarına (sofralarına) davet ettikleri gibi, size karşı (savaşmak için) birbirlerini davet edecekler." Bunun üzerine birisi: "Bu, o gün bizim azlığımızdan dolayı mı olacak?" dedi. Resûlullah (s.a.v), "Hayır, aksine siz o gün kalabalık, fakat selin önündeki çerçöp gibi zayıf olacaksınız. Allah düşmanlarınızın gönlünden sizden korkma hissini soyup alacak, sizin gönlünüze de vehn atacak." buyurdu. Adam bu kez: "*Vehn* nedir ya Resûlullah?" diye sorunca Allah

Rasulü (s.a.v): "*Vehn*, dünyayı (fazlaca) sevmek ve ölümü kötü görmektir." cevabını verdi."[14]

Hadis, bugün bizim ahvâlimizi ifade etmek açısından yeterince sarihtir. Bugün iki milyardan fazla Müslümanın yaşadığı dünyada, yine en çok zulme maruz kalan da Müslümanlardır. Bugün kan deyince de gözyaşı deyince de bizim coğrafyamız gelir akıllara. Çünkü Müslümanlar, bugün ne kudret ne kuvvet sahibidir. Oysa Müslüman hem kudret hem kuvvet sahibi olandır, olmalıdır. Kudreti eksik kuvveti fazla olana zâlim, kudreti fazla kuvveti eksik olana mazlum denir. Müslüman ne zalim ne de mazlum olmalıdır. Müslüman daima, zalimin karşısında, mazlumun yanında olandır, olmalıdır.

Müslümanların güçten düştüğü bir zamanda, zulümle kurdukları yeni dünyaya sadece kendi haklarını koruyan bir "uluslararası hukuk" ve sadece kendi insanına hizmet eden "insan hakları sözleşmesi" serpiştirilmiş ve böylelikle modern bir dünya düzenine geçiş yapılmıştır. Fakat bugün yaşadıklarımız bize göstermektedir ki dünyada "insan hakları" diye bir şey yoktur. İsmet Özel'in deyimiyle; "Bir Yahudi'nin dünyanın her yerinde rahat yaşaması için gerekli şartlara insan hakları deriz."

Üç mabedimizden biri yıllardır, fiilen esaret altındayken; bizim gözlerimizi o topraklara hâlâ yöneltmeyişimiz, gönüllerimize vehnin yerleştiğini açıkça göstermektedir. Bundan hareketle belki şu sonuca ulaşabiliriz: Yahudi'den değişmesini beklemek anlamsızdır. Çünkü Kur'ân'da yüzyıllar önce anlatılan Yahudi, o gün neyse bugün de aynıdır. Biz bunu oturduğumuz yerden göremiyoruz belki ama onlarla bugün mücadele eden Filistinliler, Bakara sûresi daha dün inmiş gibi tanıyorlar Yahudileri. Yalnız bırakıldıkları dünyada, tek başlarına mücadele ederken yine rabbin yüce âyetleri teselli ediyor onları. Âyet, "onları insanların yaşamaya en düşkünü olarak bulursun"[15] o yüzden "ölümü isteyemezler"[16] diyor. Filistinliler, onların gözlerinden okuyor bunu. "Onların yüreklerinde size karşı duydukları korku, Allah'a karşı duydukları korkudan daha şiddetlidir."[17] diye buyuruyor Cenâb-ı Hakk, üzerlerindeki zırhlara rağmen saklayamıyorlar yüreklerindeki korkuyu. Filistinliler, onların yüzlerinden okuyor bunu. Onlar görüyorlar ama biz göremiyoruz, görsek bile ne Kudüs'teki kara bulutlara engel olabiliyoruz ne de gökleri sarsan anne feryatlarını dindirebiliyoruz.

Bugün kurtuluş, ancak Efendimiz (s.a.v)'in verdiği haberleri idrak edip, ideal hâline getirmekle mümkündür. Sünneti idrak edip dünyaya bağlanmayı bırakırsak; kaybettiğimiz, uğrunda mücadele edeceğimiz değerleri aramaya başlarız. Resûlullah sözlerinde yanılmaz, onu konuşturan rabbidir. Bir gün Yahudiler karşısında Müslümanlar galip gelecekse, elbette bu olacaktır. Bugün Yahudiler, Sezai Karakoç'un deyimiyle; tanrıdan çekinmediğini, inançsızlığını, kara yürekliliğini ve zulüm aşkını, bir kez daha ilan etmiştir.[18] Onlar, apaçık bir şekilde Kur'ân'ın anlattığı kavimdir ve hadisin haber verdiği üzere yeniden yenilmeye mahkûmdur. Mesele Yahudi'nin yenilmesi değil, onlar karşısında bu zaferin kime nasip olacağıdır. Biz, hadiste geçen Müslümanlardan olabilecek miyiz ya da gerçekten olmayı hak ediyor muyuz? Belki de işe kendimize sorduğumuz bu soruyu cevaplamakla başlamamız gerekiyordur.

[1] Tercüme tüm rivâyetler göz önünde bulundurularak yapılmıştır.
[2] el-Buhârî, Ebû Abdillâh Muhammed b. İsmail, el-Câmiʿu'ş-şaḥîḥ, nşr. Muhammed Züheyr b. Nasr Beyrut: Dâru tavki'n-necât, 2. Basım, 1422/2001), "Cihâd", 94.
[3] Müslim b. el-Haccâc, Ebü'l-Hüseyn Müslim, el-Câmiʿu'ş-şaḥîh, nşr. Muhammed Fuâd Abdülbâkî (Kahire: Dâru ihyâi't-türâsi'l-ʿArabî, 1374/1955), "Fiten", 82.
[4] Ahmed b. Hanbel eş-Şeybânî, el-Müsned, nşr. Şuayb el-Arnâvût vd. 1. Baskı (Beyrut: Müessesetü'r-risâle, 1421/2001), 15/233 (No. 9398).
[5] İbn Mâce, Ebû Abdîllah, es-Sünen, thk. Muhammed Fuâd Abdülbâkî (Kahire: Dâru ihyâi't-türâsi'l-ʿArabî, 1395/1975), "Fiten", 33 (No. 4077).
[6] el-Beyhakî, Ebû Bekr Ahmed b. el-Hüseyn b. Alî, el-Baʿşve'n-nüşûr, thk. Ebû Âsım eş-Şevâmî el-Eserî (Riyad: Mektebetü dâru'l-Hicâz, 1436/2015), 184-185.
[7] en-Nevevî, Ebû Zekeriyyâ Yahyâ b. Şeref b. Mürî, el-Minhâc fî şerḥi ṣaḥîḥi Müslim b. Ḥaccâc, (Beyrut: Dâru ihyâi't-türâsi'l-ʿArabî, 1392/1972), 18/45.
[8] İbn Hacer el-Askalânî, Ebü'l-Fazl Ahmed b. Alî, Fetḥu'l-bârî bi-şerḥi Ṣaḥîḥi'l-Buḥârî (Beyrut: Dâru'l-maʿrife, 1379/1960), 6/610.
[9] Ebü'l-Hasen Nûrüddîn Alî b. Sultân Muhammed el-Kârî el-Herevî, Mirkâtü'l-mefâtîḥ şerh mişkâtü'l-meṣâbîḥ (Beyrut: Dâru'l-fikr, 1423/2002), 8/3408-3409.
[10] Buhârî, "Menâkıb", 25 (No. 3593)
[11] Yazının tamamı için bkz. İsmail Lütfi Çakan, "Hadis-Sünnet Üzerine Tartışmalar ve Değerlendirmeler" 4. Baskı (İstanbul: İFAV Yayınları, Mart 2023), 67-74.
[12] İsrâ, 17/4-8.
[13] Bkz.: Diriliş, sayı: 1, Ekim 1969, ss. 49
[14] Ebu Davud Süleyman b. el- Eş'as b. İshak es-Sicistânî ez-Ezdi, es-Sünen, thk. Şuayb el-Arnâvût (Beyrut: Daru'r-Risâleti'l-alemiyye 1430/2009), "Melâhim" 5. (No. 4297).
[15] Bakara, 2/96.
[16] Bakara, 2/95.
[17] Haşr, 59/13.
[18] Bkz.: Diriliş, sayı: 1, Ekim 1969, ss. 48.

Ortadoğu'da Yeni Sömürgecilik ve Siyonizm

Ahmet Emin DAĞ
Dr., İNSAMER Başkanı

Geçtiğimiz yüzyıl içinde Ortadoğu bölgesi, iki farklı sömürgecilik tecrübesi yaşamıştır. Osmanlı'yı yıktıkları zaman İngiliz-Fransız ikilisi "doğrudan sömürgecilik" evresinde bölgeyi kendi çıkarları doğrultusunda küçük parçalara bölerek yeni devletler kurmuş ve bunların her birinin başına kendi valilerini ya da iş birlikçilerini getirerek dilediği gibi yönetmiştir. 1918-45 yılları arasındaki 27 yıllık bu dönem içinde tüm Ortadoğu coğrafyası gibi Filistin de işgalden nasibini almış, İngiliz işgalcilerin himayesindeki siyonistler, Filistin köylerini kademeli olarak boşaltıp, 1948 yılına kadar tüm coğrafyada askeri üstünlüğü sağlamıştır.

1945'te İkinci Dünya Savaşı sonrasında sömürgecilerin kimliği değişmiş, eski dönemin İngiliz-Fransız ikilisi yerini Amerika-Sovyet ikilisine bırakmıştır. Bu kez Ortadoğu ülkeleri bu iki yeni gücün kontrolünde "dolaylı sömürge dönemine" girmiştir. Siyonist rejim bu dönemin hemen başlarında yani 1948 yılında kurulduğunda her iki küresel sömürgeci güç, aralarındaki tüm ihtilaflara rağmen İsrail'in varlığı konusunda ortaklaşmıştı. Bu tarihten itibaren Filistin topraklarının Yahudilere peşkeş süreci rahat şekilde yürü-

tülürken kaba güce dayalı yayılmacılık ve kolonizasyon pekiştirilmiştir.

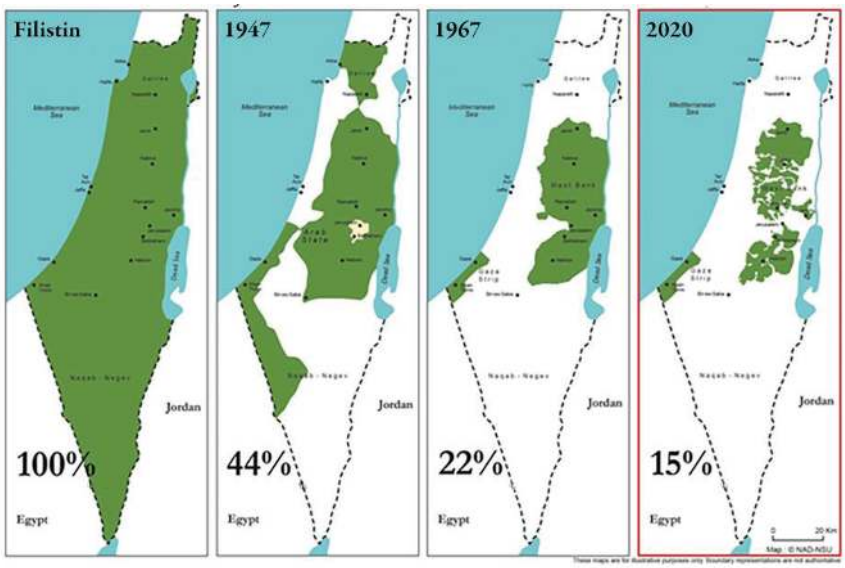
2000'li yıllarla birlikte Ortadoğu'daki güç dengelerinin değişmesi ve güncel koşullar nedeniyle sömürgeci düzenin üçüncü evresi başlamış görünmektedir. Bu yeni düzen, tüm Ortadoğu ülkelerinin yeniden dizayn edilmesini, bu çerçevede bölge ülkelerinin daha küçük parçalara bölünüp güçsüzleştirilirken, siyonist rejimin daha rahatlatılmasını gerektirmektedir. Batı'nın aslında çok da gizli olmayan bu planlarını gören bölgedeki rejimler de hesabını yeniden yaparken, yeni ittifak ilişkileri ve arayışlar sürecine girmiş durumdadır. Özellikle 2010 yılındaki Arap Baharı'ndan sonra başlayan rejim değişikliği tehditleri, bölgenin geleneksel ittifaklar sistemini kökten değiştirmeye başlamıştır. Herkesin dost ve düşman tanımı değişirken, aktörler yer değiştirme ihtiyacı içine girmiştir.

Bu yeni sömürge döneminde daha fazla bölünme, daha fazla kan ve daha fazla entrika bulunduğu kesindir. Batılı sömürgeciler tarafından kurulmuş bu kanlı tiyatroda tüm bölge rejimleri kendilerine biçilen rolü oynarken, Kudüs'ten, Yemen'e, Mısır'dan Gazze'ye tüm coğrafyada aynı fitnenin ateşi dolanmaktadır.

Oyun aslında çok basit, Ortadoğu'da sınırların, siyonist rejimin güvenliğini tehdit etmeyecek şekilde yeniden çizilmesi gerektiği için 2010 yılından itibaren kendi tahtının sallandığını gören birçok rejim, "İbrahim Anlaşmaları" adı altında kendi iktidarlarını koruma ve yeni döneme ayak uydurma adına siyonistlerle iş birliğini çoktan başlatmış durumdadır.

Son yüzyılda Ortadoğu ile ilgili hayati kararların hiçbiri bölgede ve bölge aktörlerinin iradeleri ile değil, Batı'da ve Batılıların çıkarlarına göre alınmıştır. Bu nedenle siyonistler ne yapacaklarsa önce Batı'da işi kotarıp sonra sahada uygulamaya koymaktadırlar. Balfour Deklarasyonu, bölgeye Yahudilerin göçünü ilk başlatan bir dönüm noktası olarak Londra'da karara bağlanmıştı. Siyonist devletin önünü açan 181 sayılı BM kararı 1947'de New York'ta karara bağlanmıştı. Bugün Kudüs'ü siyonistlere hediye eden başkent kararı 2017'de Washington'da kararlaştırılmıştı.

2000'li yıllarla birlikte Ortadoğu'daki güç dengelerinin değişmesi ve güncel koşullar nedeniyle sömürgeci düzenin üçüncü evresi başlamış görünmektedir. Bu yeni düzen, tüm Ortadoğu ülkelerinin yeniden dizayn edilmesini, bu çerçevede bölge ülkelerinin daha küçük parçalara bölünüp güçsüzleştirilirken, siyonist rejimin daha rahatlatılmasını gerektirmektedir.

Filistin basit bir toprak mücadelesi olmadığı gibi tüm İslam coğrafyasının en önemli parçalarından birinin siyonist işgalcilerden kurtarılması ile başlayacak bütüncül özgürlüğün ilk aşaması olacaktır.

Dolayısıyla Ortadoğu'nun diğer aktörleri de Batı'ya daha fazla yakınlaşarak kendilerini güvene alacakları gibi bir anlayışla hareket etmektedir. Buna karşın Filistinliler başta olmak üzere bölgenin ezilen halkları ise kendi kaderlerini Batı'nın insafından kurtarmanın mücadelesiyle sesini duyurmakla meşguldür. Bu anlamda siyonistler ve Amerikan yönetimindeki iş birlikçileri, Filistin'e yönelik operasyon ve katliamları aslında zamanlama olarak en uygun zamanı seçmiş görünmektedir. Arap Baharı sonrası iç savaşlar nedeniyle büyük bir yorgunluk yaşayan Arap ülkeleri iç sorunlarından başını kaldırıp Filistin'le ilgilenecek durumda görünmemektedir. Birbirlerine karşı kullanmak üzere silah alımı konusunda Batı'ya milyarlarca dolar servet ödeyen rejimler, Filistin'in direnişinin başarıya ulaşması için tek kuruş harcamaktan kaçınmaktadır.

Filistin basit bir toprak mücadelesi olmadığı gibi tüm İslam coğrafyasının en önemli parçalarından birinin siyonist işgalcilerden kurtarılması ile başlayacak bütüncül özgürlüğün ilk aşaması olacaktır. Kudüs'ü ve Filistin'i Müslümanlardan alıp aklınca siyonistlere veren Batılı sömürgeciler, Suriye ve Irak'ın bölünmesinde de başı çekenlerdir. Mısır'da darbeyi yapanlar da onlardır. Türkiye'deki uşakları ile darbeye kalkışanlar da aynı odaklardır.

Bu nedenle Filistin davası peygamberlerin mirasını taşıyan kutsal bir bölgenin peygamber katillerinin elinden kurtarılması sorunundan ibaret değildir. Bu dava ulusal bağımsızlık mücadelesinden öte, hak ile batılın, uluslararası istikbar ile dünya mazlumları arasındaki çekişmede sembol hale gelen bir toplumun zincirlerinden kurtulması davasıdır. Bu nedenle, Filistin sorunu insanlığın eşitlik, özgürlük ve demokrasi tarihinde elde ettiği tüm kazanımların sınandığı, Müslümanlara layık gördükleri özgürlüğün boyutlarının çizildiği gerçek bir laboratuvar haline gelmiştir.

Bugün bölgede yaşananlar, salt bir güvenlik sorunu olmadığı gibi, basit bir siyasi anlaşmazlık ya da bir ekonomik rant paylaşımı da değildir. Öyle olsaydı dünyanın farklı bölgelerindeki problemler gibi karşılıklı tavizler verilerek bir şekilde çözüme ulaşılmış olurdu. Ancak

burada yaşanan süreç, sadece Filistin'in değil, tüm bölgenin, dünyanın ve dünyadaki medeniyetler arası ilişkilerin geleceğini belirleyecek nihai bir hesaplaşmadır.

Filistin halkı bu sorumluluğun farkında olarak her adımını bilinçli atmakta ve siyonist İsrail ile Amerika karşısında vereceği her tavizin sadece kendisini değil tüm İslam dünyasını da bağlayacağını, tüm Müslümanlara ait olan Kudüs'ün geleceğini ipotek edeceğini çok iyi bilmektedir. Burada sorun, Filistin halkının özgür olması ya da siyonist İsrail ile bir arada yaşaması sorunundan çok, İslam dünyasının siyonizmi ve şu ana kadar yapılanları sindirip sindiremeyeceği ile doğrudan ilgilidir. Bu yüzden İslam dünyası, bölgedeki siyonizm sorununu Filistinlilerin omzuna yıkarak sorumluluktan kaçmak yerine, kendisinin de zaferine giden yolda bu mazlum halkın zafer kazanmaktan başka çaresinin olmadığını bilmelidir. Yani İslam dünyası, biraz da kendisi için, yani küresel siyonist şebekenin şerrinden kendini kurtarmak için bugün Filistin'in kurtulması için elinden geleni yapmalıdır.

İnsanlık neslinin tarih boyunca kazanmış olduğu ahlaki ve siyasi birikim, bize Filistin halkının özgürlük vaktinin çoktan geldiğini söylemektedir. Bunun farkında olan Batılı güçler, 1993 yılındaki Oslo Anlaşmaları'nda verdikleri göstermelik bir bağımsızlıkla Filistinlileri ve dolayısı ile tüm bir İslam âlemini ikna etmeye çalışsa da meşruiyetini kutsal değerlerden ve uluslararası hukuktan alan Filistin mücadelesi, gerçek bir özgürlük için çabalamayı hiçbir zaman bırakmamıştır. Ortadoğu bölgesinde fazlasıyla bulunan "sözde bağımsız" ülkelerden biri olmak yerine, Filistin halkı; terörist ilan edilme, ambargoya uğrama ve katledilme pahasına bölgede Batı'nın yeni bir uydusu olmamaya direnmiştir. 2000 yılındaki Aksa İntifadası, bu direncin son haykırışlarından biri olmuştu.

Bugün içindeki kimi işbirlikçi kafaların yapmaya çalıştığı gibi göstermelik küçük bir otoriteye razı olmaktansa öldürülme, açlığa mahkûm olma ve en temel insani imkânların elinden alınması dayatmalarına rağmen İslam dünyasının kutsallarını teslime yanaşmamaktadır. 2007 yılından itibaren Gazze'de küçük bir alana hapsedilmiş olan Filistin halkı, 2024 yılına kadar aradan geçen süreye rağmen ne direnmekten vazgeçmiş ne de siyonist çeteleri teslim olmayı kabul etmiştir.

Eğer Ortadoğu bölgesinde siyasi istikrar, toplumsal barış, ekonomik kalkınma ve adalet isteniyorsa, her türlü olumlu sürecin başlangıcı Filistin'in özgürlüğünden geçmektedir. Kabul etsin ya da etmesin, tüm dünya buna karar vermek zorundadır. Ortadoğu'daki huzura darbe vuran siyonist yapının ikili ilişkileri daha da geliştirmek yerine, İsrail'in bölge barışına zarar verdiği gerçeğini görerek kendi geleceğimiz için Filistin halkının duruşuna desteğin sürmesi hayati önemdedir.

İnsanlık neslinin tarih boyunca kazanmış olduğu ahlaki ve siyasi birikim, bize Filistin halkının özgürlük vaktinin çoktan geldiğini söylemektedir. Bunun farkında olan Batılı güçler, 1993 yılındaki Oslo Anlaşmaları'nda verdikleri göstermelik bir bağımsızlıkla Filistinlileri ve dolayısı ile tüm bir İslam âlemini ikna etmeye çalışsa da meşruiyetini kutsal değerlerden ve uluslararası hukuktan alan Filistin mücadelesi, gerçek bir özgürlük için çabalamayı hiçbir zaman bırakmamıştır.

İsrail Devletinin Meşruiyet Sorunu Üzerine

Ali Kerem KAYHAN
Dr., Yalova Üni. Hukuk Fak.

Uluslararası hukuk açısından Filistin meselesi, bir asrı aşan zamandır, çözülemeyen bir 'sorun' olarak dünya gündemindeki yerini korumaktadır. Meselenin çok boyutluluğunun yanında, mevcut tartışmalara sürekli yenilerinin eklendiği görülmektedir. Ancak tüm bu tartışmaların merkezinde Filistin yer alsa da sorunların ana müsebbibi olan İsrail'in mevcudiyetine ilişkin meşruiyet tartışmaları uluslararası toplumca göz ardı edilmektedir. Bu yazı ile Filistin meselesinin bir diğer boyutu olan İsrail Devleti'nin meşruiyeti tartışılmaktadır.

İsrail'in meşruiyet sorununun kabaca iki ayağı mevcuttur. Bunlardan ilki İsrail devletinin kuruluşuna ilişkin olan tarihsel boyut, diğeri ise İsrail devletinin yönetimine ilişkin güncel boyut.

İsrail'in meşruiyet sorununun ilk izlerini 1917 yılında İngiliz Dış İşleri Bakanı Arthur Balfour'un Lord Rothschild'e gönderdiği mektupta somut bir biçimde görürüz. Balfour Deklarasyonu olarak da bilinen bu mektup, Filistin topraklarında Yahudiler için bir vatanın vaadiyle meşruiyet krizinin tohumlarını atmıştır. Bu vaadi yapan devletin Filistin topraklarını aynı yıl içerisinde işgal eden İngilizler olması ise işgal ile gerçekleştirilmek istenenlerin arka planını gözler önüne sermektedir. 1920 yılında kurulan ve Birleşmiş Milletler'den önceki ilk uluslararası örgütlenme denemesi olarak da ifade edebileceğimiz yapı olan Milletler Cemiyeti, bu topraklara ilişkin getirdiği düzenleme ile ikinci ipucunu vermiştir. Milletler Cemiyeti, Osmanlı'nın dağılmasının akabinde Filistin topraklarının idaresini İngiltere'ye vermiştir. Milletler Cemiyeti Misakı'nın 22. maddesinde belirtildiği şekliyle, kendi kendine yönetim gücüne sahip olmayan halkların idaresi 'kutsal' bir vazife olarak 'uygar' milletlere verilmekte ve bağımsızlıklarını kazanmaları amaçlanmaktadır. Manda idaresi olarak ifade edilen yapıda Mandater devlet

(İngiltere), Filistin'in bağımsızlığını kazanması yolunda destek olmakla yükümlüdür. Filistin'in de manda sistemi içerisinde en gelişmiş statüye sahip olan halklardan biri olarak kabul edilerek, manda idaresi yardımıyla bağımsızlığını kazanacağı ifade edilmiştir. Ancak 1947 yılına kadar manda idaresi altında olan Filistin için bağımsızlık hiçbir zaman gerçekleşmemiştir.

Aslına bakılırsa Filistin ile aynı statüye sahip bölge devletleri Lübnan, Irak ve Suriye manda idaresi altında bağımsızlıklarını kazanmışlardır. Filistin ise bağımsızlığını kazanamadığı gibi İngiltere mandası altında idare edilirken büyük Yahudi göçüne maruz bırakılmıştır. Yahudi topluluklar Filistin topraklarına sistematik bir biçimde yerleştirilmiştir. II. Dünya Savaşı, akabinde artan göç dalgaları ve Birleşmiş Milletler'in kurulması ile bu sorun farklı bir boyut kazanmıştır. 1948 yılında Manda idaresi sona erdirilmiş, aynı gün İsrail devleti ilan edilmiştir. Ertesi yıl İsrail, Birleşmiş Milletler üyesi olarak kabul edilmiştir. Filistin halkı ise manda idaresi altında devlet olma hakkına kavuşamamıştır. Birleşmiş Milletler Şartı'na bakıldığında, 80. madde ile Milletler Cemiyeti döneminde manda idaresi altında himaye edilen halkların Birleşmiş Milletler altında haklarının korunacağının ifade edildiği görülür. Ancak Birleşmiş Milletler, Filistin halkının haklarını dikkate almadan İsrail'i Birleşmiş Milletler üyesi olarak kabul etmiştir. İsrail'in kuruluşu, bu meşruiyet sorununun ilk ayağı olarak Filistin halkının meşru haklarının ihlali ile tarih sayfalarında yerini almıştır. Kuruluşunda hukuki sakatlık olan bu devlet ise, işleyişinde de hiçbir zaman meşru bir hüviyete bürünme çabasında olmadığını göstermiştir.

İsrail, yukarıda ifade edilen meşruiyet problemini ortadan kaldırmak bir yana, mevcut sorunların büyümesine sebep olmuştur. Şöyle ki, Birleşmiş Milletler üyesi olmasının akabinde Filistin halkının üzerinde egemen güç halini alan İsrail, hemen her fırsatta egemenlik sahasını genişletmeye ve bölge üzerindeki hakimiyetini arttırmaya çalışmıştır. Bölgede gerçekleşen savaşlar sonrasında Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi tarafından oluşturulan ateşkese ilişkin sınırlara da uymayan İsrail, BM organları tarafından da 'işgalci' olarak adlandırılmış, Filistin toprakları da resmi olarak 'işgal altındaki Filistin toprakları' olarak ifade edilmeye başlanmıştır. Bu işgal, fiili işgalin ötesine geçerek ilhak boyutuna varmış, İsrail Filistin topraklarına sürekli Yahudi yerleşimcileri taşıyarak Filistin topraklarındaki hakimiyetini arttırma yoluna gitmiştir. Literatürde 'yerleşimci sömürgecilik' olarak adlandırılan yapı ile, İsrail'in sistematik bir uygulama ortaya koyduğu ve sömürge sistemini devam ettirdiği ifade edilmektedir.

İsrail'in mevcut meşruiyet sorununun ikinci boyutu, Filistin halkına yönelik uygulanan ayrımcılıktır. İşgal altındaki topraklarda Filistin halkının hareket alanlarının düzenlenmesi, kontrol noktalarının oluşturulması, geçişlerin engellenmesi ya da sıkı kontrollere tabi tutulması bu ayrımcılık hallerinin başlıcalarıdır. Bu yöntemler, sistematik ve yaygın olarak uygulandığı için çeşitli akademisyenlerce Güney Afrika'da uygulanmış olan apartheid rejimi ile karşılaştırılmaya başlanmış ve şaşırtıcı benzerlikler bulunmuştur. Bu durum, son yıllarda Birleşmiş Milletler ve çeşitli insan hakları örgütleri tarafından yapılan incelemelerde günden güne vurgulanmaya başlanmıştır. Güney Afrika'da uygulanan apartheid sisteminin ana özellikleri ırksal ayrımcılık iken, İsrail modelinde bu dinsel ve ulusal ayrımcılık olarak uygulanmaktadır. Apartheid uluslararası hukuk açısından bir suç olarak kabul edilmekte, bir yönetim biçimi olarak meşru kabul edilmemektedir. Güney Afrika'da uzun yıllar süren bu yönetim biçimi, uluslararası toplum tarafından yoğun eleştirilere maruz kalmış, hatta nihayetinde ağır yaptırımlara konu olarak sona erdirilmek zorunda kalmıştır. Uluslararası toplumun bugün görevi, artık meşruiyetini tamamen yitirmiş olan İsrail'in ihlallerini ortaya koyarak eylemlerini sona erdirmesini sağlayacak birlikteliği sağlamaktır.

Türkiye'de Bir Zamanlar Siyonizmle Mücadele Derneği Vardı

Celil BOZKURT

Doç. Dr., Düzce Üni. Akçakoca Bey Siyasal Bilgiler Fak.

Filistin'de bağımsız bir Yahudi devleti kurmak amacıyla ortaya çıkan siyonizm, Osmanlı devletinden bu yana Türk kamuoyunun gündeminde oldu. 1948 yılında kurulan İsrail'in "Büyük İsrail" ve "Arz-ı Mevud" söylemiyle takip ettiği emperyalist ve ırkçı politikalar, siyonizmin Türkiye için büyük bir tehdit olduğunu ortaya koydu. Filistin'le tarihi ve kültürel bağları bulunan Türkiye, siyonizm tehdidinin en çok işlendiği ülkelerden birisi oldu. 1967 Savaşı'nda Arap ülkelerini yenen İsrail'in savaştan büyük toprak kazanımıyla çıkması Türk kamuoyundaki antisiyonist tepkiyi daha da körükledi. Bu dönemde İzmir'de kurulan Türkiye Siyonizmle Mücadele Derneği, gayriresmî biçimde yürütülen siyonizmle mücadeleyi dernek bazında resmi bir platforma taşıyacaktır.

Türkiye Siyonizmle Mücadele Derneği, 1968 yılında İzmir'de bir grup iş adamı tarafından Türkiye Siyonizm ve Masonlukla Mücadele Derneği adıyla kuruldu. Fakat Emniyet Genel Müdürlüğü, dernek isminde yer alan "masonluk" veya "siyonizm" ibarelerinden yalnızca birinin kullanılmasına dair derneğe uyarıda bulunmuştur. Bunun üzerine dernek, Türkiye Siyonizmle Mücadele Derneği adıyla son şeklini alacaktır. Dernek, 65 maddeden oluşan bir tüzüğe sahipti. Tüzüğün Türkiye Ko-

münizmle Mücadele Derneği tüzüğüyle aynı olması, antikomünist bir yapıda olduğunu göstermektedir. Dernek, kuruluş amacını "...başta Siyonizm olmak üzere yıkıcı, yıpratıcı fikir ve cereyanlarla mücadele etmek, Milli Kültürümüzü, milli ve manevi değerlerimizi korumak" olarak açıklamıştı.

Türkiye Siyonizmle Mücadele Derneği, en faal dönemini Kemal Fedai Coşkuner'in başkanlığında geçirmiştir. Coşkuner, İzmir'de görev yapan bir ilkokul öğretmeniydi ve milliyetçi fikirleriyle temayüz etmiş bir aksiyonerdi. 1963'ten itibaren yayımladığı *Fedai* dergisi, milliyetçi camianın önemli yayın organlarından birisiydi. Dergi, milliyetçi çizgisine paralel olarak Yahudi ve Mason aleyhtarı fikirleriyle dikkat çekmişti. *Fedai*, Türkiye Siyonizmle Mücadele Derneği'nin kurulmasıyla birlikte derneğin sözcülüğünü yapmaya başladı. Coşkuner, siyonizmle mücadelenin önemini şöyle açıklıyordu; "Siyonizmle mücadele Türkiye'nin en büyük davasıdır. Tehlikeleriyle düşünülürse, böyle bir cemiyette vazife alabilecek kimselerin ancak idealist kimseler olabileceği tabiidir. Bir dev cesametinde olan düşmanımızın madde üstünlüğü yanında bizim varlığımız bir karınca mesabesindedir. Ancak şu var ki; küfre karşı yegâne dayanağımız olan iman kuvvetiyle hayatımız pahasına da olsa mücadeleye devam edeceğiz"

Türkiye Siyonizmle Mücadele Derneği, merkez şubenin dışında tek şubesini 1970 yılında Edirne'de açmıştır. Edirne şubesinin başkanlığını bir asker emeklisi olan Mehmet Fırıncılar yapmaktaydı. Fırıncılar, derneğin feshine kadar başkanlığını kesintisiz olarak yürütmüştür. Dernek, Yahudilik âlemini dünyada yaşanan birçok huzursuz-

Türkiye Siyonizmle Mücadele Derneği, en faal dönemini Kemal Fedai Coşkuner'in başkanlığında geçirmiştir. Coşkuner, İzmir'de görev yapan bir ilkokul öğretmeniydi ve milliyetçi fikirleriyle temayüz etmiş bir aksiyonerdi. 1963'ten itibaren yayımladığı Fedai dergisi, milliyetçi camianın önemli yayın organlarından birisiydi.

Türkiye Siyonizmle Mücadele Derneği'ne göre, Ortadoğu'da bağımsız bir İsrail devleti kurmak amacıyla dünya siyasetine giren siyonizmin misyonu İsrail'in kuruluşuyla bitmemiştir. Misyonunu güncelleyen siyonizm, Nil'den Fırat'a uzanan "arz-ı mev'ud" üzerinde büyük İsrail devletini kurmaya yönelik yeni bir istila hareketine hazırlanmaktaydı. Dernek, bahsi geçen plan dâhilinde Türkiye'nin tehdit altında olduğunu ve bu "sinsi" tehlikeye karşı mutlak surette önlem alması gerektiğini savunuyordu.

luğun kaynağı olarak görmekte ve "insanlık düşmanı" dediği bu kavmî bütün "fesat" unsurlarıyla birlikte kamuoyuna ifşa etmeyi amaçlıyordu. Dernek, buna yönelik olarak hazırladığı bildiri, beyanat ve konferans gibi etkinliklerle kamuoyunun dikkatini çekmekteydi. Derneğe göre Yahudilik; siyonizm, komünizm ve kapitalizm gibi Yahudi menşeli ve onun casusluk faaliyetini üstlenmiş fikir akımlarıyla dünyayı istila etmek niyetindeydi. Dernek, "Büyük Türk Milletime" hitabıyla yayımladığı ilk beyannamede siyonizm tehlikesini şöyle açıklıyordu:

"İsrail'in sahte Tevrat'ından Talmut'a ve kutsal kitaplarına aktarılmış canlı örneklerle bu asi kavmin karakterini insanlığa karşı korkunç kin ve intikam planlarını ortaya koymuş bulunuyoruz. Kendilerini Yehova'nın imtiyazlı seçkin ırkı olarak kabul eden İsrail ve onun siyasi kolu olan Siyonizm, bugün bütün insanlığı hile ve desiselerle karıştırarak felaketler hazırlamakta, iktisaden sömürmeye çalışmaktadır. Hatta bu yolda büyük mesafeler kaydetmiş olduğu da ortadadır. Beşeriyet asırlardan beri bu fesat programının ıstırabını çekmektedir. Bütün ihtilâller, karışıklıklar, huzursuzluklar beynelmilel Yahudiliğin başı

altından çıkmış olup, dünya bu yüzden manevi bir buhrana sürüklenmektedir. Dünyayı bir ahtapot gibi saran her türlü ahlaksızlığın, küfrün menşei olan Siyonizm, bütün milletlerin iç bünyelerine nüfuz etmiş durumdadır"

Türkiye Siyonizmle Mücadele Derneği'ne göre, Ortadoğu'da bağımsız bir İsrail devleti kurmak amacıyla dünya siyasetine giren siyonizmin misyonu İsrail'in kuruluşuyla bitmemiştir. Misyonunu güncelleyen siyonizm, Nil'den Fırat'a uzanan "arz-ı mev'ud" üzerinde büyük İsrail devletini kurmaya yönelik yeni bir istila hareketine hazırlanmaktaydı. Dernek, bahsi geçen plan dâhilinde Türkiye'nin tehdit altında olduğunu ve bu "sinsi" tehlikeye karşı mutlak surette önlem alması gerektiğini savunuyordu. Nitekim İslam aleminin kutsal mülkü Mescid-i Aksa Cami'nin 21 Ağustos 1969 tarihinde fanatik bir Yahudi tarafından kundaklanması derneğin İsrail aleyhtarlığını zirveye çıkarmıştır. Dernek, Türkiye Cumhuriyeti'nin İsrail'e siyasî ilişkilerini resmen kesmesi gerektiğini savunmuştur.

Türkiye Siyonizmle Mücadele Derneği'nin Edirne teşkilatı, mülkü şehir merkezinde başkan Mehmet Fırıncılar'a ait üç katlı bir binadan idare edilmekteydi. Teşkilat, Yahudiliğin, Türkiye'de ve dünyada yaptığı "bozguncu" faaliyetler hakkında bilgilendirme çalışmalarına yoğunlaşmıştı. Bu bağlamda Cevat Rifat Atilhan, Ziya Uygur ve M. Şahap Tan gibi tanınmış yazarların fikirleri referans alınmaktaydı. Bu yazarların eserleri, şehirde bulunan resmi ve sivil makamlara ücretsiz olarak dağıtılmaktaydı. Teşkilatın 15 günlük olarak hazırladığı dosyalar, idare merkezinde ve şehrin birkaç caddesinde bulunan panolar vasıtasıyla vatandaşlara ulaştırılmaktaydı.

Türkiye Siyonizmle Mücadele Derneği'nin antisiyonist faaliyetleri, kamuoyunda dikkat çekmiş ve Yahudiler

tarafından mahkemeye taşınmıştır. Derneğin genel başkanı Kemal Fedai Coşkuner'in 1967 Arap-İsrail Savaşı boyunca *Fedai*'de kaleme aldığı Yahudi karşıtı yazılar için İstanbul Toplu Basın Mahkemesi'nde dava açılmıştır. Davada beraat eden Coşkuner, Temyiz Mahkemesi'nin beraatı bozmasından dolayı 25 Mayıs 1969'da İstanbul Toplu Basın Mahkemesi'nde yeniden yargılanmıştır. Sonradan davanın görülmesine İzmir Toplu Basın Mahkemesi'nde devam edilmiştir.

Edirne Yahudilerinin şikâyeti üzerine derneğin Edirne teşkilatı hakkında halkı "kin ve adavete tahrik" suçundan Edirne Sulh Ceza Mahkemesi'nde bir dava açılmıştır. Davada teşkilatın başkanı Mehmet Fırıncılar ve idare heyetinin ilgili kanunlara göre cezalandırılması ve derneğin de feshedilmesi istenmiştir. 7 Aralık 1971 tarihinde sonuçlanan davada, derneğin antisiyonist bir politika takip ettiği, Musevilerin siyonizmle bir ilgisinin olmadığı ve Türk toplumu içinde ayrı bir sınıf teşkil etmediği ve dernek yayınlarının Musevileri hedef almadığı anlaşıldığından sanıkların beraatine karar verilmiştir. Ayrıca, derneğin feshedilmesini gerektirecek bir halin de olmadığına hükmedilmiştir.

Türkiye Siyonizmle Mücadele Derneği, yaklaşık 6 yıllık bir faaliyet döneminden sonra diğer antisiyonist teşkilatlarla güç birliği yapma kararı almıştır. 3 Kasım 1974'de toplanan genel kurulda, genel merkezin gayrimenkul, ayni ve nakit mallarının Ülkü Ocakları Derneği İzmir Şubesi'ne; derneğin Edirne Şubesi'nin menkul ve diğer emvalinin de Ülkü Ocakları İstanbul Şubesi'ne teberru edilmesine ve derneğin de feshine karar verilmiştir.

Türkiye Siyonizmle Mücadele Derneği, amacı ve faaliyetleri bağlamında türünün ilk örneği olarak tarihe geçmiştir. Ayrıca sonradan değişik Arap ülkelerinde kurulacak olan siyonizmle mücadele derneklerine öncülük ederek bir uyarıcı görevi görmüştür. Osmanlıdan günümüze Türkiye'nin gündeminde olan siyonizm, İsrail'in ırkçı ve sömürgeci politikalarıyla birlikte güncelliğini korumaya devam etmektedir. İsrail'in yaklaşık iki buçuk aydır Gazze'de hiçbir din ve millet ayrımı gözetmeden yaptığı katliamlar, siyonizmin sadece Araplar için değil, aynı zamanda diğer milletler için de büyük bir tehdit olduğunu ortaya koymuştur.

Türkiye Siyonizmle Mücadele Derneği, amacı ve faaliyetleri bağlamında türünün ilk örneği olarak tarihe geçmiştir. Ayrıca sonradan değişik Arap ülkelerinde kurulacak olan siyonizmle mücadele derneklerine öncülük ederek bir uyarıcı görevi görmüştür.

Aksa Tufanı İnsanlık Adına Bir Umuttur

İsa ÖZÇELİK

Tarihte farklı kırılma anları vardır ve "Aksa Tufanı" tarihin akışına yön verecek bir dönüm noktası olmayı fazlasıyla hak eden bir hamlenin adıdır. Uzunca bir süredir insanlar, bilimsel buluşlar, çılgınca büyüyen devasa teknolojik gelişmeler doğrultusunda bir altüst oluş bekleyip, geleceğin dünyasını seküler bir perspektifle okumaktan başka seçenek olmadığı kabulüyle baskı altına alınmışken, Aksa Tufanı tüm insanlığa içinde bulunduğu varoluşsal krizi aşmak için müthiş bir fırsat sundu.

Bu şok edici hamle, emperyalizmi tüm türevleriyle deşifre ediyor. Demokrasi ve insan hakları gibi parıltılı söylemlerin, sömürünün maskesi olma ayrıcalığına artık geri dönülemeyecek bir kesinlikle son darbeyi indiriyor. Gazze mucizesi, BM vb. zaten güvenilirliğini yitirmiş uluslararası örgütleri tarihin çöplüğüne göndererek hâkim dünya sisteminin çöktüğünü ilan ediyor.

Mevcut küresel sistemden memnun olmayan ancak her yenilik arayışında hâkim çete düzeninin önlerine koyduğu sözde alternatif çözüm teklifleriyle manipüle edilerek egemen paradigmaya eklemlenmek zorunda bırakılan dünya halkları, Gazze direnişinde gerçek bir umut ışığı görüyor. Kirli ilişkilere bulaşmamış, hakikat ve adalet arayıcısı nice insan, Hamas ve Gazze halkının olağanüstü metaneti karşısında varlık hakkındaki tüm ön kabullerini köklü bir sorgulamaya tabi tutuyor. İslam hakkında kendile-

rine sunulan yanlış bilgileri sorgulayan binlerce kişi Kur'an okumaya başlayarak Gazze halkının modern insanı şaşkına çeviren bu duruşunun kaynağını Kitap'tan öğrenmeye çalışıyor. Emperyalist devletlerin tüm tehditlerine ve medya devlerinin her türlü dezenformasyonuna rağmen milyonlarca insan artık hiçbir şeyin eskisi gibi olmayacağını haykırıyor.

Aksa Tufanı, Arap Birliği ve İslam İşbirliği Teşkilatı gibi Müslüman toplumları temsil ettiğini söyleyen kurumların zaten dillere pelesenk olan miadını doldurduğu söylencesini kesin bir hükme bağlayarak bu kurumların olmayan meşruiyetlerini net bir şekilde nihayete erdiriyor. Bölgedeki iş birlikçi yönetimlere ecel terleri döktüren Aksa Tufanı, Müslüman halkları yeni bir intifadaya hazırlıyor. Bu intifada geçmişte akamete uğratılan intifadalardan farklı olacağa benziyor. Zulmedenler ve efendileri nasıl bir inkılapla devrilecekleri kabusuyla çok daha karmaşık ittifak ve ihanetler arayışında olsa da onları bekleyen bu acı sondan kurtulamayacak gözüküyor.

Bölgedeki diktatörlük rejimleri Arap ayaklanmalarında ciddi bir sarsıntı geçirmiş ancak küresel hegemonya himayesinde karşı devrim hamleleri yaparak ömrünü bir müddet daha uzatmıştı. Mezhepsel ayrılık, köklü kabilevi rekabet, ideolojik kutuplaşmalar, değişim dalgasından korkuya kapılan diğer ülkelerin devasa lojistik desteği, grupsal nüfuz mücadeleleri, ayaklanmaların devrimsel bir sürece dönüşmesini engellemişti. Mısır'da meşru hükümete yapılan askeri darbeye karşı ortaya konulan destansı "Rabia Direnişi", hakim dünya düzeninin kirli ilişkilerini ortaya dökmüş ve Batı'nın demokrasi maskesini aşağı indirmişti. Ancak yiğitçe ortaya konulan bu sivil, tertemiz mücadele dünya kamuoyunda beklenilen etkiye ne yazık ki ulaşamamıştı. Aksa Tufanı ise korkunç bir katliam ve barbarlıkla karşı karşıya olmakla birlikte, dünyanın her yerinde gündem olmayı ve halkların vicdanında yer edinmeyi başarmış görünüyor.

Batı aklı, Aksa Tufanı hareketini yok ederek sonrasında işlerin bir şekilde tekrardan yoluna gireceğini veya şehir meydanları başta olmak üzere dünya ölçeğinde milyonların tepkilerinin zamanla azalıp sönümleneceğini düşünüyor olabilir. Ancak, bu sefer işler hiç de bekledikleri gibi de olmayabilir. Çünkü Aksa Tufanı, dünya emperyalizmi ve yerel işbirlikçilerine meydan okuyan Rabia Direnişi'nin, dünya kapitalist düzenini sorgulayan Wall Street İşgali Hareketi'nin, ırkçı, üstenci beyaz adama karşı Malcolm X ile sembolize edilebilecek sayısız siyahi isyan eylemlerinin, sömürgecilere karşı Avrupa'da sürekli bir şekilde alevlenip sönen göçmen isyanlarının, emekçileri-ezilenleri temsil eden Sarı Yelekliler Hareketi'nin ve tüm siyonist Doğu ve Batı emperyalist düzen karşıtlarının yarım bıraktığı işi tamamlama misyonunu yüklenmiş gözüküyor.

Yalnızca Müslüman halklar değil Batı halkları da Aksa Tufanı'nı geçmişle hesaplaşmanın yanında geleceği de inşa etmek için insanlığa sunulmuş bir armağan olarak değerlendiriyor olabilir mi? "Hz. İsa'nın Kefareti" meselesinin Batı hafızasındaki derin izleri Gazze halkının ödemiş olduğu bedelde tekrar gün yüzüne çıkarak onlara insanlığını hatırlatıyor olması pek muhtemel değil midir? Söylencelere değil de an be an yaşanan acı gerçeklere dayanan Gazzeli kadın ve çocukların büyük bir sabırla göğüsledikleri bu bedel, egemenlerin entrikalarına kurban edilemeyecek bir yeniden diriliş ateşini yakmış mıdır? İnsanlığa, hazza dayalı fütüristik sahte bir cennet vadeden post-kapitalist cephenin yalanları Gazzeli çocukların gözünde param parça olmuş mudur? Kassam Tugayları'nın yiğitliği, adanmışlığı, cesareti ve merhameti, ekini ve nesli ifsad eden bozguncular karşısında fıtratın sesi olarak insanlığı büyük bir şoka sokmuş mudur? Teknolojinin büyüsüne kapılan yığınlar bir avuç mücahidin kahramanlığı karşısında "modernitenin sihri bozuldu" cümlesini birer birer söylemeye başlamış mıdır? Dünya sevgisiyle kalpleri kararan, ölümü hayatın en büyük kâbusu gibi görüp yeryüzünde refah içinde yaşamak için her türlü sapkınlığa razı olan kitleler, ölümü öldüren, ölüme gülümseyerek giden mücahitleri gördüğünde hayatın ve ölümün gerçek anlamını bulmuş mudur?

Kovboy şapkasıyla çektiği videoda "Gazze'ye borcumuz var. Çünkü siz Amerika'yı yendiniz. Amerika'yı siz özgürleştirdiniz. Bunun içinde büyük bedel ödediniz..." diye seslenen kişiyle beraber tüm erdemli insanlar Gazze'ye borçlarını ödemeye başlayacak mıdır?

Kendilerine vekil olarak yalnızca Allah'ı belirleyen Gazze halkının, ödedikleri bedelin karşılığını Allah'tan başka kimseden beklemediğini öğrendiklerinde dünya halkları ortak bir sözün etrafında toplanarak "hak ve adalet" üzere yeni bir dünya kuracak mıdır?

7 Ekim Aksa Tufanı, insanlık tarihinde bir dönüm noktası olacak mıdır?

Siyonizm ve Yeni Dünya Düzeni

Mucahid YILDIZ

Çağımızın insanlık üzerindeki en büyük baş belası siyonizmdir. İkinci Dünya Savaşı'nda da insanlığın başına yine siyonizm bela olmuş ve Avrupa başta olmak üzere dünyanın birçok yerinde milyonlarca insan hayatını kaybetmişti. Zira nazilerin güçlenerek büyümesini sağlayan ve Hitler'i iktidara taşıyan maddi desteği siyonistler verdi. Nazilerle olan yakın ilişkileri hakkında geniş bilgi edinmek isteyenler merhum Roger Garaudy'nin 'İsrail mitler ve terör' isimli eserinden istifade edebilerler.

Hitler'in Yahudiler üzerindeki baskısının artmasını isteyen siyonistler, böylece kurmayı planladıkları devletin Yahudiler tarafından bir kaçış yeri olarak görülmesini istiyorlardı. Bu yüzden Hitler'le müttefik olmuşlar, İngiltere'ye karşı nazi Almanyasını desteklemişlerdi.

Siyonizm, dini olmaktan ziyade siyasi bir yol takip etmektedir ve asıl maksadı maddi anlamda yeryüzünde hâkim güç olmaktır. Bu amacına ulaşabilmek için Yahudilik dinini istismar ediyor. Bir taraftan bu dini Yahudi halkı kendi tarafına çekmek için kullanırken, diğer taraftan milyonlarca Yahudiyi de gözden çıkarmak dahil her türlü yolu mübah görüyor.

Siyonizm, siyonist olmayanları insan olarak görmez. Onları kendisine hizmet eden köleler haline getirmek ister. Şayet bu mümkün olmuyorsa

her çareye başvurarak boyun eğmeyenleri ortadan kaldırmak ister. Bu kimselerin hangi dinden ya da ırktan olduğunun hiçbir önemi yoktur. Bugün Gazze'de yaşananlar bunun en bariz misalini ortaya koymaktadır. Müslümanları katlettikleri gibi Hristiyanların kiliselerini de bombaladılar, Hamas'ın serbest bıraktığı ya da kaçan rehine Yahudi askerleri de vurarak öldürdüler. Batı Şeria'da yine kendilerine karşı olanları en zalim bir şekilde yok etmeye devam ederken onlara kul köle olan yönetime birtakım ayrıcalıklar sağlamaktadırlar.

Kuruluşundan bu yana siyonizm, bugün küresel sermaye olarak adlandırılan ve tarih boyunca para, siyaset ve medyayı mümkün olduğunca elinde tutmaya çalışan güçler için verimli bir araç olarak görüldü.

Müslümanların yeryüzünde daha güçlü hale gelip hâkimiyet sağladıkları nispette bu güçler dünyaya hakim olamadılar. Son iki yüzyılda ise tarih sahnesinden Müslümanların el çektirilmesi neticesinde yine bu şer güçler maalesef büyük bir üstünlük elde ettiler. Günümüzde yaşanan acıların, zulmün, hak ve hürriyetlerin son derece kısıtlanmasının sebebi budur.

Mevzubahis bu güç ya da güçler, nazi Almanya'sının yanında, karşı oldukları İngiltere tarafından siyonistleri palazlandırarak Filistin topraklarında bir terör devleti kurmalarını sağladılar. Bu güçler herhangi bir din ya da yaratıcı konusunda hiçbir değer kavramına sahip değiller. Bunlar için mühim olan tek mesele, yeryüzünde maddi üstünlüğü ellerinde tutmak. Bu üstünlüğü kaybetmemek için gerektiğinde insanların inançlarını da kullanmaktan geri durmuyorlar.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraki dönemde küresel sermayenin giderek Avrupa'dan ABD'ye doğru çekildiğini, artık İngiltere'nin yerini ABD'nin aldığını görüyoruz. Böylece siyonistlerin ipleri de ABD'nin eline verildi.

Günümüzde kimin iplerinin kimin elinde olduğu tam olarak bilinemiyorsa da nihayetinde para, siyaset ve medya gücünü elinde tutan küresel sermayenin, (içlerinde mutlaka siyonistler de bulunmakta) bunların hepsini de istediği gibi yönlendirdiğini söyleyebiliriz. Son yıllarda bu sermaye gücünün batıdan doğuya kaydığı ve Çin'e yerleştiği bilinmekte.

Büyük ticaret ve gelişme merkezinin artık İngiltere ve ABD olmayıp Çin'e taşındığı görülmektedir. Doğrusu bu yeni merkezin Ortadoğu'da ABD'nin batmayan savaş gemisi olarak da adlandırılan İsrail terör devletine ihtiyacı olacak mı olmayacak mı, bu soruya kesin bir cevabı kimsenin verebileceğini sanmıyorum. Aynı zamanda bu sermaye gücünün içinde siyonistlerin nasıl bir ağırlığa sahip oldukları da İsrail'in varlığını devam ettirmesi bakımından önemli.

Bir tarafta giderek hem maddi hem siyasi gücünü kaybeden bir ABD, diğer tarafta ise göz yaşartıcı biber gazı mermilerini dahi ABD'den alan ve ekonomisi son derece kötü bir İsrail var. Şayet sermaye gücü içindeki Siyonistler, ki bunların yüzde yüzü Allah'ın varlığına inanmayan ateistlerdir, İsrail'e ihtiyaç duymuyorlarsa terör devletinin sonu inşaallah yakındır. Siyonizm dini istismarın artık işe yaramadığını görürse, Ortadoğu'da 75 yıldır çözemediği problemden vazgeçebilir.

Büyük ticaret ve gelişme merkezinin artık İngiltere ve ABD olmayıp Çin'e taşındığı görülmektedir. Doğrusu bu yeni merkezin Ortadoğu'da ABD'nin batmayan savaş gemisi olarak da adlandırılan İsrail terör devletine ihtiyacı olacak mı olmayacak mı, bu soruya kesin bir cevabı kimsenin verebileceğini sanmıyorum. Aynı zamanda bu sermaye gücünün içinde siyonistlerin nasıl bir ağırlığa sahip oldukları da İsrail'in varlığını devam ettirmesi bakımından önemli.

İslamcı Dergilerde Siyonizm Araştırmaları (Sebilürreşad ve Kudüs Dergileri Örneği)

Burak ÇETİK

Dünya bir asırdan fazla süredir siyonizm ve siyonistler ile muhatap oluyor. Çoğu zaman oyun kurucu rolü ve hileleriyle gündemimize giren siyonizm hakkındaki algı karşımızda güçlü ve gizemli bir düşmanın olduğunu hissettiriyordu. Ta ki bir avuç mücahidin Aksa Tufanı'yla siyonist rejimi tüm dünyanın gözleri önünde rezil edene kadar.

Siyonist rejimin gözlerde bu kadar büyümesinin sebebi olgular yerine algılarla hareket edilmesiydi. Hareketin temel mantığı, kuruluşu ve ilkeleri anlaşıldığında gizemli hava ortadan kalkacak ve Müslümanların aslında akıllı bir biçimde hareket ederek bu işgal rejimine son verebileceği anlaşılacaktı. İslâmcı dergiler bu bilinçle hareket ederek siyonizmi anlatmaya çalıştı ve hâlâ bu çaba devam ediyor.
Dergileri taradığımda bu meseleyle alakalı siyonist İsrail'in işgalinin büyük ölçüde başladığı 1948 yılından itibaren yazıların yayınlandığını gördüm. Türkiye'deki müslümanlar ilk günden itibaren siyonizm tehlikesini fark etti ve milletimizi bu konuda uyarmaya başladı. Günümüze kadar gelen süreçte birçok Kudüs, Siyonizm, Filistin dosyası yapıldı. Bu yazıda Sebilürreşad ve Kudüs dergilerinde yayınlanan dosyaları esas alacağım. Zira Sebilürreşad Türkiye'de İslâmcı düşüncenin ilk dergilerinden birisiyken Kudüs dergisi ise Filistin davasına adanmış bir ihtisas dergisi.

Sebilürreşad Dergisi –Siyonizmi Tanıma Süreci-
Sebilürreşad dergisi 1948 yılında çıkan nüshalarında seriler halinde siyonizm meselesini sayfalarına taşıdı. Türkiye'de siyonizm üzerine yazılarıyla tanınan Cevat Rıfat Atilhan'ın imzasıyla yayınlanan yazı serilerinin başlıkları şu şekilde: "Siyonizm Protokolleri", "Abdülhamid ve Siyonizm".

SEBİLÜRREŞAD

Ezan-ı Muhmmedi

Emr-i bülendsin ey ezan-ı Muhammedi! !
Kâfi değil sadâna cihan-ı Muhammedi! !
Sultan Selim-i evvel ram etmeyip acel,
Feth etmeliydi âlemi şan-ı Muhammedi! !
Gök nura gark olur, nice yüzbin minâreden
Sehbâ açınca rûh-i revan-ı Muhammedi! !
Erveh, cümleten görür Allahu Ekbari
Akseyleyince Arşa ilsan-ı Muhammedi!

Yahya Kemal BEYATLI

Bu iki yazı serisiyle döneme damgasını vurdu. Yazılarındaki temel fikirler siyonizmin tarihi ve İslâm ülkelerine etkisi üzerineydi.

Siyonizm Protokolleri yazı serisinde siyonizmin kurucu babası Theodor Herlz'in başkanlığında toplanan I. Siyonist Kongre'de İsviçre'nin başkenti Basel'de tartışılan ve karara bağlanan protokolleri inceliyor. Giriş yazısında 1900'lü yılların başında bu protokollerin siyonistlerin engellemelerine rağmen Rusya'da kitaplaştırılarak basıldığını fakat 1917'ye kadar kimsenin dikkatini çekmediğini söylüyor. İlk yayınlandığı dönemde bu metinler dünyada büyük yankı uyandırdı.
Protokollerde alınan kararlar incelendiğinde siyonistlerin dünyayı kendileri ve diğerleri şeklinde ikiye ayırdığı net bir biçimde görülebiliyor. Kurulacak devletin mantığını, yapılması hedeflenen projeleri uzunca izah eden protokoller siyonistler tarafından ilk etapta gizli tutuldu fakat bunlar tespit edilip sonrasında dünyaya yayıldı. Protokollerin ifşasının ardından Yahudiler inkar yolunu tercih etti ve metinleri "Yahudi düşmanlığını körüklemek" için uydurulduğunu söyledi. Cevat Rifat Atilhan giriş yazısında her ne kadar inkâr etseler de bu metinlerin siyonistlere ait olduğunu söylüyor ve altı yazıyla bu protokolleri inceliyor.

İkinci yazı serisinde ise Sultan II. Abdülhamid'in siyonistlerle olan mücadelesini inceliyor. Filistin'de Yahudilere toprak satışının engellenmesi ve siyonistlerin taleplerinin reddedilmesi Sultan II. Abdülhamid'in siyonistler tarafından düşman olarak görülmesine yetiyordu. Tahttan indirilmesi bilhassa siyonizmin işine yarayacak ve Filistin topraklarındaki hareket kabiliyetlerini artıracaktı. Cevat Rifat Atilhan Sultan II. Abdülhamid'in tahttan indiriliş sürecini de bu bağlamda okuyor.

Dikkat çektiği ikinci nokta ise II. Abdülhamid'in siyonistlere Filistin'de toprak vermeyerek hayallerinin önüne geçmiş olmasıydı. Sebilürreşad'ın 1. cilt 21. sayısında şu sözlerle izah ediyor meseleyi: "Sadece Filistin'e yerleşip tam bir saadet içinde yaşamaya kanaat etmiyorlardı. Orada imparatorluk kurarak Yahudi kaprislerini de tatmin etmek istiyorlardı." Devamında ise Yahudilerin Osmanlı'ya karşı Çanakkale ve Balkan Savaşları'nda yaptığı ihanetlere değiniyor.

Sebilürreşad dergisinde sadece siyonist yapının mantığını ve ihanetlerini anlatmakla yetinilmiyor aynı zamanda nasıl mücadele edilmesi gerektiğine de değiniliyor. Ömer Rıza Doğrul'un cilt 1 sayı 17'de yazmış olduğu "Filistin'de Bir Arap Hükümetinin Kurulması"

Siyonizm Protokolleri yazı serisinde siyonizmin kurucu babası Theodor Herlz'in başkanlığında toplanan I. Siyonist Kongre'de İsviçre'nin başkenti Basel'de tartışılan ve karara bağlanan protokolleri inceliyor. Giriş yazısında 1900'lü yılların başında bu protokollerin siyonistlerin engellemelerine rağmen Rusya'da kitaplaştırılarak basıldığını fakat 1917'ye kadar kimsenin dikkatini çekmediğini söylüyor. İlk yayınlandığı dönemde bu metinler dünyada büyük yankı uyandırdı.

Sebilürreşad dergisi, 1948 yılında Türkiye'de siyonizm isminin yeni duyulduğu bir dönemde daha çok tanıtma, mukavemet kabiliyeti geliştirme mantığını esas aldı. Yayınlanan yazılarda da görüldüğü üzere protokolleri, tarihî serüveni inceleniyor. Aynı zamanda bir Arap devletinin kurulması fikrini öne sürerek direnişin nasıl sistematik hale getirileceği izah ediliyor.

Kudüs dergisi ise artık siyonizmin Türkiye'de bilindiği ve eski döneme göre medyanın yaygınlaştığı bir toplumda ihtisas gerektiren bir anlayışla siyonizmi çok ince bir şekilde ele alıyor.

başlıklı yazıda İsrail ile mücadelenin temelinde Filistin'de bir Arap devletinin kurulmasının büyük öneminin olduğu vurgulanmaktadır. Arapların bu devletle birlikte mazlum Filistin halkını korumak noktasında atılımlar yapabileceği, bu noktada kendilerinin de sorumlu olduğu, hatırlatılıyor.

Genel hatlarıyla incelendiğinde Sebilürreşad dergisinde yayınlanan dosyalarda ve yazılarda siyonizmin iyice tanıtıldığını görüyoruz. Türkiye'nin o dönemde siyonizmle daha yeni tanışıyor olması bunda etkili oldu. Düşmanın iyice tanıtılmasının yanında nasıl mücadele edileceğine dair yazılarla İslâm milletinin hareket kabiliyeti vurgulandı ve bunun kavmiyet meselesinin üzerinde bir ümmet meselesi olduğu hatırlatıldı.

Kudüs Dergisi (Siyonizmle Mücadelede Yeni Dil)

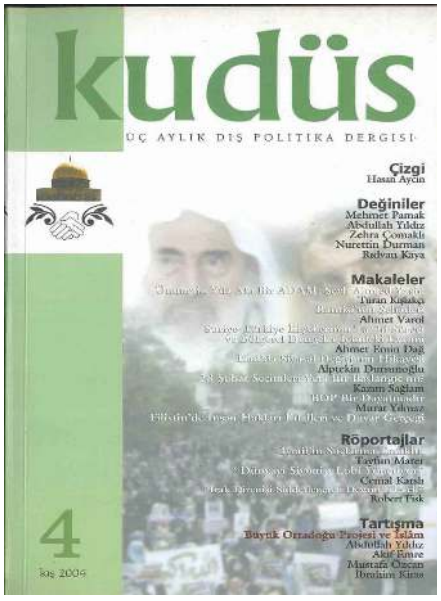
Kudüs dergisi, 2003-2005 yılları arasında yedi sayı çıkmış, üç aylık bir dış politika dergisiydi. Dergide Hasan Aycın, Ali Değirmenci, Hamza Türkmen, Ahmet Emin Dağ, Yıldız Ramazanoğlu, Âkif Emre, Ahmet Varol, Kazım Sağlam gibi isimler yazılarıyla yer aldı. Dergi Türkiye'de Kudüs, Siyonizm, Filistin, İsrail, Hamas, El-Fetih gibi meseleleri tekrardan gündeme taşıyarak yeni bir mücadele dili oluşturdu. Aynı zamanda Kudüs isimli bir dergi çıkararak İslâmcıların gündeminde Kudüs'ün önemli bir yer tutmasını sağladı. Dergide yayınlanan yazıların yanı sıra dosya konusu yayın kurulunun yaptığı soruşturmalarla belirlendi.

Filistin'in sadece aktüel gündemine değil tarihine ve yarınına dair meselelerin tartışıldığı derginin ilk sayısı "Terör Ne? Terörist Kim?" soruşturmasıyla çıktı. Soruşturmada ortaya konulan temel görüş seksenli yıllardan itibaren körüklenen "İslamî Terör" tezinin Batıcı ve siyonist anlayışının ürünü olduğuna yönelikti. İlk sayıda terör ve terörist tanımı tekrardan yapılarak asıl teröristin Filistinli Müslümanlar değil işgalci siyonistlerin olduğu vurgulandı.

İkinci sayıda siyonistlere yönelik yayınlanan yazılarda siyonist sömürgecilik incelendi. Filistin topraklarına işgal yoluyla yerleşen siyonistlerin malî desteği nasıl sağladığı irdelendi. Ekonomik destekte de Amerika'nın rolü, zengin Yahudilerin Filistin'e yerleşmeleri için yapılan teşvikler, siyonist kongrelerde işgal edilen topraklarda tarımın ve ticaretin nasıl yapılacağına dair düşünceler ele alındı.

Üçüncü sayıdaki yazılarda siyonistlerin işgalde su ve göç faktörünü nasıl kullandığına değinildi. Siyonistler Filistin'deki su kaynaklarını elde tutarak tarımı elde tutmaya ve bu yolla ekonomik anlamda güçlenmeyi hedefliyordu. İsrail devlet olarak kurulmadan evvel siyonistler bu alanda çalışmalar yaparak hidrolik projeleri geliştirdi. Su meselesi ve göç sorunu işgalin bir parçası olarak üçüncü sayıda ele alınan meselelerden birisiydi.

Dördüncü sayıda İsrail'in ve siyonistlerin sadece Filistin'e değil dünyanın başına da nasıl bela olabilecekleri ele alındı. Zira siyonizm düşüncesi varlığını sadece İslâm düşmanlığı üzerinden değil insan düşmanlığı üzerinden aldığı hatırlatıldı. Rıdvan Kaya "Siyonist Saldırganlık Sadece Filistin Halkının Değil, İnsanlığın

Düşmanı!" yazısında siyonizmle mücadelenin aynı zamanda bir insanlık mücadelesi olduğunu vurguladı.

Beşinci sayıda Hamza Türkmen "Yahudilik: Din mi, Ulus mu?" başlıklı yazısıyla Yahudiliğin tarihine dair bir giriş yaptıktan sonra siyonizmin dinî saiklerden ziyade ulusçu anlayışla ortaya çıktığına ve Yahudi dindarların dahi bu ulusçu-ırkçı ideolojiye karşı çıktığını hatırlatıyor. Irkçı anlayışın insanlık için tehlikeli olduğunu ve İsrail ile mücadelenin aynı zamanda ırkçılıkla mücadele olduğunu vurguluyor. Derginin diğer sayılarında da bu bağlamda yazılar ve incelemeler yer alıyor.

Sonuç

Türkiye'deki İslâmcı düşünce ve hareket birçok kaynaktan beslenmiştir. Türkiye merkezli olarak Mehmed Âkif, Necip Fazıl ve Sezai Karakoç merkezli inşa edilen düşünce Mısır, Afganistan, Pakistan, Filistin, Suriye, Sudan vb. ülkelerdeki İslâmcı hareketleri tanımış ve çeviri metinlerle zengin bir müktesebata kapı araladı. Bu zenginlik bütün dünyayı tanımayı ve hitap edebilmeyi sağladı.

Filistin ve siyonizm hakkında da İslâmcı dergilerde birçok dosya ve çalışma görülebilir. Hepsinin bir dergi yazısında incelenmesi pek mümkün değildi. Dolayısıyla İslâmcı düşüncenin Türkiye'de kurulup şekillenmesinde öncü bir dergi olan Sebilürreşad'ı ve Filistin davasını bir ihtisas haline getiren aynı zamanda günümüze yakın olduğu için yeni dönemi okuyabilen Kudüs dergisini ele aldım.

Sebilürreşad dergisi, 1948 yılında Türkiye'de siyonizm isminin yeni duyulduğu bir dönemde daha çok tanıtma, mukavemet kabiliyeti geliştirme mantığını esas aldı. Yayınlanan yazılarda da görüldüğü üzere protokolleri, tarihî serüveni inceleniyor. Aynı zamanda bir Arap devletinin kurulması fikrini öne sürerek direnişin nasıl sistematik hale getirileceği izah ediliyor.

Kudüs dergisi ise artık siyonizmin Türkiye'de bilindiği ve eski döneme göre medyanın yaygınlaştığı bir toplumda ihtisas gerektiren bir anlayışla siyonizmi çok ince bir şekilde ele alıyor. Öyle ki su kaynaklarının nasıl yönlendirildiği, Amerika'nın desteği, göçün rakamsal verileri gözler önüne sunuluyor. Sadece siyonizm değil aynı zamanda Filistin direnişini de anlatarak güncel durumdan haberdar ediyor.

Filistin davası için kaleme alınan her metnin, yapılan her çabanın belki bugün olmasa da ileride ve nihayetinde ahirette karşılığının olacağını biliyoruz. Rabbimizden niyazımız bu çalışmaları ecir olarak hanemize yazması ve siyonistlere karşı ümmeti muzaffer kılmasıdır.

Sebilürreşad dergisi, 1948 yılında Türkiye'de siyonizm isminin yeni duyulduğu bir dönemde daha çok tanıtma, mukavemet kabiliyeti geliştirme mantığını esas aldı. Yayınlanan yazılarda da görüldüğü üzere protokolleri, tarihî serüveni inceleniyor. Aynı zamanda bir Arap devletinin kurulması fikrini öne sürerek direnişin nasıl sistematik hale getirileceği izah ediliyor.

Yeşil/in Sermayesi İsviçre

Zübeyir ŞEKERCİ

Müslümanların Batı'ya doğru ilerleyişleri ve Doğu Roma özelinde Avrupa devletleri için bir tehdit unsuru olarak görülmelerinden doğan Haçlı Seferleri; istenileni veremediği gibi Hristiyanların Kudüs'e giden yolunu da tehlikeye atmıştır. Seferler sonrası Kudüs rotası üzerindeki bölgelerde intizam yerini kaosa bırakmış, irili ufaklı haydutların etki sahası haline gelmiştir. Bu durum Tapınak Şövalyeleri'nin tarih sahnesine çıkışına sebep olmuştur. Süreç içerisinde başta Papa olmak üzere Hıristiyan devletlerinin rüzgârını arkasına alan tapınakçılar tarihte ilk kez ticari ilişkilerde kullanılan senet sistemini geliştirmişlerdir. Hacı adaylarına para karşılığı verilen özel mektup sayesinde yol güvenliği sağlanmıştır. Bu sayede hacılar tapınakçıların himayesinde ibadetlerini gerçekleştirmişlerdir.

Bugün, İsviçre'ye baktığımızda öne çıkan en önemli iki özelliğinden birisi tarafsızlığı iken ötekisi bankacılık faaliyetleridir. Şüphesiz bu iki özellik iç içedir. İsviçre'nin güçlü otonomisinin mihenk taşlarıdır. İsviçre'nin tarihi sürecine baktığımız zaman kuruluşuna dair birkaç teoriden söz edilebilir. Bu teorilerden birisi de kıyımdan kaçan Tapınak Şövalyeleri'nin İsviçre Dağları'nın eteklerine yerleşip zaman içerisinde bugünkü bankacılığın temellerini atmalarıyla ilgilidir. Teorinin kesin gerçekliği tartışılabilir ancak bugünkü bankacılık aklı şüphesiz tapınakçıların tecrübelerinden istifade etmiştir diyebiliriz. Üstelik bankacılık sistemi dışında ülke içerisinde kayda değer her şeyden maddi anlamda faydalanmaları da bir tapınakçı ahlakı olsa gerektir.

İsviçre, yeryüzünde yeşilin binbir tonunu barındıran ve hatta güneş ışınlarının yansıma açısıyla beraber bu çeşitliliği bir tabii şölen olarak izleyebileceğimiz bir coğrafyadır. Çıplak gözle, hiçbir filtre olmadan bakan bir insan şüphesiz hayret edecektir. Alp Dağları'ndan vadilerine, akarsulardan ovalarına

değin ülke; boylu boyunca bir tabiat harikasıdır. Ancak bu tabii güzelliklerin her bir zerresinden maddi olarak bir kazanç sağlanmaktadır. Dağlardan ovalara uzanan tren yolları, çeşitli kayak merkezleri, kayık/sandal ile nehir gezileri ile bu kazanç daha da karlı bir hale gelmektedir.

Yeşil, doğrudan bir "yeşil sermayedir" bu ülkede. Hiç şüphesiz büyük bir servete sahip İsviçre bu serveti koruyabilmek için azami derece dikkatlidir. Mesela herhangi bir orman bölgesinde kafanıza göre mangal yapamadığınız gibi teşebbüs ettiğiniz takdirde yüklü para cezasına çarptırılırsınız. Sokaklar oldukça temizdir, yeşil alanların mülkiyeti büyük oranda korumadadır. Herhangi bir yere rastgele inşaat yapmak söz konusu değildir. Bunu seyahat ettiğiniz vakitte daha iyi idrak edebilirsiniz.

Ren Şelalesi'ne vardığımızda şelalenin yamacına gitmek için önce kayığa para vermiş ve sonrasında ise şelaleyi tam yakınından görmek için yine para vermiştik. Geçiş yoluna bir turnike konulmuş, ücreti ödeyenlere verilen bu biletle de geçiş sağlanıyordu. Nehrin tepesinde tarihi şato içinde ayrı bir ücret söz konusuydu ancak klasik Avrupa mimarisidir diye girmemiştik. Ancak sonrasında Sherlock Holmes filminin final sahnesinin çekildiği şato olduğunu öğrenince bir nebze üzülmüştüm. Başka bir sefere deyip pek de üzerinde durmak istememiştim

Tam bir sene sonra yeşilin vatanına tekrar gittiğimizde Lihtenştayn üzerinden Zürih'e varmıştık. Zürih'te arkadaşımızın teyzesine misafiri olmuş ve geceye kadar gurbetçi iki abimizin mihmandarlığında şehri dolaşmıştık. Zürih, merkezi bir şehir olması hasebiyle oldukça hareketliydi. Cumartesi günü olması bu hareketliliği daha da artırmıştı. Trafik yoğun, sokaklar aşırı kalabalık ve mekânlar hınca hınç doluydu. Avrupa'da tipik bir cumartesiydi aslında. Hafta boyunca süren monotonluk yerini fütursuzca eğlenceye bırakmıştı. Alkolün etkisinde yapılabilecek bütün yanlışlıklara şahit olabilirdiniz. Günah sirkülasyonunun yaşandığı bu şehirde biz; Türkiye'den, İslam'dan ve hayatın içinden bir muhabbete koyulmuştuk. Tarihi bir kilisenin önünde beş Türk, birçok önemli meseleyi ele almıştı o gün. Sonrasında ağabeylerle vedalaşmış, Zürih Gölü'nün kıyısında kamp kurmuştuk.

Sabah namazından sonra uyumamayı tercih etmiş, güneşin doğuşunu seyre koyulmuştum. Yalnız değildim, çeşitli yaş gruplarından birkaç kişi de uyanıktı. Bir yaşlı teyze uzun beyaz saçlarını bir genç kız edasıyla tarıyordu. Ölümle kurduğu bağlantı nasıldı acaba? Bir hayli yaşına rağmen bu denli genç hissetmek, belki de çabalamak, ölüme mesafeydi belki de.

Gündüz gözüyle Zürih'te dolaştıktan sonra Luzern'e varmıştık. Şehrin tarihi köprüsünü ziyaret ettikten sonra soluğu Lungern Gölü'nde almıştık. Lungern Gölü'nü ilk gördüğüm anda nutkum tutulmuştu. Uzungöl'ün daha duru ve canlı haliydi. Mavinin açık ve koyu tonuyla yeşilin katmerli hali insanı tefekküre sürükleyecek cinstendi. Bir iki saat kaldıktan sonra rotayı Lauterbrunnen'e çevirmiştik. Kamp alanı bir kantonun yamacındaydı. Akşama doğru çadırı kurduk ve kamp yerindeki ortak mutfakta yemek yapıp karnımızı doyurduk. Sabah uyandığımızdaki manzara oldukça etkileyiciydi. Kantonun çeşitli bölgelerinde zaman içerisinde oluşmuş şelaleler ve İsviçre bayrakları. İsviçre, bu güzelliğin sermayedarı olduğunu gösteriyordu adeta. Kanton çevresinde bir süre gezindikten sonra önce Thunersee'yi görmüş ve akabinde Blausee'yi ziyaret etmiştik. Bir tabiat parkı olan Blausee, çevresinde ince ve uzun ağaçların olduğu ve yamacında birçok yeşilin bulunduğu bir göl. Yağmurun ufak ufak yağdığı bir günde gittiğimiz için manzara çok daha cezbediciydi. İstanbul'dan getirdiğimiz bir paket çekirdek eşliğinde göl kenarında muhabbet etmiş ve İsviçre seyahatinin nihai rotası olan Alp Dağları'na doğru yolculuğa çıkmıştık. Geceyi İnterlaken'da geçirmiş ve ertesi gün Alpler'e ulaşmıştık.

Alp Dağları'nın eteklerinden Alp Buzulları'na doğru yolculuk yaparken irili ufaklı göllerin yanlarından geçiyorduk. Geceden yağmur yağdığı için havada sis vardı. Alp Buzulları'na vardığımızda tepeden dağların manzarasına karışan sis çok enteresan bir ahenge sahipti. İnsanlar araçlarını park edip manzaranın tadını çıkarıyorlardı. Tabi sonrasında buzullardan oluşturulan yapay buzul mağarasına doğru hareket ediyorlardı. Uzaktan koca bir çarşaf halinde görülen bu yapay mağara sermayedarlara bir başka turistik gelir kaynağıydı şüphesiz. Bu yapay mağaradan daha dikkat çekici olan şey buzulların oluşturduğu sarı ve yeşilin tuhaf bir karışımını andıran göllerdi. Arkadaşımın söylediğine göre buradaki buzullar erime hızı en yüksek olanlarmış.

Veda vakti gelmişti. Sislerin çekilmesiyle kendini daha da berrak gösteren Alpleri bir süre daha doyasıya izlemiş ve bu yeşil beldeden ayrılmıştık. Tabiat ayetlerini doyasıya hissettiğimiz bu beldeye bir daha gelebilme arzusuyla Allah'a ısmarlamıştık.

Sürgün Dergisi 4. Sayısı Çıktı

www.surgun.net